

národní
úložiště
šedé
literatury

Výroční zpráva České národní banky za rok 1997

Česká národní banka
1998

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-42857>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 20.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

1997
VÝROČNÍ ZPRÁVA

OBSAH:

ÚVODNÍ SLOVO
BANKOVNÍ RADA ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

A.1. ZPRÁVA O MĚNOVÉ POLITICE A MĚNOVÉM VÝVOJI	1
SHRNUTÍ	2
I. VÝVOJ EKONOMIKY V ČR	5
I. 1. Poptávka	5
I. 2. Produkce	8
I. 3. Privatizace	10
I. 4. Trh práce	11
I. 5. Ceny	12
II. PLATEBNÍ BILANCE	15
II. 1. Běžný účet	15
II. 2. Kapitálový účet	17
II. 3. Finanční účet	18
II. 4. Devizové rezervy	19
III. VLÁDNÍ SEKTOR	20
IV. MĚNOVÁ POLITIKA A MĚNOVÝ VÝVOJ	24
V. FINANČNÍ TRHY	31
V. 1. Peněžní trh	31
V. 2. Mezibankovní devizový trh	37
V. 3. Kapitálový trh	39
A.2. TABULKOVÁ PŘÍLOHA	45
MĚNOVÁ OBLAST	46
I. Hlavní měnové a hospodářské indikátory	46
II. Měnový přehled	49
III. Úvěry klientům	50
A. Celkové stavy úvěrů	50
B. Nově poskytnuté úvěry	52
IV. Vklady klientů	53
V. Úrokové sazby obchodních bank	55
VI. Úrokové sazby ČNB	56
VII. Úrokové sazby z mezibankovních vkladů	56
VIII. Platební bilance	57
IX. Investiční pozice vůči zahraničí	61
X. Zahraniční zadluženost	63
XI. Devizový kurz	65
XII. Státní rozpočet	66
XIII. Kapitálový trh	67
XIV. Měnově politické nástroje ČNB	68

REÁLNÁ EKONOMIKA	69
I. Makroagregáty	69
II. Outputy	70
III. Agregátní poptávka	71
IV. Ceny	75
V. Nezaměstnanost	75
VI. Zahraniční obchod	76
B.1. ZPRÁVA O VÝVOJI BANKOVNÍHO SEKTORU A PRÁCI BANKOVNÍHO DOHLEDU	79
B.2. TABULKOVÁ PŘÍLOHA - BANKOVNÍ SEKTOR	87
I. Vývoj aktiv a pasiv bankovního sektoru	88
II. Vývoj a struktura výnosů a nákladů bankovního sektoru	89
III. Vybrané ukazatele obezřetného podnikání bankovního sektoru	90
C. ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ ČNB	91
D. BILANCE ČNB, ÚČETNÍ ZÁVĚRKA, ZPRÁVA AUDITORA	93
E. KALENDÁRIUM UDÁLOSTÍ	99
F. SEZNAM RESPONDENTŮ	103

Úvodní slovo

Uplynulý rok byl pro národní hospodářství České republiky nejobtížnějším obdobím od nástupu transformace v lednu 1991. Přetrvávající hluboké nedostatky ve stabilitě a výkonu vlastnických práv, v ochraně zákonných a smluvních práv hospodářských subjektů a v zmrazeném reformním úsilí spolu s expanzivním finančním vývojem v uplynulém období způsobily vážné makroekonomické nerovnováhy, které posléze vyústily v hlubší pokles ekonomického růstu. Spojení těchto nerovnováh s politickou nestabilitou a přenosem nákazy z měnových krizí v zahraničí způsobilo měnové turbulence, které přiměly centrální autority ke korekci fiskální politiky a ke snaze o znovuoživení dynamiky reformního úsilí.

Česká národní banka za těchto okolností opustila režim fixního devizového kurzu, který se po léta osvědčoval jako účinná nominální kotva v ekonomice.

Pozitivní zvrácení trendu prohlubujících se makroekonomických nerovnováh, ke kterému následně došlo, překvapilo svojí rychlostí mnohé pozorovatele. Bylo zajisté nejen důsledkem hospodářskopolitických opatření, ale i souběhu řady příznivých vnitřních i vnějších faktorů.

Finanční restrikce, jakkoliv účinná a úspěšná, však představovala pouze pasivní přizpůsobení tempa růstu domácí poptávky konstrukčním vadám hospodářství. Významný pokrok v odstraňování nabídkových bariér zůstává i nadále naléhavým úkolem.

Po opuštění pevného kurzu přistoupila Česká národní banka v závěru loňského roku ke změně své strategie z měnového na přímé inflační cílování a přitom vyhlásila svůj střednědobý a krátkodobý inflační cíl.

Změna protiinflační strategie má za cíl naplňovat i v nových ekonomických podmínkách poslání České národní banky postulované zákonem, tj. péči o stabilitu měny. Prostředkem k němu se tak stává i transparence, otevřenost a kredibilita, které jsou neoddelitelně spjaty s dezinflačním závazkem České národní banky a jeho naplňováním.

ing. Pavel Kysilka, CSc.
viceguvernér
pověřený řízením ČNB

Bankovní rada České národní banky

Ing. Josef Tošovský
guvernér ČNB

Ing. Jan Vít
viceguvernér ČNB

Ing. Pavel Kysilka, CSc.
viceguvernér ČNB

Ing. Miroslav Hrnčíř, Dr.Sc.
vrchní ředitel ČNB

Ing. Ota Kaftan
vrchní ředitel ČNB

RNDr. Luděk Niedermayer
vrchní ředitel ČNB

Ing. Jiří Pospíšil, CSc.
vrchní ředitel ČNB

A.1.

ZPRÁVA O MĚNOVÉ POLITICE A MĚNOVÉM VÝVOJI

SHRNUTÍ

V minulých letech docházelo v české ekonomice k narůstání nerovnovážných tendencí, projevujících se především v oblasti vnějšího sektoru. Tento dlouhodobější trend byl v roce 1997 vystřídán postupným procesem tlumení nerovnováh. Problém rychle rostoucí poptávky v ekonomice, který nebyl doprovázen odpovídajícím růstem domácí nabídky a byl vyrovnáván rostoucími dovozy, byl patrný již od roku 1994 a výrazněji akceleroval v roce 1996. V roce 1997 však došlo v tomto vývoji ke zlomu.

V prvním čtvrtletí ještě pokračovaly tendence z předcházejících let. Předstih domácí poptávky před nabídkou vedl k prohlubování deficitu běžného účtu platební bilance, který za první čtvrtletí dosáhl 8,6 % HDP. Přesto na počátku roku docházelo k apreciaci kurzu koruny v rámci stávajícího fluktuálního pásma vlivem přílivu krátkodobého kapitálu, zejména v důsledku emisí korunových euroobligací. Posilování kurzu koruny vrcholilo v únoru (+ 5,5 % od centrální parity).

Květnová publikace statistických údajů o vývoji ekonomiky, prohlubování deficitu obchodní bilance a pokles vývozu vedly ke změně hodnocení české ekonomiky a adekvátnosti úrovně kurzu koruny zahraničními investory. To se odrazilo v postupné kurzové korekci v rámci stávajícího fluktuálního pásma. Negativní měnová očekávání ovlivnila i rozhodování domácích subjektů, což se promítlo jak v rychlém růstu zůstatků na devizových účtech (zejména v dubnu a květnu), tak ve zvýšené poptávce po dováženém zboží.

Dubnová vládní opatření^{1/}, zahrnující zejména snížení výdajů státního rozpočtu, byla shledána investory jako nedostatečná. Jejich jednání bylo navíc v té době ovlivněno měnovou krizí v jihovýchodní a východní Asii. V polovině května krize důvěry zahraničních investorů, tuzemských bank, podniků a obyvatelstva v udržitelnost kurzu koruny v rámci stávajícího fluktuálního pásma vyvrcholila. Koruna se dostala pod tlak investorů a docházelo k silnému prodeji korunových aktiv a nákupu devizových. V podmínkách liberalizované ekonomiky a značného vlivu mezinárodních trhů na úroveň kurzu koruny bylo nutné působit proti vyššímu znehodnocení měny, neodpovídajícímu vývoji základních makroekonomických veličin. Proto ČNB přistoupila k přímým intervencím na devizovém trhu a přijetí dalších měnových opatření, znamenajících omezení rozsahu refinancování obchodních bank a omezení přístupu zahraničních subjektů na domácí peněžní trh.

Po odeznění prvních útoků na korunu ČNB po dohodě s vládou zrušila s platností od 27. května stávající fluktuální pásmo, vazbu koruny na dvousložkový měnový koš (USD/DEM) a zavedla plovoucí kurz koruny (floating) s orientací na DEM. Došlo k poklesu kurzu koruny a po určitých výkyvech oběma směry se kurz ve třetím čtvrtletí ustálil na hladině zhruba o 10 % nižší proti původní centrální paritě. Zklidňování situace na devizovém a peněžním trhu umožnilo postupné snižování úrokových sazeb a uvolňování mimořádných měnových opatření. Restriktivní charakter měnové politiky zůstal zachován. Reálné úrokové sazby se pohybovaly zhruba na stejné úrovni jako před květnovými událostmi.

Restriktivní měnová politika se promítla do výrazného snížení růstu korunových úvěrů podnikovému sektoru, jejichž výše prakticky od května stagnovala, resp. mírně klesala. Přísnost měnové politiky dokumentoval i růst peněžní zásoby, který se pohyboval v průběhu druhého pololetí kolem 8,5 % meziročně.

---

^{1/} Korekce hospodářské politiky a další transformační opatření přijatá vládou ČR 16.4.1997.

Vláda podpořila stabilizaci vývoje přijetím červnových vládních opatření^{2/}. Jeho obsahem bylo další snížení vládních výdajů (celkově na 42 mld. Kč včetně dubnového snížení), omezení růstu mezd v rozpočtových organizacích, zahájení prací na zdokonalení legislativy, zlepšení dohledu nad kapitálovým trhem apod.

Změna hospodářských politik (zprísnění rozpočtové, důchodové a měnové politiky při současném oslabení kurzu koruny) společně s oživením poptávky v západní Evropě vedly k zahájení procesu postupného obnovování makroekonomické rovnováhy. Nejvýznamnějšími výsledky byly postupný pokles podílu deficitu běžného účtu platební bilance na HDP (na 6,1 %), postupné sblížení poměru hrubé tvorby kapitálu na HDP k poměru hrubých domácích úspor na HDP a zlepšení relace tempa růstu průměrných reálných mezd a produktivity práce. Snížení mezery mezi tvorbou a užitím hrubého domácího produktu bylo důsledkem poklesu domácí poptávky ve všech jejích základních segmentech a relativně rychlého růstu vnější poptávky s odpovídající reakcí domácích výrobců.

K posílení růstu vývozu došlo prakticky ve všech komoditních skupinách. Jeho relativně vysoká dynamika (reálně o 14,3 % proti 2,5 % v roce 1996) byla důsledkem souběhu několika faktorů: růstu poptávky v západní Evropě, náběhu výroby dříve realizovaných investic především podniků se zahraniční majetkovou účastí, oslabení kurzu koruny (především u komodit s nižším stupněm zpracování), poklesu domácí poptávky a částečně obnovené poptávky po investicích v zemích bývalého východního bloku. Souběžný rychlý růst vývozu a zpomalení růstu dovozů (reálně o 2,9 bodu proti roku 1996 jako důsledek opatření tlumících domácí poptávku a depreciace kurzu koruny) přispěly k tomu, že po dlouhodobějším růstu vnější nerovnováhy došlo k absolutnímu poklesu deficitu obchodní bilance i běžného účtu platební bilance.

Rostoucí vývozní aktivita domácích výrobců byla hlavním faktorem růstu hrubého domácího produktu; nejrychleji rostla průmyslová výroba v exportně orientovaných odvětvích. Celkově ale tempo ekonomického růstu v roce 1997 zvolnilo na 1 % (proti 3,9 % v roce 1996) v důsledku problémů spojených s neukončeným procesem restrukturalizace výrobní sféry (včetně vlastnických vztahů a s tím souvisejícím problémem efektivního výkonu vlastnických práv), červencovými povodněmi a částečně i poklesem domácí poptávky.

Rozdílně probíhající proces restrukturalizace v jednotlivých odvětvích a ekonomické podmínky roku 1997 ovlivňující výkon výrobní sféry vedly k pokračující odvětvové diferenciaci vývoje tvorby hrubého domácího produktu. Restrukturalizace ekonomiky a tlak na snižování nákladů se odrazily i v poklesu zaměstnanosti a v celkovém růstu míry nezaměstnanosti, která dosáhla v prosinci 1997 hodnoty 5,2 % proti 3,5 % ke konci roku 1996.

Vliv poklesu domácí poptávky na vývoj inflace byl převážen provedenými úpravami regulovaných cen a depreciací kurzu koruny. Inflace byla v rozhodující míře ovlivněna úpravami regulovaných cen, vedle toho k jejímu růstu přispělo i oslabení kurzu koruny. Meziroční index spotřebitelských cen dosáhl koncem roku 10 %. Vyšší inflační tlaky se projeví i ve vyšším růstu cen průmyslových výrobců (o 1,3 bodu na 5,7 %).

V měnové oblasti došlo zavedením plovoucího kurzu koruny ke ztrátě nominální kotvy ve formě fixního kurzu koruny a tím i jejího pozitivního vlivu na hlavní cíl měnové politiky ČNB - snižování inflace. Tato skutečnost vyvolala potřebu změny strategie měnové politiky, a proto byla přijata od roku 1998 strategie přímého cílení

2/ Principy stabilizačního rozpočtového programu vlády ČR (červen 1997).

na inflaci. Potřebu této změny naznačil i vývoj ve čtvrtém čtvrtletí, který byl ovlivněn opětovným prohloubením měnové krize v jihovýchodní Asii a napětím na domácí politické scéně; tyto události se projeví v tlaku na kurz koruny a vyvolaly opět nejistotu ohledně budoucího ekonomického a měnového vývoje.

Rok 1997 lze v souhrnu charakterizovat jako rok, v němž postupně docházelo k obratu v dosud narůstající makroekonomické nerovnováze, projevující se především růstem vnějšího deficitu; změna hospodářské politiky k tomu vytvořila výchozí předpoklady. Rozsah vnější nerovnováhy se začal snižovat a došlo rovněž ke sblížení tempa růstu produktivity práce a průměrné reálné mzdy. Pokračování tohoto procesu a obnova dynamiky ekonomického růstu na stabilním základě bude vyžadovat nadále opatrnou fiskální a mzdovou politiku, posilování institucionálního rámce a pokračování procesu restrukturalizace.

I. VÝVOJ EKONOMIKY ČR

Dynamika růstu domácí poptávky v průběhu prvních tří čtvrtletí roku 1997 postupně oslabovala, ve 4. čtvrtletí se míra poklesu opět snížila. Celkově se domácí poptávka dostala v absolutních hodnotách mírně pod úroveň roku 1996. K poklesu domácí poptávky přispěl nejvíce pokles hrubé tvorby fixního kapitálu, ve druhé polovině roku i spotřeba vlády; spotřeba domácností celoročně naopak vzrostla, i když ve druhém pololetí již rovněž zaznamenala mírný absolutní pokles. Naopak vnější poptávka výrazně vzrostla. Ekonomický růst v roce 1997 dále zvolnil (míra růstu HDP dosáhla 1 %) vlivem přetrvávajících problémů, plynoucích z nedokončené restrukturalizace výrobního sektoru včetně vlastnických vztahů, následků červencových povodní a do určité míry i poklesu domácí poptávky. Poměrně příznivý byl pouze růst průmyslové výroby, stimulovaný od 2. čtvrtletí výrazným růstem exportu. Ve druhém pololetí došlo ke zlepšení ve vzájemném vývoji produktivity práce a reálné průměrné mzdy v důsledku poklesu dynamiky nominálních mezd i určitého vzestupu produktivity práce (při růstu nezaměstnanosti). Finanční výsledky podniků se mírně zhoršily. Trvale rostla míra nezaměstnanosti (5,2 %) ^{3/}, situace na trhu práce se přiostrhovala. Růst cen se proti předchozímu roku mírně zrychlil především vlivem růstu regulovaných cen; naopak růst čisté inflace se zpomalil v důsledku pomalejšího růstu cen potravin.

I. 1. Poptávka

Pro vývoj domácí poptávky v průběhu roku 1997 byl charakteristický postupný pokles všech jejích základních složek. Nejvýrazněji poklesla investiční poptávka (cca 55 % celkového poklesu) a poptávka vlády, které zaznamenaly meziroční absolutní pokles; spotřeba domácností - po růstu v 1. pololetí - ve druhé polovině roku rovněž absolutně klesala. Výsledný meziroční pokles domácí poptávky o 0,4 % (proti růstu o 8,5 % v roce 1996) byl především důsledkem restriktivní měnové politiky a výdajové restrikce státního rozpočtu, sledující tlumení nerovnováhy mezi domácí poptávkou a poptávkou (tato nerovnováha byla především zdrojem rostoucí vnější nerovnováhy české ekonomiky a do určité míry i vnitřním inflačním faktorem).

Domácí poptávka meziročně poklesla

Vliv jednotlivých segmentů domácí poptávky byl za této situace výrazněji ovlivňován zpomalující se dynamikou růstu reálných příjmů (včetně příjmů z mezd, zejména v rozpočtové sféře), úrovní úrokových sazeb snižující dostupnost korunových úvěrů, nižšími výdaji vlády zejména na vlastní spotřebu a investiční aktivity vládního sektoru. K danému vývoji přispěla i depreciace kurzu koruny, zpomalující se příliv zahraničního kapitálu a mírně se zhoršující hospodářské výsledky podniků. Vývoj významně ovlivnila i očekávání domácích i zahraničních investorů.

Na druhé straně zesílení konjunktury na zahraničních trzích, oslabení měny a určité výsledky investičního boomu z minulých let, které podpořily růst potenciálního výstupu, se naopak příznivě promítly do obnovení dynamiky růstu reálného **vývozu zboží a služeb** ^{4/} (růst o 10,2 % ve srovnání s růstem o 5,4 % v roce 1996), která se tak stala dominantním stimulem hospodářského růstu v roce 1997. Růst vnější poptávky příznivě ovlivnil růst **agregátní poptávky**, která meziročně vzrostla o 3,3 %.

Naopak růst vnější poptávky výrazně zesílil

Pokles domácí poptávky a navazující oslabování vnější nerovnováhy v průběhu roku 1997 byl postupně zesilující proces. Z pohledu intenzity dosažených změn lze odlišit dvě vývojové etapy v rámci roku 1997. Zatímco ještě v prvních měsících roku i přes mírný pokles dynamiky růstu domácí poptávky vnější nerovnováha ještě zesílila (vlivem výraznějšího poklesu tvorby HDP), ve druhém čtvrtletí již došlo k určitému obratu, a to především v důsledku meziročního poklesu fixní kapitálové tvorby; to

K výraznějšímu oslabení domácí poptávky došlo ve 2. pololetí

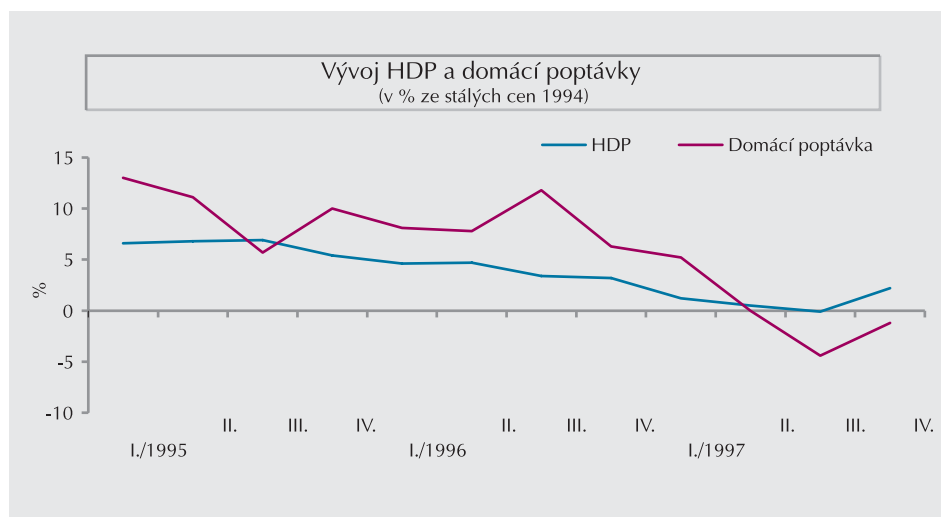
^{3/} Míra nezaměstnanosti vykázaná ke konci roku 1997.

^{4/} Rozumí se v metodice HDP

také přispělo k celkovému *oslabení dynamiky růstu* vnějšího deficitu *během prvního pololetí*. Výraznější zlom poptávkových trendů a návazně i vnější nerovnováhy nastal ale až ve *druhém pololetí*, kdy došlo k *absolutnímu poklesu* vnější nerovnováhy jednoznačně v důsledku poklesu na poptávkové straně; vedle tří základních komponent domácí poptávky se na tomto vývoji v roce 1997 významněji podílel i vývoj zásob z dále blíže rozvedených důvodů a oživení vnější poptávky.

Změny makroekonomických ukazatelů proti stejnému období roku 1996

Ukazatel	1. pololetí	2. pololetí
Přírůstek domácí poptávky (mld. Kč s.c.)	15,7	-20,7
Přírůstek spotřeby (mld. Kč s.c.)	14,8	-7,1
Přírůstek tvorby kapitálu (mld. Kč s.c.)	-4,5	-21,7
Přírůstek HDP (mld. Kč s.c.)	5,2	7,2
Změna salda vývozu a dovozu (mld. Kč s.c.)	10,5	-27,9
HDP meziroční změna v %, s.c. (rok 1997)	0,9	1,1
Domácí poptávka, meziroční změna v %, s.c. (rok 1997)	2,4	-2,8
Podíl netto vývozu na HDP v %, s.c. (rok 1997)	-9,8	-7,5
Kurz Kč / DEM	17,6	18,9
1R PRIBOR v %	13,6	15,7

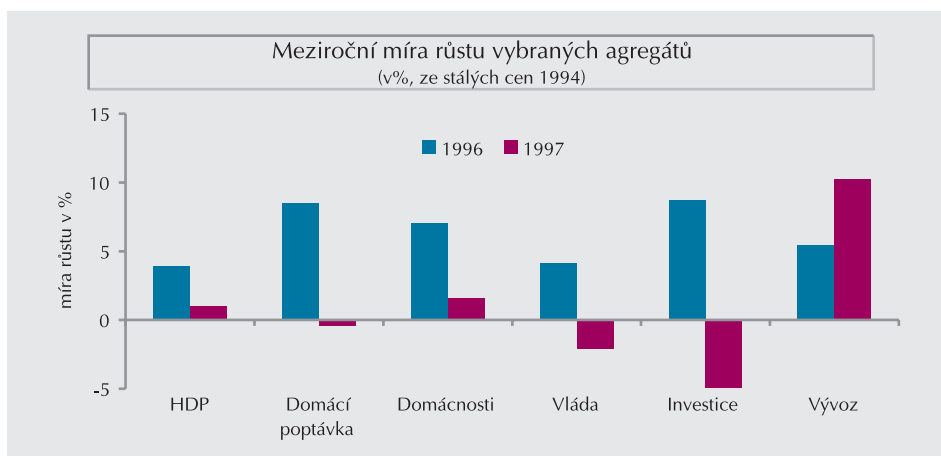
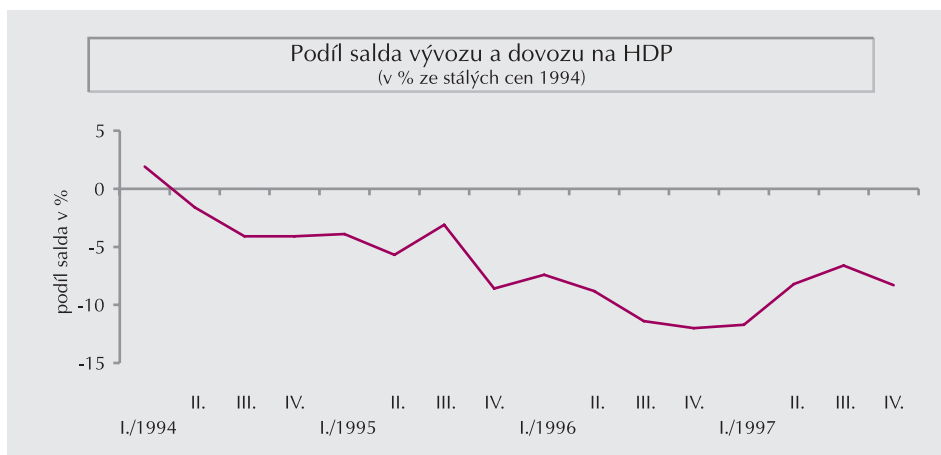

Podíl záporného salda vývozu a dovozu na HDP se podstatně snížil

Závislost domácí poptávky na zahraničních zdrojích se tak výrazněji snížila: podíl záporného salda vývozu a dovozu na HDP, který ve druhém pololetí 1996 dosáhl maxima 11,7 %, klesl při uvedených tendencích ve druhé polovině roku 1997 na 7,5 % a byl rovněž o 2,3 bodu nižší oproti 1. pololetí.

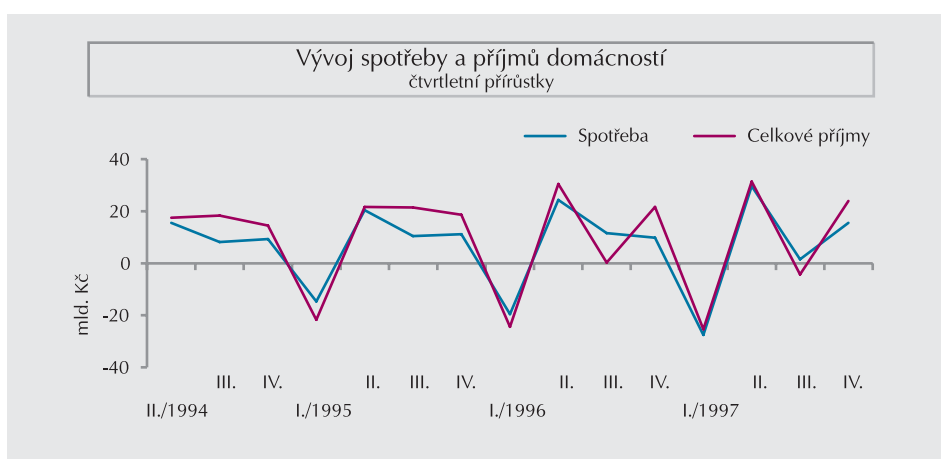
Růst vnější poptávky byl rozhodující pro růst HDP

Dominantním faktorem růstu v roce 1997 při celkovém poklesu domácí poptávky ve všech jejích složkách byla vnější poptávka, jak názorně dokumentuje níže uvedené grafické znázornění meziročního růstu hrubého domácího produktu a jednotlivých komponent poptávky.

Z pohledu meziročního srovnání vykázala růst i **spotřeba domácností**, i když na podstatně nižší úrovni než v roce předchozím (o 5,4 bodu na 1,6 %). Pro posouzení vývojového trendu spotřeby domácností je však významnější pohled na vývoj v rámci roku, který naznačuje od druhé poloviny roku zlom dosavadního trendu: růstová tendence byla vystřídána ve druhém pololetí absolutním poklesem.

Ve 2. pololetí došlo ke zvratu ve vývoji spotřeby domácností růst byl vystřídán absolutním poklesem

Významný vliv na snížení spotřeby domácností mělo zpomalování dynamiky růstu **nominálních mezd a příjmů** (existující úzká vazba mezi příjmy a spotřebou) v důsledku restrikcí v rozpočtové sféře a vytvářejícího se tlaku na mzdovou střídnost v podnikatelské sféře (postupující přeměna vlastnických vztahů, zhoršující se výsledky hospodaření řady podniků aj.). Stagnaci spotřeby domácností ovlivnil i růst

Vývoj spotřeby domácností zejména ovlivnil nižší růst příjmů domácností

nezaměstnanosti, stejně jako vliv katastrofálních červencových záplav. Při snižující se dynamice růstu nominálních mezd a příjmů, zrychlení cenového růstu ve druhé polovině roku dále zúžilo prostor pro růst reálné spotřeby.

Spotřeba vlády absolutně poklesla

Výrazný meziroční pokles **spotřeby vlády** byl důsledkem úsporných opatření, vyplývajících z přijaté dubnové a červnové korekce rozpočtových záměrů vlády; tato tendence k poklesu byla patrná již od druhého čtvrtletí.

Pokles investic byl výsledkem souběhu řady příčin

Vývoj **hrubé tvorby fixního kapitálu** (meziroční pokles o 4,9 %) byl výsledkem působení řady faktorů. Zčásti byl ovlivněn poklesem vládních investic - na celkovém poklesu se tento faktor podílel cca 50 %. Do vývoje investic se rovněž promítla v posledních třech letech trvale se zhoršující finanční situace podniků. Trvale klesal poměr dosaženého zisku a realizovaných investic v sektoru nefinančních podniků a korporací (které se podílejí cca 60 % na celkových realizovaných investicích), signálem zhoršování byl i pokles vkladů podniků v roce 1997 proti roku 1996. Postupné snižování vlastních zdrojů bylo současně doprovázeno ztíženou dostupností úvěrových zdrojů v důsledku růstu úrokových sazeb.

V důsledku depreciace měny došlo k růstu cen investičních dovozů, což rovněž zmenšilo prostor pro reálný růst investic. V důsledku zavedení plovoucího kurzu (a zčásti i v důsledku očekávání další depreciace) se zhoršily podmínky pro využívání zahraničních úvěrů. Neprůhlednost kapitálového trhu a nepříznivá očekávání investorů se odrazily v poklesu přílivu zahraničního kapitálu. Poklesla rovněž poptávka po investicích ze strany finančního sektoru v důsledku její značné nasycenosti a zhoršujícím se finančním výsledkům tohoto sektoru. Dokončení řady velkých investičních akcí (výstavba odsiřovacích zařízení tepelných elektráren, Škoda Mladá Boleslav, investice Telecomu aj.) nebylo nahrazeno zahájením nových staveb obdobného rozsahu.

Vývoj zásob byl ovlivněn očekávanými změnami na přelomu roku 1996 a 1997

Ve vývoji **změny zásob** se dle odhadu ČNB výrazně projevil v roce 1996 a 1997 účinky očekávání změny kurzu koruny u domácích investorů spekulativním nákupem zásob již ke konci roku 1996. Rok 1997 byl naopak charakterizován čerpáním zásob, což rovněž přispělo k poklesu domácí poptávky. Určitý vzestup zásob nastal až ve 4. čtvrtletí (zejména v prosinci) v návaznosti na předzásobení domácích podniků z dovozu. Celkový vývoj zásob přispěl do určité míry k relativně dobrému vývoji platební bilance v roce 1997.

I. 2. Produkce

Dynamika hospodářského růstu se snížila

V průběhu roku 1997 ekonomický růst dále zvolnil, míra růstu reálného **hrubého domácího produktu** (HDP) ve srovnání s rokem 1996 dosáhla 1 %. Příčiny poklesu na straně nabídky lze vidět zejména jako důsledek přetrvávajících problémů, plynoucích z neukončeného procesu restrukturalizace výrobního sektoru včetně vlastnických vztahů (problém neefektivního výkonu vlastnických práv aj.) a následků červencových povodní.

Dosažená míra ekonomického růstu naznačuje, že investiční boom, ke kterému došlo v posledních letech transformace, se prozatím výrazněji neodrazil ve zvýšené dynamice růstu HDP. V řadě případů vývoj v roce 1997 ovšem prokázal pozitivní vliv realizovaných investic na růst výkonu ekonomiky; patrné to bylo zejména u investic, které přispěly v roce 1997 k akceleraci vývozu.

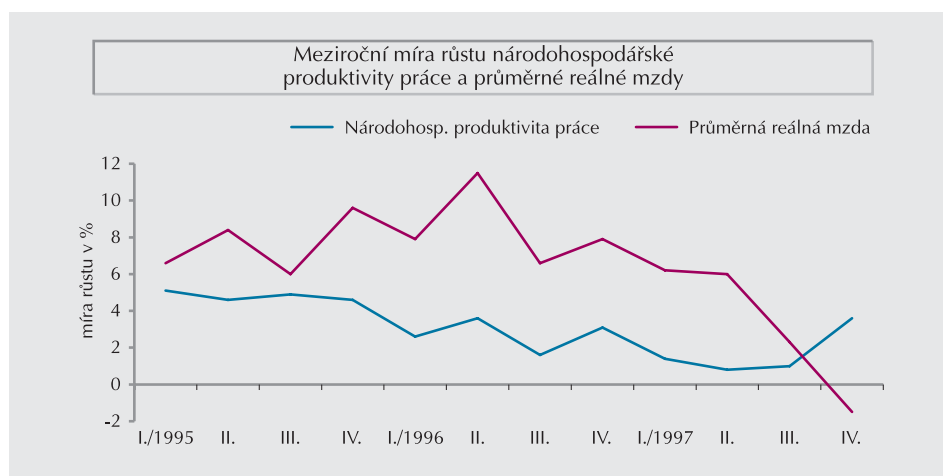
Tvorba HDP byla v jednotlivých odvětvích diferencovaná

Ve vývoji jednotlivých **národohospodářských odvětví** došlo ke značné diferenciaci, což signalizovalo jak různou citlivost jednotlivých odvětví na poptávkový pokles, tak

pravděpodobně i různou adaptabilitu na náročnější ekonomické podmínky včetně konkurenceschopnosti v zahraničí. Tvorba přidané hodnoty v běžných cenách sice ve většině odvětví rosla, údaje ve stálých cenách (podle odhadu ČNB) však signalizovaly převažující pokles; k růstu přispěla pouze některá odvětví, podle váhy především průmysl a spoje.

Národohospodářská produktivita práce rostla poměrně příznivě především v důsledku poklesu zaměstnanosti. Její růst byl provázen výraznou odvětvovou diferenciací, která však naopak byla výsledkem značných rozdílů v míře růstu přidané hodnoty mezi odvětvími. Předstih dynamiky **růstu průměrné reálné mzdy před růstem národohospodářské produktivity práce** byl v prvním a druhém čtvrtletí stále značný, ve třetím čtvrtletí došlo k jeho snížení a ve čtvrtém čtvrtletí již byl zaznamenán předstih růstu produktivity. Tento vývoj byl ale důsledkem souběhu mzdových restrikcí a určitého vzestupu míry růstu produktivity v důsledku snižování zaměstnanosti.

Ve 4. čtvrtletí růst produktivity předstihl růst průměrné reálné mzdy

Určité zlepšení relace průměrné reálné mzdy a produktivity práce v roce 1997 proti předchozímu roku se promítlo také do zlepšení konkurenceschopnosti firem, tj. do mírného poklesu meziročního růstu **jednotkových mzdových nákladů**. Jejich růst v roce 1997 výrazně zpomalil především v důsledku zvolnění růstu příjmů z mezd, úroveň jejich dynamiky růstu však zůstala relativně vysoká.

Mírně poklesl růst jednotkových mzdových nákladů

V porovnání s předchozím rokem se tempo růstu **průmyslové výroby** snížilo (na 4,5 %), přesto ale dosáhlo vlivem vyššího růstu výroby ve druhém pololetí relativně vysoké hodnoty (slabý růst výroby v 1. pololetí byl vystřídán poměrně vysokým růstem v pololetí druhém). Růst průmyslové výroby byl doprovázen značnou odvětvovou diferenciací, zejména došlo k růstu exportně orientovaných odvětví (výroba elektrických a optických přístrojů a výroby dopravních prostředků), naopak ke stagnaci až poklesu v odvětvích neschopných čelit zahraniční konkurenci ani na domácím trhu (především textilní a oděvní průmysl a průmysl kožedělný). V průběhu roku pokračoval rozdílný vývoj dynamiky obou skupin odvětví. Výrazný růst vykázal i průmysl koksování a rafinérského zpracování ropy, který patřil k těm odvětvím, která rozhodující měrou přispěla k relativně uspokojivému růstu průmyslu jako celku.

Růst průmyslové výroby dosáhl 4,5 %

Ve **stavebnictví** vlivem řady nepříznivých faktorů se produkce proti předchozímu roku snížila o 3,9 %. Tento pokles byl spojen s oslabením poptávky prakticky ve všech sektorech, výrazný byl zejména propad vládních investic.

Stavební výroba výrazně poklesla

Po stagnaci v předchozím roce **hrubá zemědělská produkce** meziročně poklesla o 5,9 %. Pro rok 1997 byl charakteristický zejména významný pokles živočišné pro-

K poklesu produkce došlo i v zemědělství

dukce (o 8,4 %). V rostlinné výrobě celková produkce při komoditní diferenciaci poklesla o 2,9 %.

Reálný růst tržeb v maloobchodu byl slabý

Poměrně výrazný byl pokles dynamiky růstu **celkových tržeb odvětví obchodu**^{5/}, kde se tempo růstu proti roku 1996 snížilo o 10,2 bodu na 1,9 %. Na tomto poklesu se podílely především **tržby maloobchodu**^{6/}, jejichž míra růstu proti minulému roku poklesla o 8,7 bodu. Pomaleji rostly i tržby za prodej a opravy motorových vozidel a tržby v pohostinství a ubytování poklesly. Příčinu výrazného snížení dynamiky růstu tržeb lze vidět především v nižší dynamice růstu reálných příjmů z mezd, sociálních příjmů a dále pak v rostoucí nezaměstnanosti a růstu ostatních výdajů domácností (pojistné, splátky vysokých úroků z hypotečních půjček). Dalším důvodem poklesu koupěschopné poptávky obyvatelstva v roce 1997 byl i rostoucí zájem o jiné formy užití disponibilních zdrojů (nemovitosti aj.).

Přidaná hodnota v odvětví **dopravy** meziročně poklesla především v důsledku celkového ochabování ekonomické aktivity. Výrazný byl naopak růst **spoju**, především v důsledku **razantní expanze pevné i mobilní telefonní sítě**. **Reálné výkony ostatních tržních služeb** i sektor služeb - rovněž v návaznosti na slabou ekonomickou aktivitu - stagnovaly. Ke značnému poklesu přidané hodnoty došlo v odvětví **peněžnictví**.

Výsledky finančního hospodaření nefinančních podniků se zhoršily

Nepříznivý vývoj **finančního hospodaření u nefinančních organizací a korporací** projevující se v průběhu roku 1997 se ke konci roku zastavil. Objem hrubého zisku za celý rok 1997 se ve srovnání se stejným obdobím minulého roku zvýšil o 5,9 %. Celkové náklady, zejména v důsledku vyšší dynamiky růstu výkonové spotřeby, rostly rychlejším tempem než výnosy. Tento vývoj částečně ovlivnily mimořádné náklady vyvolané povodněmi. Počet ztrátových podniků se v roce 1997 v porovnání s předchozím rokem snížil o necelých 5 %, podíl ztrátových organizací na celkových organizacích se v zásadě nezměnil a pohyboval se na úrovni cca 39 %. Ke zhoršení došlo v roce 1997 v porovnání s rokem 1996 u kvalitativních finančních ukazatelů; rentabilita nákladů mírně poklesla o 0,05 bodu, zvýšila se materiálová náročnost o 0,5 bodu.

I. 3. Privatizace

Privatizace státního majetku výrazněji nepokročila

V procesu privatizace nedošlo v roce 1997 k výraznějším změnám. Privatizace pokračovala zejména u menších subjektů, u tzv. strategických společností byly vytvářeny podmínky pro jejich privatizaci v dalším období. Počet strategických společností se v průběhu roku 1997 snížil o 14 společností z důvodů ztráty strategického významu nebo úplné doprivatizace. V evidenci Fondu národního majetku (FNM) zůstalo ke konci roku 42 strategických společností (včetně 4 největších bank).

Rozhodující pozornost na sebe poutala v roce 1997 privatizace bankovního sektoru. V České republice existovalo na konci roku 1997 60 bank (včetně 10 bank bez licence), z toho 4 banky v nucené správě. Státní účast určená k privatizaci u největších bank zůstala v průběhu celého roku na prakticky stejné úrovni. Rozhodující část aktiv byla i nadále soustředěna do 4 největších bank s výraznou účastí státu, tj. do Komerční banky, a. s. (48,74 % účast státu), České spořitelny, a. s. (45 %), Investiční a poštovní banky, a. s. (31,49 %) a ČSOB, a. s. (19,59 %). Jednání o privatizaci těchto podílů a tím i o skutečném odstátnění těchto komerčních peněžních ústavů v roce 1997 fakticky nepokročila s výjimkou IPB, a. s., kde ve druhé polovině roku probíhala intenzivní jednání o prodeji státní účasti společnosti Nomura.

5/ Rozumí se včetně tržeb za opravy spotřebního zboží, prodej a opravy motorových vozidel a prodej pohonných hmot.

6/ Tržby v maloobchodě představují cca 70 % z celkových tržeb v odvětví obchodu a pohostinství.

Od počátku privatizace přijal FNM 6 356 privatizačních projektů s hodnotou základního jmění privatizovaných subjektů 928,5 mld. Kč a privatizace byla ukončena u 5 877 subjektů se základním jměním 904,4 mld. Kč, z toho v roce 1997 byla ukončena privatizace u 583 subjektů. Ke konci roku zůstalo rozpracováno 479 případů se základním jměním 24,1 mld. Kč. Ke konci roku měl stát prostřednictvím FNM v portfoliu 610 společností se základním jměním 358,8 mld. Kč. Podíl FNM činil 53,4 %, tj. 193 mld. Kč.

I. 4. Trh práce

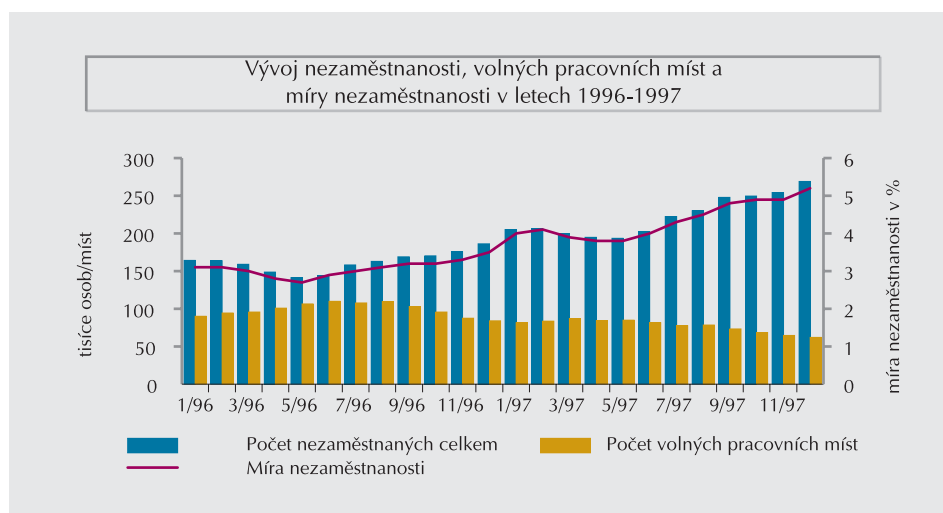
Podle odhadu ČNB poklesla **zaměstnanost**^{7/} ke konci roku 1997 meziročně o 0,9 %. Ve vývoji zaměstnanosti se kromě úsporných opatření vlády v organizacích napojených na státní rozpočet (cca 16 % celkové zaměstnanosti) projeví i finanční problémy podniků, které vedly ke snaze snižovat mzdové náklady. Pokračovala diferenciací ve vývoji zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích.

Zaměstnanost v národním hospodářství poklesla

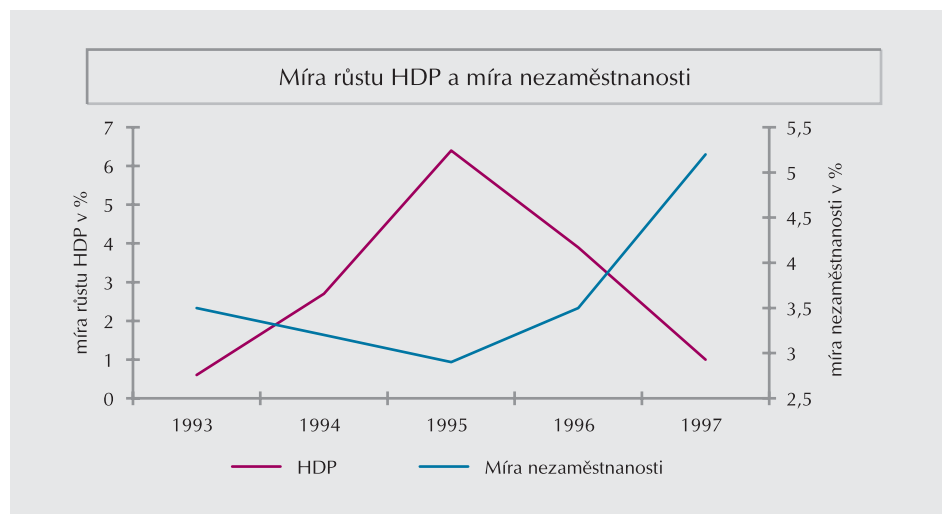
Míra nezaměstnanosti v průběhu roku trvale rostla s výjimkou sezónního poklesu nezaměstnanosti v únoru a březnu. Rozhodující vliv na vývoj nezaměstnanosti mělo celkové zpomalení dynamiky ekonomického růstu. Dále zde působila zhoršující se finanční situace podniků, pokračující restrukturalizace, úsilí o snižování výrobních nákladů, což s sebou přinášelo snižování pracovních míst. Určitou negativní roli ve vývoji nezaměstnanosti v některých částech okresů (mikroregionech) sehrála i špatná dopravní obslužnost, která odrazovala podnikatele a firmy k investování a zhoršovala i dostupnost nabídky pracovních míst. Na růstu nezaměstnanosti se v okresech severomoravského, jihomoravského a částečně i východočeského regionu podílely rovněž červencové povodně.

Míra nezaměstnanosti v průběhu roku trvale rostla

Ke konci roku 1997 bylo na úřadech práce evidováno 268,9 tis. osob při míře nezaměstnanosti 5,2 %. Doposud nejvyšší počet evidovaných nezaměstnaných znamenal proti konci roku 1996 nárůst o 82,6 tis. osob a míry nezaměstnanosti o 1,7 bodu. Ze sezónního vyrovnání míry nezaměstnanosti, prováděného ČSÚ, je zřejmý pokračující trend růstu míry nezaměstnanosti, ale jeho tempo se mírně snižuje.

7/ Rozumí se průměrné počty.

Situace na trhu práce se přibližovala, prohlubovaly se regionální a kvalifikační rozdíly v nezaměstnanosti

Trvalý nárůst nezaměstnanosti měl za následek přiosvětlení situace na trhu práce. V porovnání se stejným obdobím předchozího roku poklesl **počet volných pracovních míst** o cca 21,6 tis. Pokles počtu volných pracovních míst se následně odrazil v růstu počtu osob připadajících na 1 volné pracovní místo: zatímco ke konci roku 1996 připadalo na 1 volné pracovní místo 2,2 osoby, ke konci roku 1997 připadaly na 1 volné místo 4,3 osoby.

Zhoršení relace mezi nabídkou a poptávkou po pracovní síle se odrazilo i v prohlubování rozdílu mezi nabídkou a poptávkou z hlediska **kvalifikační struktury**. Trvale na trhu práce nenacházeli umístění občané se základním vzděláním, resp. vyučením, ale v průběhu roku se dostali do problémů s umístěním na trhu práce i absolventi s ekonomickým, popř. humanitním zaměřením. Z hlediska poptávky po pracovní síle trvale převažovala poptávka po kvalifikovaných řemeslnických profesích.

I. 5. Ceny

Cenový růst mírně zrychlil

V prosinci 1997 dosáhl meziroční **růst spotřebitelských cen**^{8/} 10 % a roční **míra inflace 8,5 %**^{9/}. Proti předchozímu roku byl růst cen vyšší o 1,4 bodu; příčinou byla rychlejší dynamika růstu regulovaných cen (proti roku 1996 byl podíl na inflaci vyšší o 1,4 bodu). **Čistá inflace**^{10/} se naopak meziročně snížila o 0,3 bodu. V jejím vývoji se odrazila řada vzájemně se prolínajících vlivů, především k jejímu poklesu přispěl příznivý vývoj cen potravin. Naopak korigovaná inflace^{11/} mírně vzrostla vlivem depreciace kurzu koruny, nákladových faktorů a v první polovině roku i v důsledku vysokého převisu domácí poptávky nad domácí nabídkou (k pozitivní změně v relaci domácí nabídky a poptávky došlo až počínaje třetím čtvrtletím). V průběhu roku čistá inflace (meziroční růst) kulminovala v září, poté byl vykázán snižující se trend.

8/ Rozumí se přírůstek spotřebitelských cen od počátku roku.

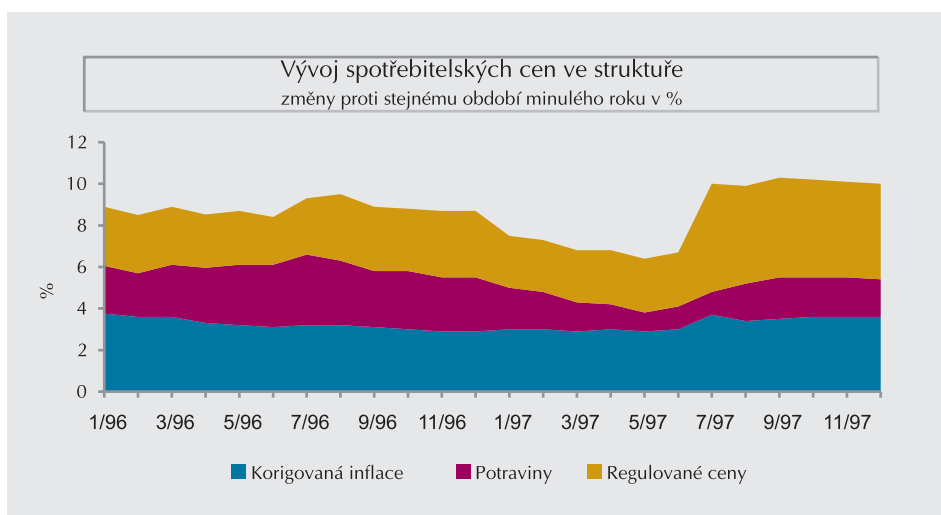
9/ Rozumí se průměr meziročních měsíčních indexů růstu spotřebitelských cen.

10/ Čistá inflace = korigovaná inflace + ceny potravin. Rozumí se inflace, počítaná na neúplném spotřebním koši, z něhož jsou vyloučeny položky s regulovanými cenami, položky s cenami ovlivňovanými jinými administrativními opatřeními. Položky, u kterých dochází k cenovým změnám z titulu daňových úprav, zůstávají součástí spotřebního koše, avšak vliv daňových úprav je eliminován.

11/ Korigovaná inflace je počítána na neúplném spotřebním koši, z něhož jsou vyloučeny položky s regulovanými cenami a položky cen potravin.

Struktura cenového vývoje

	Stálá váha ve spotř. koši v % v roce 1997	Rok 1996		Rok 1997	
		Skutečnost v %	Podíl na celkové inflaci v bodech	Skutečnost v %	Podíl na celkové inflaci v bodech
Míra inflace (roční klouzavý průměr)		8,8	8,8	8,5	8,5
Meziroční růst spotřebitelských cen celkem v základním členění:	100,0	8,6	8,6	10,0	10,0
Regulované ceny	18,4	13,8	3,2	22,7	4,6
Ceny potravin	32,7	7,9	2,6	5,6	1,8
Korigovaná inflace	48,9	6,5	2,8	7,6	3,6

V průběhu roku 1997 trvale rostly rychleji ceny neobchodovatelných komodit ve srovnání s obchodovatelnými komoditami (16,8 %, resp. 6,3 % meziroční růst v prosinci 1997). Rychlejší růst cen neobchodovatelných komodit proti roku 1996 byl do značné míry ovlivněn vývojem regulovaných cen, neboť růst cen obchodovatelných komodit bez potravin (7 %) a neobchodovatelných neregulovaných komodit (8,9 %) se v roce 1997 sblížil; přitom ještě v roce 1996 dosahoval rozdíl temp růstu těchto cenových skupin 3,2 bodu. Ke sblížení dynamiky růstu přispělo zastavení dynamiky růstu neobchodovatelných neregulovaných komodit v důsledku poklesu tempa růstu mezd a poptávky (8,9 % v roce 1996 i 1997), které kompenzovalo mírnější nárůst cen obchodovatelných komodit bez potravin vlivem depreciace kurzu koruny (z 5,7 % na 7 %). Meziměsíční „jádrová“ inflace^{12/} propočítávaná ČSÚ tak vykázala v závěru roku 1997 postupný pokles.

Rychleji rostly ceny neobchodovatelných komodit než obchodovatelných

Vývoj **čisté inflace** ovlivnily významně především tři následující faktory. Jednalo se předně o vývoj kurzu koruny k DEM. Tento vliv se projevil v růstu jednotlivých segmentů čisté inflace, a to zejména v korigované inflaci, v menším rozsahu i v potravinách. Dopad kurzových změn ovlivnil čistou inflaci dle našich propočtů o cca 2 body.

Vývoj čisté inflace významně ovlivnily kurzové změny

Růst cen ovlivnil i *vývoj nákladových faktorů*: na růst cen tlačil stále vysoký, i když výrazně se snižující růst mezd (který se spolu s meziročním poklesem produktu odrazil ve stále vysokém růstu jednotkových mzdových nákladů) a růst materiálové náročnosti výroby (ovlivněné i depreciací kurzu koruny). Tyto skutečnosti se odrazily v meziročním růstu dynamiky cen průmyslových výrobců (o 1,3 bodu proti roku 1996). Podle našeho odhadu dopad tohoto vlivu do čisté inflace přesáhl 2 body.

12/ Celkový přírůstek spotřebitelských cen proti předchozímu měsíci, očištěný o sezónní vliv a vliv růstu regulovaných cen

K růstu cen přispěly, především v polovině roku, i *poptávkové impulzy*. Míra růstu reálných příjmů ovlivnila rozhodujícím způsobem růst poptávky domácností a spolu s nízkým růstem produktu vytvořila poptávkový převis. Ve druhém pololetí však již došlo k prudkému poklesu tempa růstu jak reálných příjmů, tak i k absolutnímu poklesu poptávky obyvatelstva a její tlak na růst cen oslabil.

Vývoj v jednotlivých segmentech cenového pohybu ^{13/}

Regulované ceny výrazně vzrostly

V oblasti **regulovaných cen** došlo v roce 1997 k výraznému růstu v několika krocích, které se realizovaly v lednu, dubnu a červenci. Ačkoliv podíl regulovaných cen v celkovém spotřebním koši činil 22,8 % (přepočtená váha prosince 1997), podíl na celkové inflaci činil 46,2 %.

Ceny potravin se vyvíjely příznivěji

Vývoj **cen potravin** se v roce 1997 vyvíjel podstatně příznivěji než v roce předchozím, a to zejména v první polovině roku. Zrychlení růstu ve druhém pololetí bylo spojeno především s rychlejším růstem cen masa a masných výrobků (v návaznosti na růst cen zemědělských výrobců) a od srpna s depreciací kurzu koruny. Přesto byl celkový přírůstek cen v roce 1997 o 2,3 bodu nižší (na 5,6 %) než v roce předchozím.

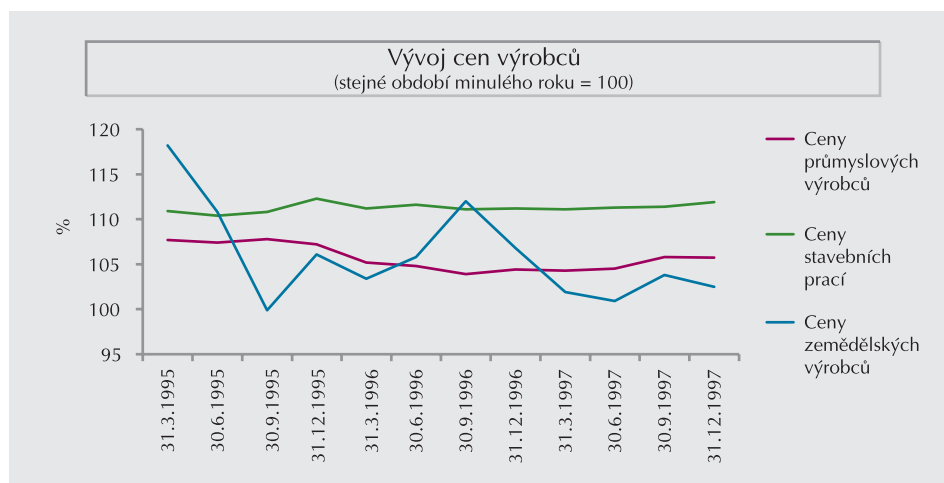
Růst korigované inflace se zrychlil ve druhém pololetí

Korigovaná inflace rostla v 1. pololetí poměrně pomalu. Její zrychlení ve druhé polovině roku bylo výsledkem depreciace kurzu koruny. Dopad depreciace kurzu koruny byl nejvíce patrný na vývoji cen dovážených výrobků.

V cenách domácích výrobků se projevovalo „dotahování“ cen ke srovnatelným dováženým výrobkům, v jejichž cenách se promítla přímo depreciace kurzu koruny. Tato skutečnost je zřejmá z růstu cen výrobků s převahou tuzemské výroby v posledních měsících roku.

Vývoj cen domácích výrobců byl diferencovaný

Po poklesu tempa růstu v roce 1996 (o 2,8 bodu na 4,4 %) míra růstu cen průmyslových výrobců v roce 1997 opět vzrostla (na 5,7 %); zrychlení růstu bylo spojeno především s depreciací kurzu koruny. Ceny stavebních prací si udržovaly v roce 1997 relativně vysokou dynamiku růstu (11,9 %); zvýšení tempa růstu o 0,7 procentního bodu proti roku 1996 ovlivnil zejména růst cen stavebních materiálů. Pouze růst cen zemědělských výrobců se v roce 1997 výrazněji zpomalil (proti roku 1996 o 4,3 procentního bodu na 2,5 %).

13/ Celkový CPI = regulované ceny + ceny potravin + korigovaná inflace

II. PLATEBNÍ BILANCE

Ve vývoji platební bilance došlo v průběhu roku 1997 k významné změně: po dlouhodobějším růstu (od roku 1994) došlo k absolutnímu poklesu deficitu obchodní bilance proti roku 1996 při vyšším růstu vývozu než dovozu. Tento zlom byl především úzce spojen s opatřeními měnové a fiskální politiky, která byla zaměřena na tlumení nadměrného růstu domácí poptávky (uspokojované především z dovozu) a květnovou depreciací kurzu koruny. Rozhodujícím faktorem pro dynamický růst exportu bylo zvyšování strojírenských dodávek z nově vybudovaných kapacit především podniků se zahraniční majetkovou účastí. Vývoj na kapitálovém a finančním účtu byl výrazně ovlivněn květnovými a listopadovými turbulencemi na mezibankovním devizovém trhu, které byly reakcí investorů na makroekonomický vývoj na počátku roku a listopadovou destabilizací politické situace; v obou časových intervalech byl patrný vliv i asijské měnové krize. Za těchto okolností došlo k silnému odlivu především krátkodobého kapitálu s dopadem na celkový pokles aktiva kapitálového účtu. Celková platební bilance skončila deficitem, který byl kryt poklesem devizových rezerv ČNB v rozsahu 56 mld. Kč.

II. 1. Běžný účet

Pod vlivem vnějších a především vnitřních faktorů se v roce 1997 zastavila dlouhodobější růstová tendence deficitu **běžného účtu** platební bilance; dosažený deficit koncem roku 1997 v rozsahu 100,1 mld. Kč byl o 16,4 mld. Kč nižší než tomu bylo v předchozím roce. Pokles absolutní hodnoty deficitu znamenal i zlepšení relativních ukazatelů: zatímco v roce 1996 se podíl deficitu běžného účtu pohyboval na úrovni 7,6 % z HDP, v roce 1997 se jeho podíl snížil na 6,1 %. Zlepšení pasíva běžného účtu bylo v zásadě spojeno s absolutním poklesem deficitu obchodní bilance, neboť bilance služeb a běžné převody byly nadále přebytkové, jen s mírně vyšší úrovní než v předchozím roce. Schodek bilance výnosů se proti roku 1996 zvýšil o 1 mld. Kč vlivem vyšších splátek úroků z dříve přijatých zahraničních úvěrů a placení dividend.

Došlo ke zlomu ve vývoji salda běžného účtu obchodní bilance

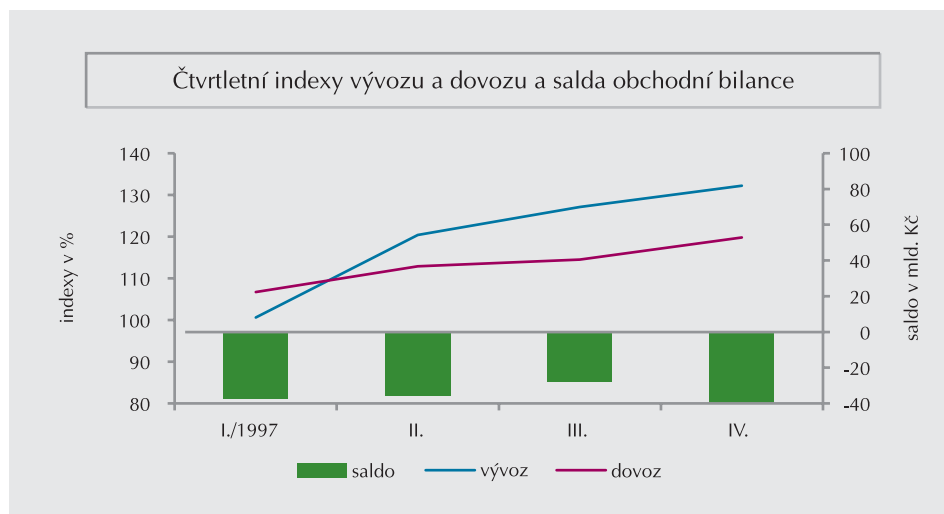
Běžný účet platební bilance (mld. Kč)

	1993	1994	1995	1996	1997
Obchodní bilance	-15,3	-39,7	-97,6	-159,5	-145,6
Bilance služeb	29,5	14,0	48,9	52,2	54,9
Bilance výnosů	-3,4	-0,5	-2,8	-19,6	-20,6
Běžné převody	2,5	3,6	15,2	10,4	11,2
Běžný účet celkem	13,3	-22,6	-36,3	-116,5	-100,1

Přes výraznější nárůst dovozů v závěru roku 1997 se celkový deficit **obchodní bilance** proti předchozímu roku absolutně snížil o 13,9 mld. Kč (438 mil. USD)^{14/} na 145,6 mld. Kč (podle metodiky MMF pro sestavování platební bilance), což znamenalo pokles podílu deficitu obchodní bilance na HDP o 1,6 bodů proti roku 1996 na 8,8 %. Zesílení dovozů v závěru roku neznamenal opětovnou změnu trendu, nýbrž šlo v převážné míře o předzásobení pod vlivem očekávání dalších změn ve vývoji kurzu koruny v souvislosti se situací na politické scéně v posledních měsících roku. Výraznější zvýšení představovaly koncem roku dovozy investic pro energetiku.

Pokles deficitu běžného účtu byl ovlivněn příznivějším vývojem obchodní bilance

14/ Přepočteno průměrným kurzem roku 1997.

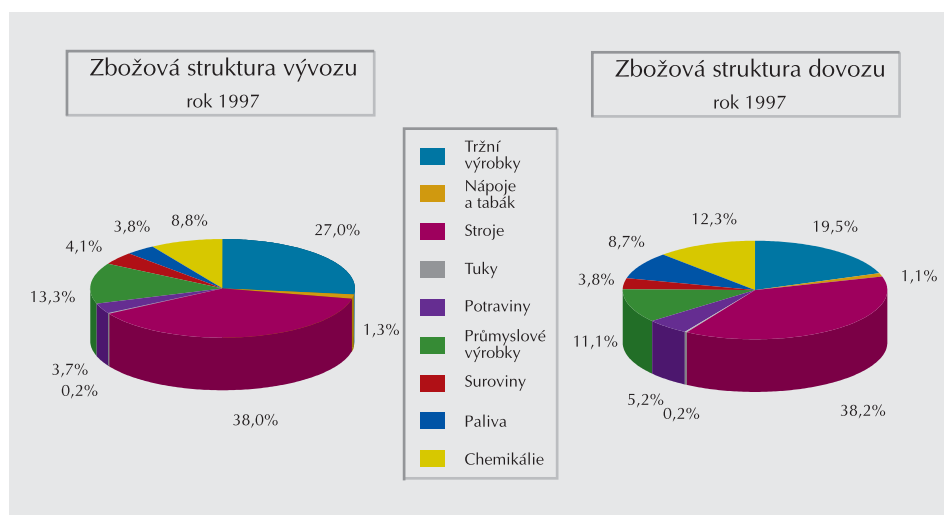

K poklesu deficitu obchodní bilance došlo při současném nárůstu vývozu a poklesu tempa růstu dovozu

Celkově příznivější výsledky zahraničního obchodu byly dosaženy především díky zvýšené vývozní aktivitě domácích firem (projevující se od května rostoucími objemy vývozu). Počínaje květnem meziroční měsíční dynamika růstu vývozu začala předstihovat růst dovozů s pozitivními dopady do celkového vývoje salda obchodní bilance. Tato postupně se prosazující tendence (s výjimkou již zmíněného vývoje v prosinci pod vlivem předzásobením) vyústila koncem roku v celkový nárůst vývozu proti předchozímu roku o 20,2 % při růstu dovozů o 13,7 %. Naznačené tendence dovozů a vývozu v nominálních hodnotách potvrzoval i vývoj jejich hmotných objemů: tempo růstu vývozu se zvýšilo proti roku 1996 o 11,8 bodu na 14,3 % při poklesu tempa růstu dovozů o 2,9 bodu na 8,2 %.

Výraznější růst vývozu byl výsledkem souběhu více faktorů

Výraznější posílení **vývozu** proti předchozímu roku bylo spojeno se současným působením příznivých vnitřních i vnějších faktorů. Hospodářské oživení v zemích západní Evropy vytvářelo příznivější vnější podmínky pro odbytové možnosti na zahraničních trzích. Na druhé straně byl rychle rostoucí vývoz založen především restrukturalizací výroby a investicemi v některých exportních podnicích (zejména se zahraniční majetkovou účastí), které vytvořily předpoklady ke zvýšení vývozu zejména strojírenských produktů. Současně byl vývoz produktů s vyšší přidanou hodnotou podpořen i depreciační kurzu koruny. Ta výrazněji ovlivnila vývozy produktů s nižší přidanou hodnotou, které až do května (ve skupině tzv. tržních výrobků) vykazovaly klesající tendenci; jejich podíl na celkovém přírůstku vývozu však nebyl významný. K růstu vývozu přispěl i zvyšující se objem kooperačních vazeb mezi asociovanými podniky.

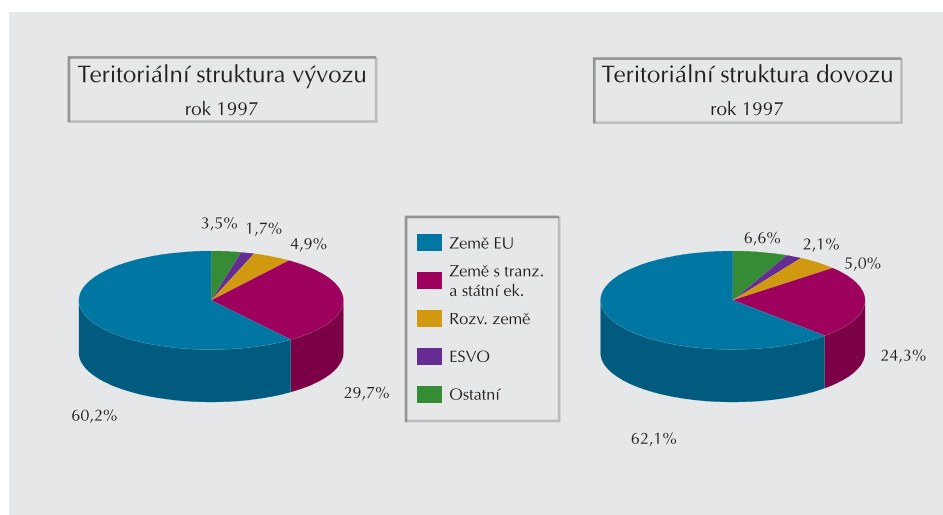

Tendence k oslabení růstu dynamiky **dovozů** v průběhu roku 1997 nebyla jednoznačně spojena pouze s faktory snižujícími poptávku po dovozech. Byl zde patrný i zesilující vliv faktorů prorůstových, projevující se především růstem dovozů pro výrobní spotřebu (zejména u exportujících podniků se zahraniční majetkovou účastí, jejichž výroba je založena na širokých kooperačních vazbách).

Při poklesu růstu dynamiky spotřebních a investičních dovozů dovozy pro výrobní spotřebu dále rostly

V **teritoriální orientaci** dovozu i vývozu nedošlo během roku 1997 k zásadním změnám, nadále převažovaly ve zbožových tocích vztahy k zemím s vyspělou tržní ekonomikou, zejména zemím Evropské unie. Nejrychleji rostly vývozy do zemí Evropské unie (o 24,3 %) a do evropských zemí s transformující se ekonomikou, a to zejména Ruska (o 25 %) a Polska (o 25,8 %). Zvýšení vývozu do rozvojových zemí o 5,1 % znamenalo v hmotném vyjádření víceméně stagnaci. V závěru roku se tak vývoz do zemí EU podílel 60,2 % na celkových vývozech a podíl vývozu do zemí s transformující se ekonomikou se zvýšil na téměř 30 %.

V teritoriální orientaci zahraničního obchodu nedošlo k zásadním změnám

II. 2. Kapitálový účet

Kapitálový účet, zahrnující převody kapitálového charakteru^{15/} dříve vykazované v položce jednostranných převodů, skončil v závěru roku 1997 mírným přebytkem v rozsahu 0,3 mld. Kč. Příjmy z kapitálových transferů a převodů nevýrobních nefinančních hmotných aktiv a nehmotných práv byly vyšší než výdaje.

Saldo kapitálového účtu bylo aktivní

Kapitálový účet platební bilance (mld. Kč)

	1993	1994	1995	1996	1997
Kapitálový účet	-16,2	0,0	0,2	0,0	0,3

Pozn.: Částka -16,2 mld. Kč uvedená v roce 1993 představuje převod akcií z 1. vlny kupónové privatizace

15/ Viz tabulka VIII/C + D, oddíl Měnová oblast Tabulkové přílohy.

II. 3. Finanční účet

Příliv zahraničního kapitálu v roce 1997 výrazně poklesl

Podstatné snížení přílivu kapitálových toků, ke kterému došlo v roce 1997, bylo spojeno především s okolnostmi květnových kurzových turbulencí, kdy na základě vyhodnocení makroekonomického vývoje české ekonomiky a jeho komparace s vývojem nově se rozvíjejících ekonomik jihovýchodní Asie se shodnými makroekonomickými tendencemi došlo ke změně strategie zahraničních investorů. Důsledkem byl nejen výrazný odliv krátkodobých investic, ale i snížený příliv investic dlouhodobých. Obdobné důsledky měla i listopadová politická destabilizace; i v tomto období byl patrný vliv asijské měnové krize, projevující se v odlivu krátkodobého kapitálu. Pohyby krátkodobých i dlouhodobých investic vlivem uvedených faktorů podstatným způsobem ovlivnily úroveň finančních toků a byly hlavní příčinou celkového poklesu aktivního salda **finančního účtu** ze 116,6 mld. Kč v roce 1996 na 34,3 mld. Kč v roce 1997.

Finanční účet platební bilance (mld. Kč)

	1993	1994	1995	1996	1997
Finanční účet	88,2	97,0	218,3	116,6	34,3
- přímé investice	16,4	21,5	67,0	37,7	40,5
- portfoliové investice	46,7	24,6	36,2	19,7	34,4
- ostatní dlouhodobé investice	23,5	31,9	89,3	84,4	12,9
- ostatní krátkodobé investice	1,6	19,0	25,8	-25,2	-53,5

Přímé zahraniční investice mírně překročily výsledky roku 1996

Příliv zdrojů ve formě **přímých zahraničních investic** do ČR (41,3 mld. Kč) nebyl uvedenými vlivy výrazněji dotčen s ohledem na preferenci dlouhodobějších kritérií rozhodování (ekonomických i politických) ze strany zahraničních investorů. Přímé investice směřovaly především do energetiky (podíl na přírůstku činí 27,6 %), dále peněžnictví a pojišťovnictví (22,9 %) a spotřebního zboží a tabáku (13 %). Nejvíce přímých investic v tomto roce připlynulo ze SRN (30,1 %), Velké Británie (15,1 %), Nizozemí (10,3 %) a Francie (7,8 %).

Od počátku roku 1990 do konce roku 1997 celkový objem přímých zahraničních investic v české ekonomice dosáhl 234 mld. Kč (6,8 mld. USD).

Čistý příliv dlouhodobých investic poklesl

Snížené intenzity dosáhl příliv **ostatních dlouhodobých investic** (12,9 mld. Kč). Ve srovnání s předchozím rokem byly dosažené hodnoty čistého přílivu dlouhodobých investic podstatně nižší vlivem neobnovení části dlouhodobých bankovních depozit a nižšího čerpání zahraničních finančních úvěrů bankami. Objemově nejvýznamnějším zdrojem přílivu dlouhodobých zahraničních investic zůstává i nadále čerpání peněžních úvěrů českými firmami přímo ze zahraničí.

Příliv portfoliových investic zesílil

Po určitém oslabení přílivu **portfoliových investic** v roce 1996 došlo v roce 1997 opět k jejich posílení (34,4 mld. Kč, tj. 1,1 mld. USD). Odliv v prvních měsících roku byl ve zbývajícím období vystřídán růstem. Tento vývoj souvisel zejména s poklesem cen akcií (ovlivněnými devalvačními expektacemi a měnovými turbulencemi v květnu a listopadu) a s růstem domácích úrokových sazeb. Vlivem těchto faktorů se zvýšil zájem zahraničních investorů o cenově výhodné nákupy akcií a o nákup dlouhodobých i krátkodobých obligací, což se projevilo v čistém přílivu investic do uvedených instrumentů. Další příliv investic se uskutečnil emisemi bondů denominovaných v cizích měnách a obchodovaných na zahraničních trzích.

Celkově dosáhl stav zahraničních portfoliových investic *denominovaných v korunách* ke konci roku 1997 132,6 mld. Kč (3,8 mld. USD). Akcie a podílové listy se na tomto objemu podílely 104,9 mld. Kč, dlouhodobé obligace 14,5 mld. Kč a krátkodobé obligace 13,2 mld. Kč. Stav zahraničních investic *denominovaných v cizích měnách* dosáhl ke stejnému datu 36,4 mld. Kč (1 mld. USD). Na uvedených korunových investicích se nejvíce podíleli investoři z Velké Británie (28,3 %), USA (13,6 %), Slovenské republiky (13,5 %) a Rakouska (13,2 %). Nejvíce bylo investováno do peněžnictví včetně státního dluhu (27,9 %), dopravy (17,5 %) a do energetiky (15,2 %).

U *českých portfoliových investic v zahraničí* byl zaznamenán čistý odliv zdrojů do zahraničí, neboť nákupy zahraničních cenných papírů převýšily jejich prodeje (o 6 mld. Kč). Stav těchto investic dosáhl ke konci roku 35,7 mld. Kč (1 mld. USD).

Odliv **ostatních krátkodobých investic** do zahraničí v rozsahu 53,5 mld. Kč souvisel především s turbulencemi na devizovém trhu. Výrazný odliv krátkodobých investic se realizoval zejména přes bankovní sektor, jehož krátkodobá aktiva vůči nerezidentům vzrostla o 122 mld. Kč. Tento výrazný nárůst vyplýval především z přírůstku poskytnutých korunových úvěrů nerezidentům (45 mld. Kč) a nárůstu devizových vkladů rezidentů (50 mld. Kč), které tuzemské banky držely na svých *nostro* účtech v zahraničí.

Odliv krátkodobých investic se zvýšil

II. 4. Devizové rezervy

Deficit běžného účtu byl jen částečně pokryt aktivem finančního účtu, což se odrazilo v pasivním saldu platební bilance a v poklesu **devizových rezerv ČNB**. Jejich snížení za rok 1997 činí 56 mld. Kč (po vyloučení kurzových rozdílů). Stav devizových rezerv ke konci roku představoval 338,5 mld. Kč (9,8 mld. USD) a postačoval ke krytí 3,6měsíčního dovozu zboží a služeb.

Devizové rezervy ČNB poklesly

Stav **hrubé zadluženosti** dosáhl koncem roku 748,7 mld. Kč (21,6 mld. USD) a její zvýšení od počátku roku činilo 169,8 mld. Kč (8,4 mld. USD); kurzové rozdíly se na tomto zvýšení podílely částkou 41 mld. Kč. Celkově v hrubé zadluženosti převažovaly dlouhodobé závazky (67,3 %) nad krátkodobými (32,7 %). Proti konci roku 1996 se podíl krátkodobé zadluženosti zvýšil o 4,2 bodu v převážné míře vlivem růstu čerpaných krátkodobých úvěrů podniky v zahraničí. Největší část krátkodobých závazků dluží obchodní banky (70 %) a podniky (27 %). Dlouhodobě jsou naopak zadluženy nejvíce podniky (60 %), podíl bank dosáhl 32 %. Podíl hrubé zadluženosti na hrubém domácím produktu se proti předchozímu roku zvýšil o 7,6 bodu na 45,4 %; na zvýšení tohoto poměrového ukazatele se podílelo i znehodnocení kurzu koruny.

Hrubá zadluženost vzrostla

III. VLÁDNÍ SEKTOR

Hlavní cíle finanční a rozpočtové politiky vlády pro rok 1997 byly zaměřeny především na podporu stability makroekonomického prostředí dosažením přebytkovosti veřejných rozpočtů (při vyrovnaném státním rozpočtu) a restrikcí vládní spotřeby, dále pak na snížení přerozdělovacích procesů prostřednictvím veřejných rozpočtů^{16/} a omezení dynamiky růstu mezd v rozpočtových organizacích. Proti záměrům však v průběhu 1. pololetí zesilovala tendence k růstu deficitu státního rozpočtu, která především odrážela proti předpokladům nižší růst příjmů při klesající míře růstu HDP. Ke korekci tohoto vývoje - v kontextu s celkovým makroekonomickým vývojem - přijala vláda ČR opatření^{17/}, jejichž cílem bylo zajistit přísnou výdajovou restrikci (cca 42 mld. Kč) vyrovnanost státního rozpočtu na rok 1997 a vytvořit předpoklady ke snížení veřejné spotřeby v roce 1998. Finanční hospodaření vlády bylo navíc komplikováno červencovými povodněmi, jejichž důsledky byly částečně kryty z mimorozpočtových zdrojů. Vykázaný schodek státního rozpočtu v závěru roku byl do značné míry spojen s nižšími příjmy v důsledku červencových povodní a vedl ke zvýšení zadluženosti vlády u bank. Při deficitním hospodaření měla výdajová restrikce podle dubnových a červnových opatření strukturální charakter.

Státní rozpočet

V průběhu roku byly provedeny úpravy rozpočtového záměru

Skutečný vývoj rozpočtového hospodaření v roce 1997 probíhal především pod vlivem klesající dynamiky ekonomického růstu (a v důsledku toho i klesajících příjmů) a červencových povodní. V dubnu^{21/} provedla vláda v návaznosti na dosavadní deficitní vývoj rozpočtového hospodaření a potřeby makroekonomické stabilizace první korekci státního rozpočtu pro rok 1997, znamenající v zásadě výdajovou restrikci. Následná korekce rozpočtových záměrů provedená v červnu^{21/}, jejímž cílem bylo podpořit stabilizaci kurzu koruny, znamenala po květnových turbulencích další krácení rozpočtových výdajů pro rok 1997. V souhrnu byly dubnovou a červnovou úpravou sníženy rozpočtové výdaje pro rok 1997 o 42 mld. Kč s cílem přispět k tlumení nadměrné poptávky v ekonomice. Součástí vládních úsporných opatření byl závazek zpomalení růstu mezd v rozpočtových organizacích a snížení přímých dovozů pro potřeby státu. Investiční výdaje rozpočtové sféry byly proti rozpočtovému záměru kráceny o cca 25 %. Další úprava, provedená v srpnu, zohledňovala především výpadky v příjmech po červencových povodních a dále potřebu zajistit část zdrojů k profinancování potřeb vyplývajících z následků záplav.

Výsledný schodek státního rozpočtu dosáhl 15,7 mld. Kč

Celkově skončilo hospodaření státního rozpočtu v závěru roku 1997 schodkem v rozsahu 15,7 mld. Kč (0,9 % HDP). Hlavní příčiny vykázaného deficitu na straně příjmů lze vidět v nenaplnění rozpočtových příjmů v důsledku červencových povodní (proti předpokladům vyšší nenaplnění příjmů z pojistného sociálního zabezpečení z postižených oblastí) a ve vyšším čerpání prostředků na důchody ve srovnání s příjmy důchodového účtu, které dosáhlo více než 5 mld. Kč. Navíc byla výdajová strana rozpočtu zatížena mimořádnou operací spočívající v převedení prostředků státního rozpočtu na úhradu ztráty Konsolidační banky (cca 5 mld. Kč).

Plnění příjmů a výdajů upraveného státního rozpočtu 1997 (mld. Kč)

	Upravený rozpočet	Skutečnost	Plnění v %	Index 1997/1996
Příjmy celkem	510,4	509,0	99,7	105,4
Výdaje celkem	510,4	524,7	102,8	108,3
Saldo	0,0	-15,7	x	x

Deficit SR byl důsledkem nižších příjmů i vyšších výdajů proti předpokladům

16/ Rozumí se snížení podílu výdajů veřejných rozpočtů na HDP o 1 procentní bod.

17/ Korekce hospodářské politiky a další transformační opatření přijatá vládou ČR 16. 4. 1997, Principy stabilizačního rozpočtového programu vlády ČR (červen 1997).

Strukturální vývoj *příjmové strany rozpočtu* nasvědčuje tomu, že provedené korekce rozpočtového záměru byly provedeny s dostatečnou přesností. Výraznější pokles meziroční dynamiky růstu daně příjmů odráží zejména povolené snížení záloh příjmových daní podnikům z postižených oblastí. Nenaplnění rozpočtového záměru v příjmech z pojistného sociálního zabezpečení je rovněž příčinně spojeno s důsledky povodní.

Došlo k výraznějšímu výpadku příjmů ze sociálního zabezpečení

Meziroční vývojová tendence rozpočtových příjmů nebyla v roce 1997 výrazněji ovlivněna systémovými změnami, neboť k zásadním úpravám daňového systému nedošlo. Provedené změny pro rok 1997 neměly podstatný vliv na daňové zatížení plátců a měly spíše technický charakter (úpravy daňových prahů, konstrukcí daňového základu apod.).

Při dosaženém rozsahu rozpočtových příjmů a tvorbě hrubého domácího produktu se tzv. daňová kvóta^{18/} proti roku 1996 mírně snížila o 0,4 bodu na 24,9 %.

Podíl daní na HDP dosáhl 24,9 %

Vybrané příjmové položky v mld. Kč	Upravený rozpočet	Skutečnost	Plnění v %	Index 1997/1996
Příjmy celkem	510,4	509,0	99,7	105,4
z toho:				
DPH	117,2	117,6	100,3	107,6
Daně spotřební	64,0	64,2	100,3	104,9
Daň z příjmů	75,1	74,8	99,6	95,6
Příspěvky na sociální pojištění	196,7	191,0	97,1	109,6

Vybrané výdajové položky v mld. Kč	Upravený rozpočet	Skutečnost	Plnění v %	Index 1997/1996
Výdaje celkem	510,4	524,7	102,8	108,3
v tom:				
běžné výdaje	461,2	474,1	102,8	110,9
z toho:				
veřejná spotřeba	186,4	194,5	104,3	107,6
transfery obyvatelstvu	206,3	206,0	99,9	113,8
neinvest. dotace podnikům	25,2	31,8	126,2	116,5
dotace místním rozpočtům	18,0	18,0	100,0	107,1
vládní úvěry	3,7	3,6	97,9	87,8
kapitálové výdaje	49,2	50,6	102,8	88,6
z toho:				
investiční výdaje ROPO ^{x)}	43,4	45,0	103,7	85,7
investiční transfery podnikům	5,8	5,6	96,6	121,7

x) Rozpočtové a příspěvkové organizace

Z uvedeného základního strukturálního členění výdajové strany státního rozpočtu je zřejmé, že výdajovou restrikcí ve smyslu zmíněných opatření vlády byly postiženy především investiční výdaje rozpočtových a příspěvkových organizací, u kterých se meziroční index pohyboval na konci roku 1997 na úrovni 85,7 %. Vlivem poklesu investičních výdajů se meziroční růst celkových rozpočtových výdajů snížil o 3,6 bodu na 8,3 % proti roku 1996. Tempo růstu běžných výdajů se pohybovalo zhruba na stejné úrovni jako v roce předchozím (10,9 %), přičemž nižší růst některých výdajových položek v důsledku výdajové restrikce (např. spotřeby vlády o 2,8 bodu) byl vyrovnáván rychlejším růstem jiných výdajů (např. transferů obyvatelstvu).

Výdajová restrikce podle vládních opatření byla realizována

18/ Rozumí se podíl daňových příjmů na HDP.

Při posuzování celkového vývojového trendu rozpočtových výdajů je nutno přihlídnout i k mimořádnému vlivu - úhradě ztráty Konsolidační banky v rozsahu 5 mld. Kč - se kterou původní rozpočtový záměr nepočítal. Vedle toho byly výdaje proti předpokladům zvýšeny o úhradu deficitu na tzv. důchodovém účtu (rovněž cca 5 mld. Kč).

Z uvedeného je zřejmé, že skutečné naplňování záměrů na výdajové straně rozpočtu bylo ovlivněno i mimořádnými okolnostmi. Tento fakt se promítl i do zvýšených objemů dotací podnikům v návaznosti na pomoc podnikům postiženým při odstraňování povodňových škod. Výdajová restrikce podle záměrů vládních opatření však byla realizována a měla - s ohledem na celkové deficitní hospodaření státního rozpočtu - strukturální dopady do jednotlivých segmentů poptávky v ekonomice, zejména investiční poptávky a poptávky vlády^{19/}.

Finanční hospodaření místních rozpočtů

Hospodaření místních rozpočtů vykazovalo deficit

Obdobně jako u státního rozpočtu i u místních rozpočtů došlo v průběhu roku ke zhoršení výsledků v jejich finančním hospodaření. Tuto skutečnost indikuje zhoršení celkové tzv. *čisté depozitní pozice*^{20/} místních orgánů u bankovní soustavy, která se proti konci roku 1996 snížila o 0,6 mld. Kč na 11 mld. Kč. Jednou z příčin zhoršení finanční situace bylo deficitní hospodaření *běžného rozpočtu*, které skončilo v závěru roku schodkem v rozsahu 4,8 mld. Kč. Proti předpokladům byl však dosažený deficit nižší v důsledku realizace restriktivních opatření vlády z dubna a června 1997; součástí těchto opatření byly i sankce vlády, spočívající v krácení dotací na běžné hospodaření v případě rychlejšího růstu zadluženosti proti předpokladům. Skutečný vývoj veřejného dluhu obcí směřoval ale v roce 1997 ke zpomalení dynamiky růstu; zatímco v letech 1995 a 1996 činil nárůst veřejného dluhu obcí téměř 42 %, v roce 1997 byl vykázan nárůst jen o 21,4 %.

Fond národního majetku

Hospodaření FNM bylo deficitní

Přes postupný nárůst v průběhu roku nedosáhly příjmy Fondu národního majetku (FNM) očekávané úrovně. Celkově skončilo finanční hospodaření FNM schodkem v rozsahu cca 2,8 mld. Kč, a to zejména v důsledku převodu prostředků z malé privatizace na povodňový účet ve státních finančních aktivech. Saldo hospodaření s prostředky velké privatizace bylo zhruba vyrovnané.

Financování povodňových škod

Na krytí škod červencových záplav bylo vydáno 10,9 mld. Kč

Červencové záplavy, které způsobily škody v rozsahu cca 60 mld. Kč, si vyžádaly i účast vládního sektoru na profinancování škod způsobených touto přírodní katastrofou. Z disponibilních zdrojů, které byly vládou vyčleněny v rozsahu 11,5 mld. Kč, bylo koncem roku 1997 skutečně vyčerpáno 10,9 mld. Kč. Hlavním zdrojem byly mimorozpočtové prostředky, získané emisí povodňových dluhopisů (3,6 mld. Kč) a dotace Fondu národního majetku v částce 5 mld. Kč; vedle toho byly provedeny i přesuny prostředků v menších částkách z Pozemkového fondu, Státního fondu životního prostředí a státního rozpočtu. Rozhodující objem prostředků byl soustředěn na povodňovém účtě státních finančních aktiv, odkud byly tyto účelové prostředky převáděny do rozpočtů obcí.

19/ Rozumí se vlastní spotřeba vlády

20/ Čistá pozice místních rozpočtů = rozdíl mezi celkovými vklady a úvěry místních rozpočtů.

Financování vládního sektoru

Nepříznivé tendence ve finančním hospodaření jednotlivých složek vládního sektoru se celkově v roce 1997 prohloubily; z toho vyplývající zvýšená potřeba úvěrových zdrojů byla zajišťována prostřednictvím bankovního, domácího i zahraničního sektoru (resp. jejich nákupem státních cenných papírů).

V podstatné míře byly potřebné zdroje získávány cestou čerpání úvěrů u bankovní soustavy. V průběhu roku 1997 tak čistý úvěr konsolidované vlády u bank vzrostl proti konci roku 1996 o 9,4 mld. Kč, včetně FNM o 12,2 mld. Kč. Na jeho růstu se podílelo zejména deficitní hospodaření státního rozpočtu (- 10,7 mld. Kč) a mimořádná operace spočívající v úhradě ztráty Konsolidační banky z výdajů státního rozpočtu (5 mld. Kč). K růstu čistého úvěru vlády u bank přispěly i nepatrně místní orgány, jejichž čistá pozice u bank se zhoršila o 0,6 mld. Kč. Pouze u státních fondů byl vývoj čisté pozice u bank příznivější o 4,3 mld. Kč.

Čistý úvěr vlády včetně FNM u bank vzrostl během roku 1997 o 12,2 mld. Kč

Změna čisté pozice vládního sektoru vůči bankovnímu sektoru (mld. Kč)

	1996	1997
1. Centrální vláda	-2,0	11,8
2. Státní fondy	-1,5	-4,3
3. Zdravotní pojišťovny	0,7	1,3
4. Čistý úvěr centrální vlády (1 + 2 + 3)	-2,8	8,8
5. Místní orgány	5,9	0,6
6. Čistý úvěr konsolidované vlády (4 + 5)	3,1	9,4
7. Fond národního majetku	-0,6	2,8
8. Čistý úvěr konsolidované všeobecné vlády (6 + 7)	2,5	12,2

Pozn. : + znamená nárůst zadluženosti, - pokles zadluženosti.

Další úvěrové zdroje, čerpané od mimobankovních subjektů, byly použity zejména na zajištění splátek dluhové služby vlády (v podstatě šlo o splátky jistin dluhů). Domácí nebankovní sektor se podílel na profinancování přírůstku těchto úvěrových potřeb vlády cestou nákupu státních cenných papírů v rozsahu 10,2 mld. Kč a zahraniční investoři nakoupili státní cenné papíry v částce 7,6 mld. Kč.

Zvýšila se zadluženost vlády i u nebankovních subjektů

Celková potřeba rostoucích úvěrových zdrojů se promítla rovněž do celkového nárůstu **hrubé zadluženosti všeobecné vlády^{21/}**, která se proti předchozímu roku zvýšila z 217,6 mld. Kč na 225,4 mld. Kč (nepříznivý vliv rostoucího deficitu centrálního rozpočtu byl částečně kompenzován poklesem zadlužení FNM). Podíl hrubého dluhu všeobecné vlády se při daném vývoji HDP snížil proti minulému roku o 0,6 bodu na 13,7 %.

Hrubá zadluženost všeobecné vlády absolutně vzrostla

21/ Rozumí se hrubá zadluženost zahrnující centrální vládu, místní orgány, státní fondy, zdravotní pojišťovny a FNM.

IV. MĚNOVÁ POLITIKA A MĚNOVÝ VÝVOJ

Hospodářský a měnový vývoj v roce 1997, zejména pak vnější nerovnováha dosahující relativně vysokých hodnot a existence potenciálních vnitřních inflačních faktorů determinovaly restriktivní charakter měnové politiky ČNB. Politika ČNB byla zaměřena především na tlumení nadměrné domácí poptávky (zejména jako zdroje rostoucích dovozů) a na obranu kurzu koruny v období květnové krize důvěry zahraničních i domácích investorů v udržení kurzu koruny. Hospodářský i měnový vývoj (především ve druhé polovině roku) naznačoval, že měnově restriktivní opatření společně se změnou v kurzovém režimu (na floating) a přijetím vládních korekcí hospodářské politiky přispěly k tlumení dlouhodoběji se projevujících nerovnovážných tendencí. Významně bylo především snížení nerovnováhy mezi domácí poptávkou a nabídkou a pokles tempa růstu čisté inflace proti předchozímu roku. Restriktivní měnový vývoj se odrazil ve výraznějším poklesu tempa růstu peněžní zásoby (M2) od druhé poloviny roku 1996.

Měnová politika byla dlouhodoběji zaměřena na potlačení nadměrného růstu domácí poptávky

Měnová politika ČNB a měnový vývoj byly významně poznamenány dalším prohloubením nerovnovážných tendencí v ekonomice na začátku roku, projevujících se v dalším narůstání vnější nerovnováhy. Tyto tendence - v kontextu s podobným vývojem některých nově se rozvíjejících trhů - nakonec vyústily v krizi důvěry zahraničních i domácích investorů v udržení kurzu koruny.

Problém rostoucího externího deficitu, jako důsledku rychleji rostoucí domácí poptávky než nabídky, byl patrný již od poloviny roku 1994. Analýzy vycházející z celkových trendů těchto nerovnováh a příčin jejich vývoje na poptávkové i nabídkové straně ekonomiky však naznačovaly, že zesilování těchto tendencí je reálným rizikem pro budoucí vývoj vnější i vnitřní kupní síly měny. ČNB vědoma si měnových rizik pokračování nerovnovážných tendencí v ekonomice reagovala na tento vývoj restriktivní politikou, sledující tlumení nadměrného růstu domácí poptávky v ekonomice. Akcelerující růst domácí poptávky byl v uvedených letech posilován z různých zdrojů s různou intenzitou a ČNB byla nucena operativně reagovat na aktuální vývoj i mimořádnými formami měnových opatření^{22/}.

Přestože ekonomický vývoj již v prvních měsících roku 1997 naznačoval tendenci ke zmírnění dynamiky růstu domácí poptávky, bylo zřejmé, že možnosti centrální banky jsou při řešení nerovnovážných tendencí v ekonomice omezené a že je nutná intenzivnější spoluúčast dalších částí hospodářské politiky působících na straně poptávky i nabídky.

Vývoj vyžadoval spoluúčast dalších částí hospodářských politik

Pokračující tendence ke schodkovosti státního rozpočtu, započatá v polovině předchozího roku a úzce spojená s dalším poklesem dynamiky ekonomického růstu, ztěžovala úsilí ČNB při tlumení domácí poptávky. Zvýšené úrokové sazby od poloviny předchozího roku sice přispívaly k utlumení domácí poptávky, současně však vedly k posílení kurzu koruny vlivem zvýšeného zájmu o korunové investice při rostoucím úrokovém diferenciálu. Nominální posílení kurzu urychlilo reálné zhodnocení kurzu, což znamenalo další ztížení konkurenceschopnosti domácí produkce na zahraničních trzích. Za této situace vznikala potřeba změny mixu měnové a fiskální politiky, který by vedl ke zpřísnění podmínek v ekonomice především restrikcí výdajů státního rozpočtu bez negativního dopadu na konkurenceschopnost exportní produkce.

V dubnu vláda přijala opatření ke korekci hospodářské politiky

Vláda svojí dubnovou korekcí hospodářské politiky^{23/} požadavek restrikce vládních výdajů, zpomalení růstu mezd ve vládou řízených institucích a další požadavky na kultivaci tržního prostředí a podporu ekonomického růstu akceptovala. Na přijetí

22/ Například emise poukázek ČNB, sterilizace vkladu zahraničního partnera do SPT Telecom jeho uložením u ČNB.

23/ Korekce hospodářské politiky a další transformační opatření přijatá vládou ČR 16. 4. 1997.

systému dovozních depozit, jehož záměrem bylo omezit růst dovozů, ČNB reagovala snížením sazeb povinných minimálních rezerv^{24/}. Rozsah této změny nebyl významný, ČNB však přijetím tohoto opatření signalizovala ochotu postupně uvolňovat měnovou restrikcii v případě výraznějšího zapojení vlády do řešení ekonomických problémů.

V kontextu s pokračujícím růstem schodku obchodní bilance, květnovou publikací nových negativních údajů ČSÚ o ekonomickém vývoji (pokles průmyslové výroby, stavebnictví), zhoršujícími se vztahy mezi stranami vládní koalice a obecnou identifikací slabých míst některých nově se rozvíjejících trhů nebyla však přijatá opatření vlády shledána investory za dostatečná. Koruna se tak následně dostala - stejně jako krátce předtím měny některých zemí jihovýchodní Asie (tzv. emerging markets) - pod tlak domácích i zahraničních investorů a docházelo k silnému prodeji korunových a nákupu devizových aktiv.

ČNB na tento vývoj reagovala *intervencemi na devizovém trhu*, neboť zkušenosti z obdobných situací na mezinárodních finančních trzích naznačovaly, že v podmínkách značně liberalizované ekonomiky je zde reálné nebezpečí vyššího znehodnocení měny než by odpovídalo budoucímu reálnému vývoji základních makroekonomických veličin.

Na květnový kurzový vývoj reagovala ČNB přijetím stabilizačních opatření

Současně byly výrazně zvýšeny úrokové sazby a byla přijata opatření omezující přístup nerezidentů ke korunovým úvěrům.

Květnové zvýšení úrokových sazeb se dotýkalo všech základních sazeb ČNB. Lombardní sazba byla zvýšena ze 14 % na 50 % a mimoto bylo uplatněno kvantitativní omezení při poskytování tohoto úvěru; od 22. 5. do 13. 6. bylo jeho čerpání úplně zastaveno. Intervenční repo sazby byly postupně zvyšovány až na úroveň 75 %, přičemž maximální výše dosáhly 23. 5. Rovněž byl dočasně zamezen přístup nerezidentů na peněžní trh (22. 5. až 17. 6.). Diskontní sazba byla zvýšena z 10,5 % na 13 %.

Tlak na kurz však neustával a ČNB proto přistoupila po odvrácení nejsilnějšího tlaku na kurz koruny po dohodě s vládou ke zrušení stávajícího kurzového režimu. S platností od 27. 5. byl zaveden systém nový, založený na floatingu a orientaci koruny na DEM. Následně poté došlo k cca 10% depreciaci kurzu koruny vůči původní centrální paritě, vývoj ve 3. čtvrtletí již signalizoval víceméně stabilizaci vývoje. Vláda podpořila v červnu stabilizaci kurzu koruny přijetím dalších restriktivních opatření, znamenajících další snížení rozpočtových výdajů a zpomalení růstu mezd v rozpočtových organizacích. Oslabení kurzu, ke kterému došlo ve 4. čtvrtletí, bylo především odrazem situace na politické scéně a snížení ratingu ČR.

V závěru května došlo ke změně kurzového režimu

Postupné zklidňování situace vytvořilo předpoklady k uvolňování mimořádných měnových opatření. Během 3. čtvrtletí se úrokové sazby ustálily na úrovni, která byla zhruba o 2 - 2,5 % vyšší než před květnovými událostmi. Tato nová úroveň nominálních sazeb měla - při zohlednění očekávání budoucí inflace po depreciaci koruny - zajistit v zásadě udržení předchozí úrovně reálných úrokových sazeb. Při těchto úrokových sazbách pokračoval útlum poptávky po korunových úvěrech, který podstatným způsobem přispěl k udržení vývoje peněžní zásoby (M2) ve stanoveném koridoru.

Výraznější pokles dynamiky růstu domácí poptávky, pokles záporného salda obchodní bilance, dosažení předstihu růstu produktivity práce před růstem reálné mzdy již ve druhé polovině roku signalizovaly účinnost přijatých opatření k tlumení nerovnovážných tendencí v ekonomice. Rovněž ve vývoji čisté inflace došlo proti předchozímu roku ke zlepšení. Přitom bylo zřejmé, že dosažení příznivějších trendů bylo zejména výsledkem opatření v měnové, fiskální a mzdové politice na straně poptávky.

Opatření měnové a dalších politik přispěla k oslabení nerovnovážných tendencí

^{24/} V podstatě šlo o změnu mixu měnové a fiskální politiky, neboť tento instrument je svojí makroekonomickou podstatou shodný s kategorií PMR; očekávaný rozsah deponovaných dovozních depozit se zhruba shodoval s objemem snížení PMR.

Pro další období ČNB formulovala novou strategii měnového cílení

V popředí zájmu ČNB bude i do budoucna zajištění stabilního makroekonomického prostředí. S ohledem na ztrátu nominální kotvy - fixního kurzu koruny a určitá úskalí dosavadní strategie měnové politiky, založené na měnovém cílení, bylo bankovní radou ČNB rozhodnuto o změně schématu měnové politiky na cílování inflace. Takto formulovaná měnová politika by měla především poskytnout ekonomice novou nominální kotvu v podobě jasně stanoveného a veřejnosti sděleného cíle v inflaci, vnést do ekonomiky prvek jistoty a tím i příznivě ovlivnit inflační očekávání subjektů v ekonomice s pozitivním dopadem do cen a mezd v uzavíraných jednáních a kontraktech. Inflační cíl byl formulován v podobě tzv. čisté inflace.

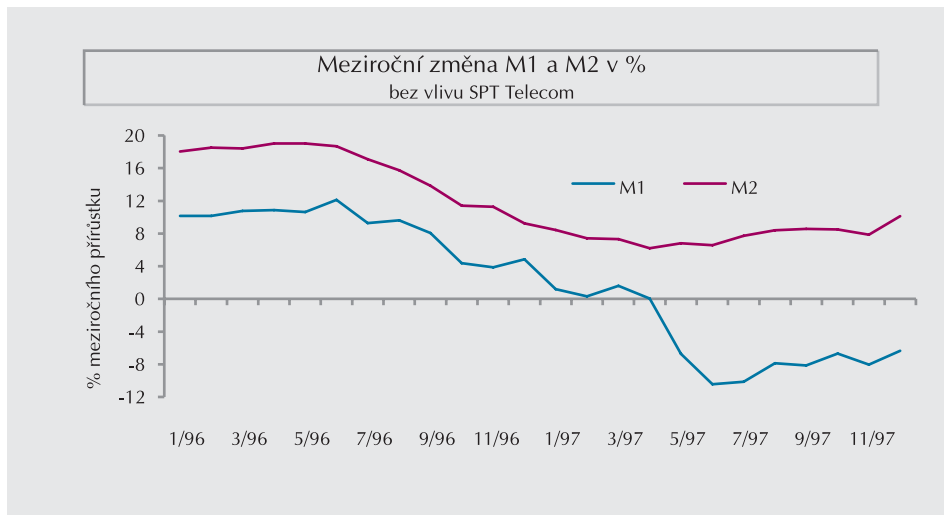
Čistá inflace se blíží již dříve ČSÚ vykazované jádrové inflaci. Pohyb v segmentu jádrové inflace je však na rozdíl od čisté inflace vztahován k úplnému spotřebnímu koší a je sezonně očisťován. Naopak pohyb čisté inflace je vztahován k okruhu položek, které ho definují. Ze spotřebitelského koše se tak vylučují položky s regulovanými cenami a položky ovlivňované jinými administrativními opatřeními. Položky, u kterých dochází k cenovým změnám z důvodů daňových úprav, zůstávají součástí spotřebního koše, avšak vliv daňových úprav je eliminován. Podle této definice představuje čistá inflace cca 82 % celkového indexu spotřebitelských cen a pokrývá 663 cenových položek z celkových 754, které jsou součástí indexu.

Inflační cíl v podobě čisté inflace byl stanoven ve střednědobém horizontu pro rok 2000 v intervalu 4,5 % $\pm$ 1 procentní bod. V rámci tohoto střednědobého horizontu byl rovněž kvantifikován krátkodobý „mezicíl“ pro konec roku 1998 (6 % $\pm$ 0,5 procentního bodu). Takto koncipovaná strategie vychází z ověřené skutečnosti, že inflace reaguje na provedená měnověpolitická opatření s proměnlivým zpožděním dosahujícím až dvou let.

Vývoj peněžních agregátů

Vývoj M2 odpovídal zámě-
rům měnové politiky

V průběhu celého roku 1997 byl vývoj peněžní zásoby (měřené peněžním agregátem M2^{25/} v souladu se záměry měnové politiky pro tento rok. Dynamika růstu M2 nevybočila z rámce stanoveného koridoru (7 - 11 %) a naopak se pohybovala převážně v jeho dolní polovině.

Až do poloviny roku pokračovala sestupná tendence míry růstu M2, započatá ve druhé polovině roku 1996; pokles však probíhal s nižší intenzitou, takže v závěru pololetí se meziroční růst M2 pohyboval na úrovni 6,6 %. Obnovená tendence ke zrychlení růstu ve druhé polovině roku nebyla výrazná a vývoj M2 směřoval do středu koridoru a teprve v posledním měsíci roku tento střed překročil (10,1 %).

25/ M2 = M1 + termínované a úsporné vklady + vklady v zahraniční měně; M1 = oběživo + netermínované vklady.

Uplatňovaná měnová politika se podstatným způsobem podílela na dosaženém vývoji, vedle toho však ne nevýznamně ovlivnily vývoj M2 i autonomní faktory. Tomu nasvědčují i proti očekávání výraznější změny ve vývoji některých zdrojů růstu peněžní zásoby během roku (především zadluženosti vlády u bank, ostatních čistých položek) z důvodů dále blíže rozvedených.

Rozhodujícím zdrojem růstu M2 byla domácí úvěrová emise^{26/}, vliv zahraniční tvorby peněz na růst M2 již nebyl, stejně jako v roce 1996, významný v důsledku trvajících deficitů obchodní bilance a běžného účtu platební bilance při současném oslabení kapitálových toků.

Na rozdíl od předchozích let, kdy oslabení dynamiky růstu M2 v *prvním čtvrtletí* mělo víceméně sezonní charakter^{27/}, v roce 1997 byl výraznější pokles tempa růstu M2 spojen především s vlivy zahrnovanými souhrnně do tzv. ostatních čistých položek (nárůst nezúčtovaných položek mezi klienty aj.).

Faktory ovlivňující vývoj M2 v průběhu roku 1997

Současně došlo i k oslabení dynamiky růstu korunových úvěrů. Důvodem jsou vyšší úrokové sazby i další faktory na straně nabídky úvěrů, zejména zvyšující se obezřetnost bank při poskytování úvěrů, kumulace problémů v subsektoru malých bank snižující jejich možnosti při získávání zdrojů a tedy i rozsah jejich aktivních operací.

Vývoj M2 byl výsledkem působení měnových a autonomních faktorů

K poklesu tempa růstu M2 ve *druhém čtvrtletí* došlo při určitém oživení úvěrové emise v rámci sektoru podniků v dubnu a květnu i při současném výraznějším zvýšení zadluženosti vlády u bank, plynoucím z rostoucí potřeby úvěrových zdrojů k profinancování zvyšujících se deficitů státních i místních rozpočtů (o 12,9 mld. Kč ve 2. čtvrtletí). Červnový vývoj však již probíhal pod vlivem květnových měnových opatření, reagujících na aktuální vývoj v kurzové oblasti. Zpříisňující opatření, snižující likviditu peněžního trhu a vedoucí k výraznému nárůstu úrokových sazeb na tomto trhu, se velmi rychle promítla do klientských úrokových sazeb. Důsledkem byl absolutní pokles korunových klientských úvěrů v červnu (o 4,2 mld. Kč proti květnu) a návazný absolutní meziměsíční pokles peněžní zásoby.

Mírně se zrychlující dynamika růstu M2 ve *druhé polovině roku* byla spojena především s vyšší zahraniční tvorbou peněz a změnou některých ostatních čistých položek. Naopak korunové úvěry poskytované podnikovému sektoru při trávající vyšší úrovni úrokových sazeb ve druhém pololetí zaznamenaly absolutní pokles. Vliv restriktivních opatření na vývoj úvěrové emise byl částečně oslabován poskytováním úvěrů v zahraniční měně domácími bankami, které využívaly levnější zdroje ze zahraničí. Vliv zadluženosti vlády u bank na vývoj M2 byl v průběhu druhého pololetí nerovnoměrný, po výrazném poklesu ve 3. čtvrtletí (v důsledku restrukturalizace vládního dluhu směrem k nebankovním subjektům) se ve 4. čtvrtletí její zadluženost v souvislosti s rostoucím schodkem státního rozpočtu opět zvýšila; nepřesáhla však již úroveň dosaženou v polovině roku.

Okolnosti měnového a hospodářského vývoje v roce 1997, zejména devalvační očekávání, květnový kurzový vývoj a návazná měnová opatření ovlivnily i poptávku nebankovních subjektů po jednotlivých složkách peněz (M2).

Květnový kurzový vývoj a navazující měnová opatření ovlivnily poptávku po jednotlivých složkách M2

Nejzřetelněji se změna v chování nebankovních subjektů odrazila ve vývoji **vkladů v zahraniční měně**. Tendence k růstu těchto vkladů se projevovovala již od druhé poloviny předchozího roku v sektoru obyvatelstva v úzké návaznosti na aktuální vývoj

26/ Domácí úvěry = úvěry podnikovému sektoru a obyvatelstvu + čistý úvěr vládě + čistý úvěr FNM poskytované domácími bankami.

27/ Sezonnost byla v tomto období spojena s poklesem zadluženosti vládního sektoru u bank v důsledku doplatku daní za předchozí rok.

kurzu koruny (umožňujícího výhodné nákupy deviz) a současně probíhající diskuse o budoucím vývoji kurzu koruny při rostoucím schodku obchodní bilance. Tento trend se obnovil koncem prvního čtvrtletí roku 1997 a výrazně akceleroval v měsících dubnu a zejména v květnu pod vlivem oslabujícího se kurzu koruny; tyto přesuny se realizovaly především z likvidních korunových zdrojů uložených na netermínovaných vkladech nebo držných ve formě oběživa. Po květnovém maximálním přírůstku v rozsahu 28 mld. Kč (po očištění o kurzové vlivy) se již situace pod vlivem přijatých zpřísnujících měnových opatření postupně stabilizovala. Zatímco v první polovině roku se devizové vklady celkově zvýšily o 45,7 mld. Kč^{28/}, ve druhém pololetí to bylo již při určitých meziměsíčních výkyvech pouze 7,1 mld. Kč^{28/}, což vedlo k mírnému oslabení podílu vkladů v zahraniční měně ve struktuře M2.

Struktura peněžní zásoby v %

	12/96	3/97	5/97	6/97	9/97	12/97
Oběživo	10,6	10,7	10,2	10,0	10,1	9,8
Vklady na viděnou	31,8	28,6	26,1	25,0	25,6	26,7
Termínované vklady	49,9	52,3	52,2	53,4	52,9	52,1
Vklady v cizí měně	7,7	8,4	11,5	11,6	11,4	11,4
M2 celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Květnová měnová opatření, snižující dostupnost zdrojů na peněžním trhu, vedla banky v zájmu udržení vlastní likvidity k výraznému zvýšení úrokových sazeb z krátkodobých termínovaných vkladů až na úroveň okolo 30 %. Tato změna vyvolala v červnu masivní přesun volných peněžních zdrojů do *krátkodobých termínovaných korunových vkladů* nebankovních subjektů (především na 1 - 2 týdny). Vývoj ve třetím čtvrtletí však již opět signalizoval stabilizaci situace - růst velmi krátkodobých vkladů se oslabil a současně se opět obnovil mírný růst transakčních peněz (především netermínovaných depozit).

Pokračoval rychlejší růst peněžního agregátu M2 než M1

Mimořádné okolnosti, vedoucí k výraznějším strukturálním posunům v rámci M2, přispěly - i přes určitou stabilizaci ve druhé polovině roku - k dalšímu posílení dlouhodoběji se prosazujícího trendu rychlejšího růstu peněžního agregátu M2 než růstu transakčních peněz měřených peněžním agregátem M1. Rychlejší růst quasi peněz (tj. korunových termínovaných vkladů a vkladů v zahraniční měně) byl založen výrazným nárůstem vkladů v zahraniční měně a v oblasti korunových vkladů posílením krátkodobých termínovaných a úsporných vkladů a rovněž i dlouhodobých vkladů.

Hlavním zdrojem růstu peněžní zásoby byly domácí úvěry

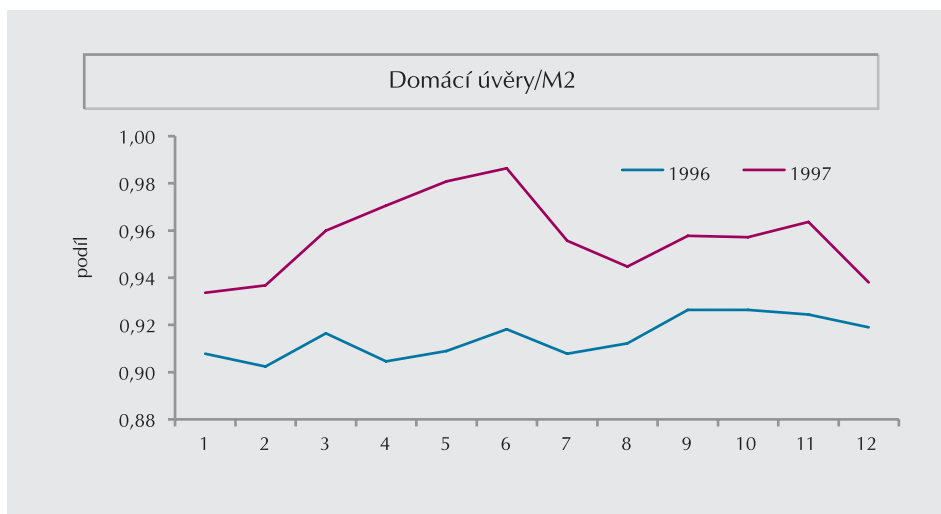
Jak již bylo uvedeno v úvodu této části zprávy, celkově byla pro růst peněžní zásoby v roce 1997 rozhodující **domácí úvěrová emise**. Absolutní nárůst domácích úvěrů o 108 mld. Kč znamenal pokles tempa růstu proti roku 1996 nominálně o 0,3 bodu na 10,5 % a reálně o 1,6 bodu na 4,5 %^{29/}. Nerovnoměrný vývoj v průběhu roku byl ovlivněn jak častými změnami v čisté zadluženosti vlády u bank, tak i změnami v poptávce podnikového sektoru po úvěrech.

V podnikovém sektoru trvala poptávka po levnějších úvěrech v zahraniční měně

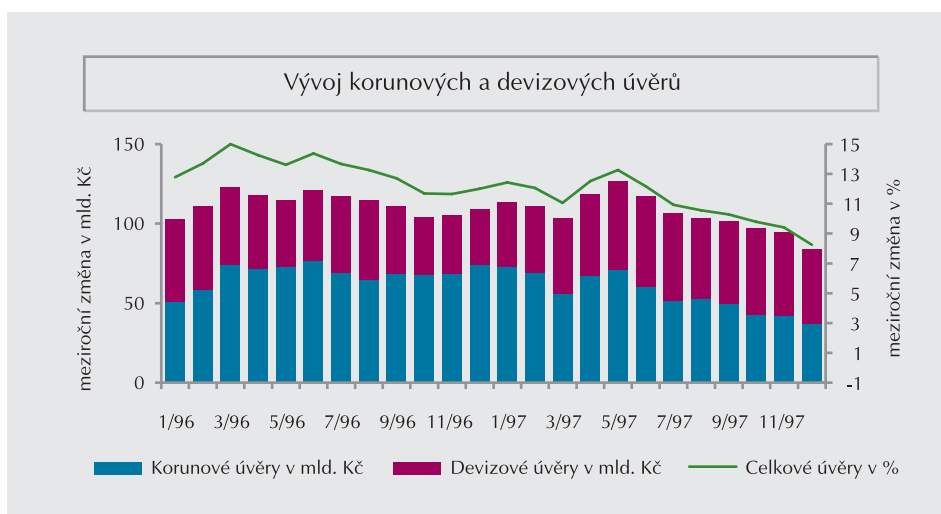
Při zrychleném růstu zadluženosti vlády u bankovního sektoru byl klesající trend domácích úvěrů důsledkem zpomalení růstu **korunových úvěrů podnikovému sektoru** (o 6,5 bodu proti roku 1996 na 1,6 %) pod vlivem měnových opatření a dalších zde již zmíněných faktorů. Pokles zájmu o dražší korunové úvěry (zejména ve 2. pololetí) byl ale částečně kompenzován vyšším čerpáním úvěrů v zahraniční měně při nižších úrokových sazbách od tuzemských bank; čerpání těchto úvěrů se však rovněž ve druhém pololetí snížilo.

28/ Včetně kurzových vlivů.

29/ Po zohlednění růstu cen průmyslových výrobců.

Tyto úvěry byly výhodné zejména pro exportní firmy, které se čerpáním úvěrů v zahraniční měně nevystavovaly kurzovému riziku (úvěry jsou spláceny z devizových inkas za vývoz). V souhrnu přes čtyři pětiny z přírůstku podnikových úvěrů bylo v roce 1997 čerpáno v cizí měně. Celkové tempo růstu podnikových úvěrů pokleslo o 2,1 bodu a představovalo 8,7 %.

K dynamickému růstu došlo u úvěrů **poskytovaných obyvatelstvu**, které ovšem představují v absolutním vyjádření méně významnou položku. Zrychlení dynamiky jejich růstu (o 20,6 bodu na 27,6 %) proti předchozímu roku bylo spojeno především s novými formami úvěrů poskytovaných na podporu bydlení, a to zejména hypotečními úvěry.

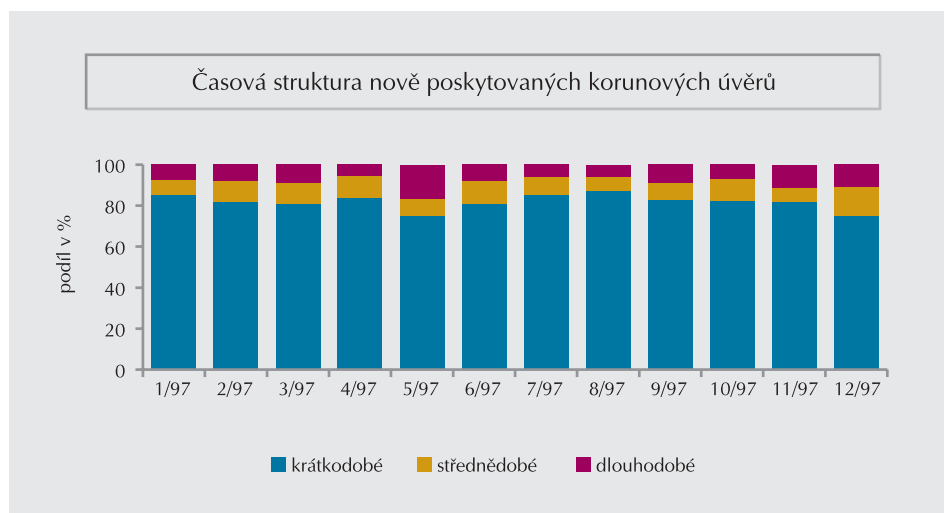
Pokračoval růst úvěrů poskytovaných obyvatelstvu

Za daných okolností nedošlo v roce 1997 k zásadním posunům v **časové struktuře klientských úvěrů**^{30/}. Nadále převažovaly úvěry krátkodobé při podstatně nižším podílu úvěrů střednědobých a dlouhodobých. Tato struktura byla výsledkem širší škály dlouhodoběji působících faktorů jak na straně nabídky tak poptávky: časové struktury zdrojů obchodních bank, kvality nabízených projektů, politiky obchodních bank zahrnující i problematiku rizikovitosti dlouhodobých projektů, finanční situace podnikové sféry a její schopnosti prokázat stabilitu finančního hospodaření v delším časovém horizontu a tudíž i schopnost splátek poskytovaných úvěrů, expektací budoucího vývoje aj.

V podnikových úvěrech nadále převažovaly krátkodobé úvěry

30/ Rozumí se úvěry poskytované podnikům i obyvatelstvu v korunách i v zahraniční měně tuzemskými bankami.

Pouze v období výrazných změn úrokových sazeb v krátké časové periodě po květnových událostech (pod vlivem výrazného růstu úrokových sazeb z krátkodobých i střednědobých úvěrů při současně mírném poklesu sazeb z dlouhodobých úvěrů) se dočasně zvýšila poptávka po dlouhodobých úvěrech. Reverzní pohyb úrokových sazeb v červnu vedl k opětovnému posílení podílu krátkodobých úvěrů.

Rovněž účelová struktura úvěrů se v zásadě nezměnila, nadále převažovaly provozní úvěry

Stejně tak i ve směrech **účelové alokace úvěrů** nedošlo k podstatným změnám. V podnikových úvěrech nadále dominovaly provozní úvěry nad investičními. Vysvětlení je obdobné jako u časové struktury úvěrů, neboť krátkodobé úvěry jsou poskytovány především jako provozní úvěry.

Na situaci spojenou s kurzovým květnovým vývojem sice reagovaly ještě v závěru pololetí investiční úvěry, tento výkyv byl však jen dočasný a počínaje třetím čtvrtletím se jejich růst opět obnovoval. Vývoj provozních úvěrů si i v tomto období udržel svůj růstový trend s ohledem na úzkou vazbu na financování běžné obchodní a výrobní činnosti firem.

V. FINANČNÍ TRHY

Všechny segmenty finančního trhu byly v roce 1997 pod vlivem několika faktorů. Na počátku roku, kdy byly emitovány korunové euroobligace, posiloval kurz koruny, na peněžním trhu klesaly sazby s delší splatností, na kapitálovém trhu se zvyšovaly ceny akcií a dluhopisů. V polovině května však došlo k měnovým turbulencím, které i přes intervence ČNB na devizovém a peněžním trhu vedly ke změně kurzového režimu. Vazba kurzu koruny na měnový koš s fluktuacním pásmem byla nahrazena systémem plovoucího kurzu (floatingu). V následujícím období nastala fáze postupné stabilizace, sazby na peněžním trhu klesaly z vysoké květnové úrovně. Další výraznější pohyb na finančních trzích nastal v závěru roku, kdy se projevil krize na finančních trzích v jihovýchodní Asii a krize na tuzemské politické scéně.

V. 1. Peněžní trh

Vývoj na peněžním trhu v průběhu roku 1997 lze rozdělit do několika etap v návaznosti na intenzitu a směr působení hlavních faktorů tohoto trhu, uvedených v úvodní části této kapitoly. Nejvýrazněji byl vývoj na tomto trhu dotčen květnovými kurzovými turbulencemi, kdy došlo přechodně k výraznému nárůstu úrokových sazeb.

Nejrozvinutějším a nejlikvidnějším segmentem peněžního trhu je **mezibankovní trh depozit**. Svědčí o tom jednak dosahované obraty, ale i skutečnost, že sazby Pribor významně ovlivňují ostatní segmenty peněžního trhu (trh krátkodobých dluhopisů, derivátový trh). Kromě toho mají úzkou vazbu i k primárním sazbám z úvěrů a vkladů a k vývoji kurzu koruny.

Mezibankovní trh depozit je nejdůležitějším segmentem peněžního trhu

Počátkem roku byl vývoj na peněžním trhu ovlivňován především rostoucími objemy emisí korunových euroobligací. Vznik eurokorunového trhu byl spojen s ustanovením konvertibility koruny a jejím přijetím jako vypořádací měny v mezinárodním měřítku (říjen 1995). Poměrně rychlý rozvoj trhu byl způsoben zájmem zahraničních investorů o nákup aktiv denominovaných v korunách, což souviselo s absolutní výší úrokových sazeb v ČR v porovnání se zahraničními sazbami a relativní stabilitou kurzu koruny.

Příliv likvidity z emitovaných korunových euroobligací ovlivňoval na přelomu ledna a února především delší konec výnosové křivky sazeb Pribor (cca od splatnosti 3M). V závislosti na lhůtě splatnosti klesly sazby Pribor o 0,5 - 1,2 bodu, čímž se zvýraznil negativní sklon výnosové křivky. Tento faktor poklesu sazeb byl na počátku roku podpořen i očekáváním bank na pokles inflace v dalším období a nižší poptávkou po úvěrech ze strany podnikové sféry. Vedlejším efektem bylo posílení kurzu koruny a pokles výnosů tuzemských dluhopisů a derivátových sazeb. Poté, co odeznělo působení vlivu emitovaných euroobligací, nastala částečná korekce sazeb (růst na dlouhém konci), což vedlo k pozvolnému narovnávání výnosové křivky.

Dlouhý konec výnosové křivky byl pod vlivem emisí korunových euroobligací

Dalším významným faktorem, který ovlivnil vývoj peněžního trhu (především v dubnu) bylo rozhodnutí ČNB (10. 4.) o snížení výše PMR o 2 body (s účinností od 8. 5.). V návaznosti na toto rozhodnutí se na peněžním trhu všeobecně očekávalo snížení úrokových sazeb ze strany ČNB. Tyto expektace trhu nebyly úrokovou politikou ČNB potvrzeny a již koncem dubna odezněly.

Na krátkém konci výnosové křivky působila ČNB svými operacemi ve formě repo tendrů ke stažení likvidity se standardními splatnostmi 1T a 2T. Vyhlášené limitní

ČNB působila svými operacemi na krátkém konci výnosové křivky

sazby u obou tendrů činily 12,4 %. Spread mezi krátkým a dlouhým koncem výnosové křivky (1R - 1T) se tedy měnil pouze díky pohybu sazeb na dlouhém konci: leden 0,73 bodu, únor 1,09 bodu, březen 0,66 bodu, duben 0,69 bodu. Spread mezi sazbami offer (prodej) a bid (nákup) se v tomto období pohyboval v rozmezí 0,2 - 0,3 bodu po celé délce výnosové křivky, což bylo vyjádřením stabilní situace na peněžním trhu.

V polovině května došlo k prudkému nárůstu sazeb

Situace se však změnila v polovině května, kdy prudce oslabil kurz koruny. Důvodů bylo několik: narůstající nepříznivé informace z oblasti reálné ekonomiky, složitější politická situace, částečný odklon institucionálních investorů z některých nově se rozvíjejících trhů a spekulace ekonomických subjektů vytvářením krátkých pozic. Vývoj na trhu v tomto období byl pod vlivem opatření centrální banky ke stabilizaci kurzu koruny. ČNB výrazně snížila likviditu trhu s cílem omezit spekulativní nákupy korun a jejich následný prodej za devizy zvýšením svých klíčových úrokových sazeb^{31/} a realizací řady stahovacích operací v nestandardních splatnostech. Později ČNB vyzvala tuzemské banky k zastavení půjčování korun nerezidentům, čímž fakticky oddělila tuzemský a zahraniční mezibankovní trh a zároveň uzavřela přístup bankám k lombardnímu úvěru.

Uvedená opatření se projevila v prudkém nárůstu úrokových sazeb, nízké likviditě trhu a celkové nervozitě z budoucího vývoje. Krátkodobé sazby vzrostly až k 90 % (1T Příbor), delší sazby se pohybovaly mezi 20 - 30 %. Dále se tak zvýraznil negativní sklon výnosové křivky. Zároveň se rozšířily spready při kotacích sazeb offer a bid, u kratších splatností byly samozřejmě vyšší (u sazby 1T až 50,3 bodu, 3M max. 18,3 bodu, 1R max. 9,1 bodu).

Postupné snižování sazeb z vysoké úrovně začalo v červnu

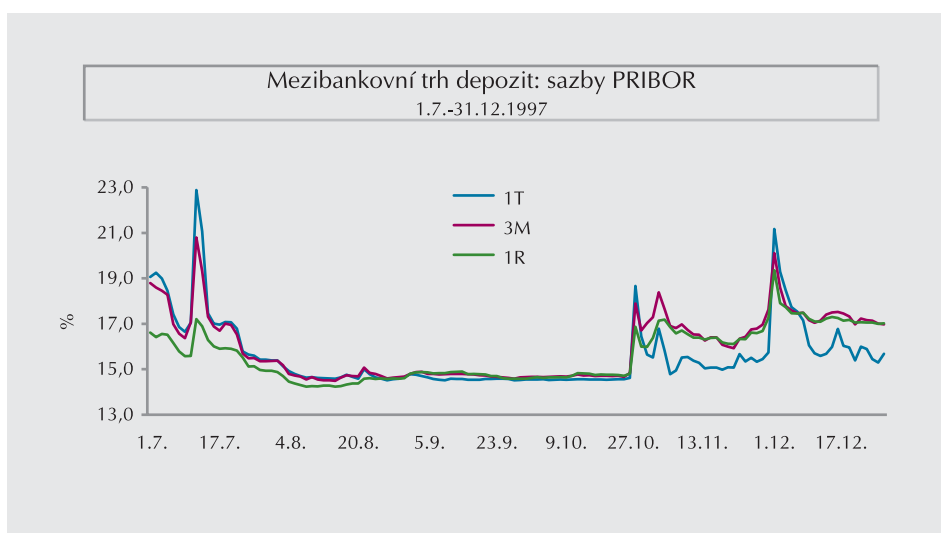
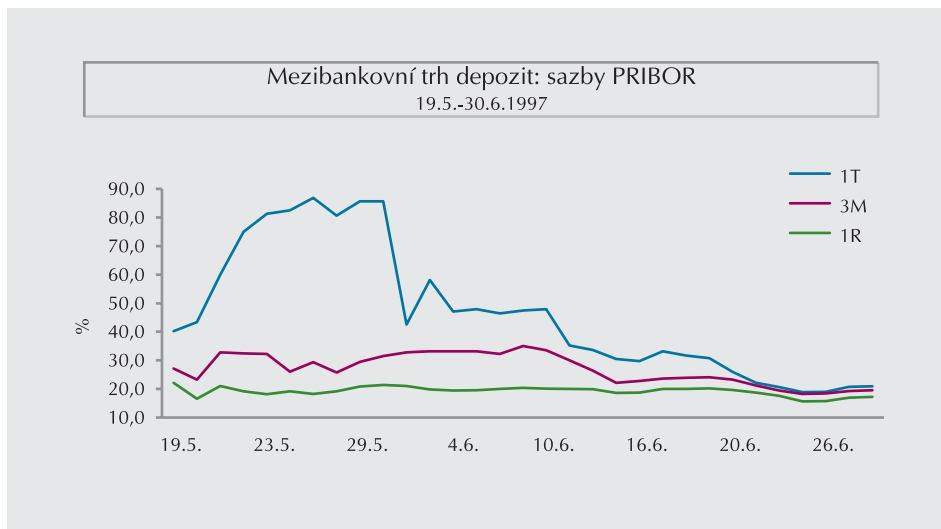
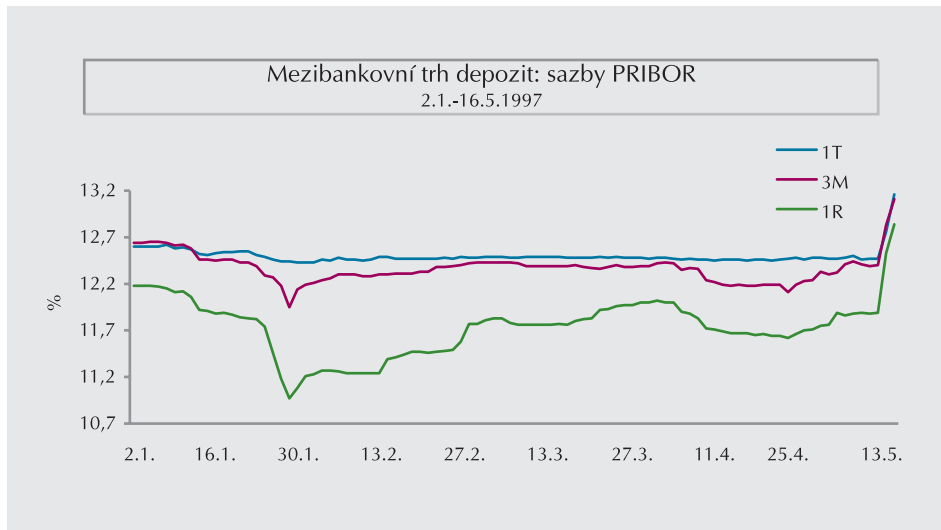
Situace se částečně stabilizovala po zrušení fluktučního pásma pro pohyb kurzu koruny. Hladina úrokových sazeb postupně klesala, o přetrvávající nejistotě na trhu však svědčily i nadále poměrně široké spready. Kromě nejistoty o budoucím vývoji kurzu koruny bránila rychlejšímu poklesu sazeb i vysoká poptávka státu po úvěrových zdrojích; deficitní hospodaření státu dosahovalo v té době svého celoročního maxima. Banky s potřebami státu kalkulovaly a udržovaly sazby offer přibližně 4 % nad vyhlášenými repo sazbami. Přesto ČNB postupně snižovala své základní sazby (limitní repo sazby), přístup nerezidentů na tuzemský trh byl uvolněn. Stejně tak byl obnoven přístup bank k lombardnímu úvěru, u kterého byla v závěru června snížena sazba na 23 %. Vyhlášené repo sazby (1T i 2T) byly snižovány v několika krocích až na konečných 14,5 % k 4. 8., a to s přihlédnutím k situaci na devizovém trhu a celkové likviditě bankovního systému.

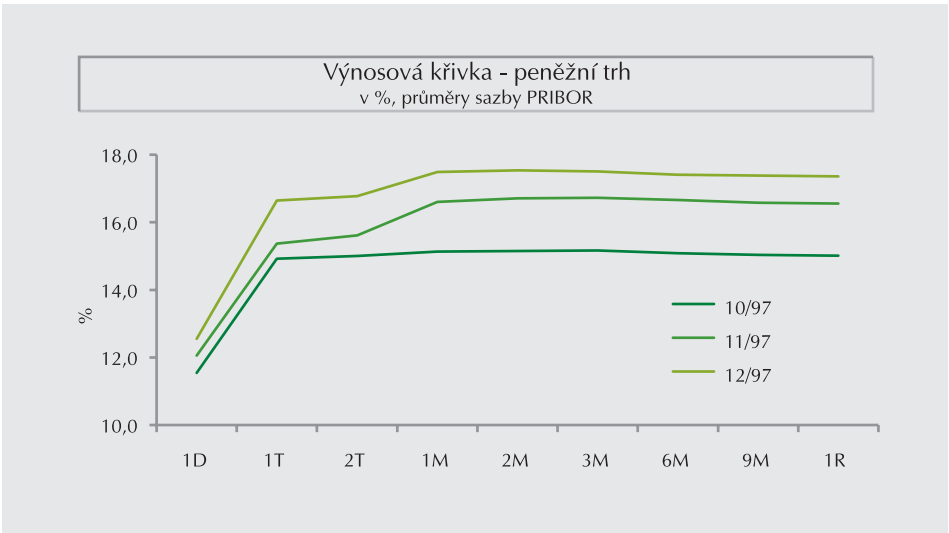
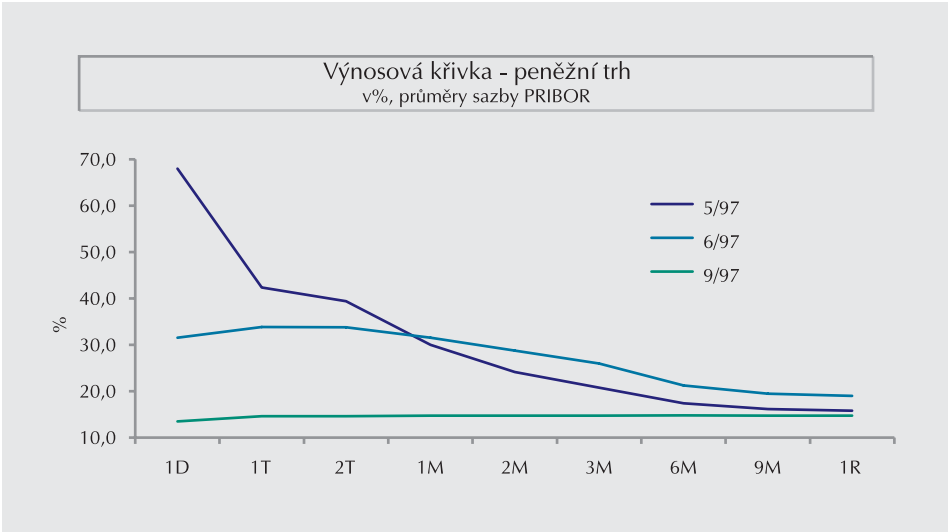
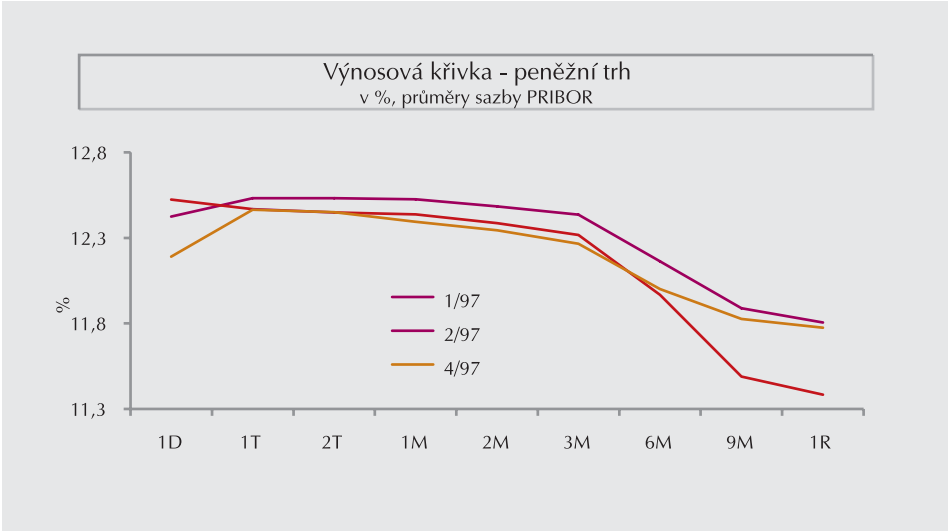
Sestupný manévr z vysoké hladiny byl tedy ukončen počátkem srpna. Výnosová křivka sazeb se ustálila cca 2 body nad svou úroveň z období před měnovými turbulencemi, na přelomu srpna a září se její tvar změnil z negativního sklonu na mírně pozitivní. Stabilizaci situace dokládají kromě poklesu sazeb i snížené spready při kotacích offer a bid (0,4 - 0,5 bodu). Přesto byl trh nadále citlivý na informace z oblasti reálné ekonomiky, případně i jiné (zrušení dovozních depozit).

Dalšími faktory vývoje sazeb byly krize na finančních trzích a nestabilní politická scéna

Relativně stabilizovaná situace byla narušena dvěma událostmi, které znovu vnesly nervozitu na peněžní trh. Koncem října vypukla v jihovýchodní Asii nová krize, která se okamžitě odrazila na všech trzích po celém světě včetně českého finančního trhu. Sazby na mezibankovním trhu depozit vzrostly k hranici 20 %, rozšířily se spready a snížila se likvidita. ČNB reagovala zvýšením 2T repo sazby na 14,8 %. Během několika dní se tlaky na finančních trzích oslabily, k uklidnění přispěly i intervence ČNB na devizovém a peněžním trhu. Výsledkem byla další změna výnosové křivky. Posunula se výše a zvýraznil se její pozitivní sklon.

31/ Repo sazba byla zvýšena až na 75 %, lombardní sazba na 50 %, diskontní sazba na 13 %.

V závěru listopadu vývoj na domácí politické scéně vyústil v demisi vlády. Současně v této době snížila agentura IBCA rating ČR o 1 stupeň, agentura Standard & Poor's snížila ratingové hodnocení tří českých bank. Pokračoval neklid na zahraničních trzích. Proto již 1. 12. ČNB operativně zvýšila repo sazby, aby zabránila předpokládanému poklesu kurzu koruny po ohlášení demise vlády. Sazby na mezibankovním trhu depozit přesáhly 20 %, banky si spíše udržovaly určitý disponibilní objem volných zdrojů, případně je půjčovaly jen na kratší období. Došlo k dalšímu vzestupu hladiny výnosové křivky. ČNB postupně repo sazby snižovala až na 15 % u splatnosti 1T (11. 12.) a 14,75 % u splatnosti 2T (17. 12.). Úměrně tomu klesly i sazby Pribor.

Od září ČNB prodloužila splatnost repo operací až na 1 rok. V praxi však byly uplatňovány pouze tříměsíční (3M) repo tendry. V průběhu roku začala ČNB řešit problém rostoucího objemu likvidity, který bylo nutné sterilizovat. Ke sterilizaci používala své standardní nástroje 1T a 2T repo tendry a emise poukázek ČNB (P ČNB). Zájem o P ČNB však o počátku roku postupně klesal, poukázky se stávaly obtížně prodejné a jejich podíl na celkové sterilizaci klesal na úkor repo operací. Denní objem pro repo operace výrazně rostl a byl koncentrován pouze do krátkého časového období. ČNB nejprve ustoupila od realizace 1T tendrů (srpen) s cílem objemy alespoň rovnoměrněji rozložit v horizontu minimálně dvou týdnů, avšak i tak se stávaly denní objemy příliš vysokými a obtížně technicky zvladatelnými. V září byl proto zaveden nový měnový instrument 3M repo tendr; zároveň s jeho zavedením byly ukončeny primární emise P ČNB s pokračující pouze technické emise, sloužící pro zajištění dostatečného objemu poukázek potřebných k provádění repo operací. Tříměsíční repo tendry byly vyhlášovány pravidelně jednou týdně (vždy v úterý s vypořádáním ve čtvrtek), limitní sazba byla odvozována z aktuální situace na trhu, což znamená, že tento nástroj nesloužil jako nástroj ČNB k ovlivňování sazeb. V praxi se 3M tendry příliš neosvědčily a jejich úspěšnost není příliš vysoká.

Primární emise P ČNB byly nahrazeny repo tendry s delší splatností

Dalším segmentem peněžního trhu je **trh krátkodobých dluhopisů**. Na rostoucím obratu obchodů tohoto trhu (o 11,4 %) se v roce 1997 podílely především banky (cca 60 %). Průběh obchodů výrazněji ovlivnilo zavedení 25% srážkové daně pro SPP^{32/}, které na rozdíl od P ČNB^{32/} a P FNM^{32/} dosud této dani nepodléhaly, a dále ukončení primárních emisí P ČNB. Poslední aukce P ČNB se konala 10. 7. a návazně na to přestaly být tyto poukázky kotovány na sekundárním trhu.

Trh krátkodobých dluhopisů není příliš likvidní

Zdanění výnosů ze SPP znamenalo, že po určitou dobu na tomto trhu byly současně obchodovány SPP daněné i nedaněné (emise z roku 1996). Uvedené opatření ve zdanění výnosů SPP zvýšilo poptávku po tomto cenném papíru, neboť umožňovalo provádění daňových arbitráží s nerezidenty.

Od začátku roku 1997 klesaly výnosy všech krátkodobých dluhopisů. Přes tento pokles o cca 1 % přetrvávala poptávka po SPP v důsledku vysokého zájmu zahraničních investorů; u P ČNB snížení výnosů mělo za následek výrazný pokles poptávky po těchto cenných papírech. V období měnových turbulencí se výnosy krátkodobě zvýšily až nad 30 %, s postupným zklidňováním situace se snižovaly podobně jako na mezibankovním trhu depozit. Ke konci září přestala být zveřejňována výnosová křivka SPP, neboť ztratila svoji vypovídací schopnost v důsledku nízké likvidity a komplikovaného způsobu zdanění.

Trh derivátů představuje část peněžního trhu, která stále více nabývá na významu. Rozvoj tohoto segmentu, zvláště pak swapového trhu, úzce souvisel s rostoucím objemem korunových euroobligací. Nejlikvidnějšími deriváty jsou FRA^{33/} a IRS^{33/}, především s kratší dobou splatnosti. FRA patří mezi nejobchodovanější úrokové deriváty na našem trhu, jejich vysoká likvidita je dána především rozsahem obchodů s nerez-

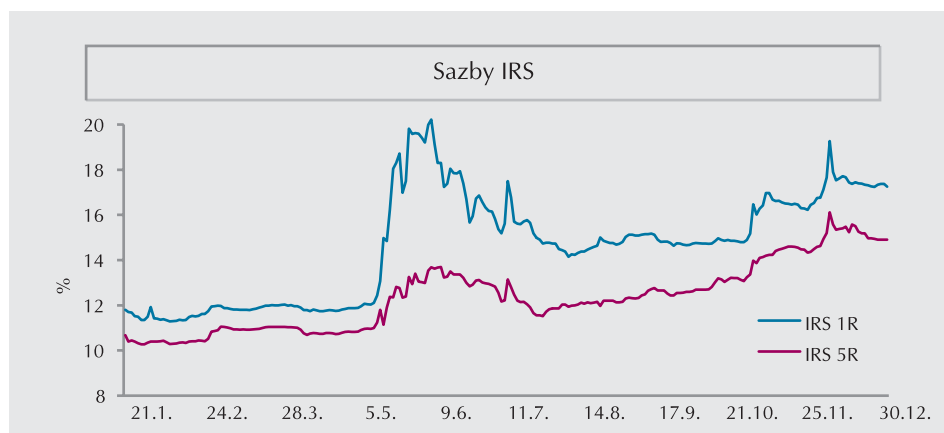
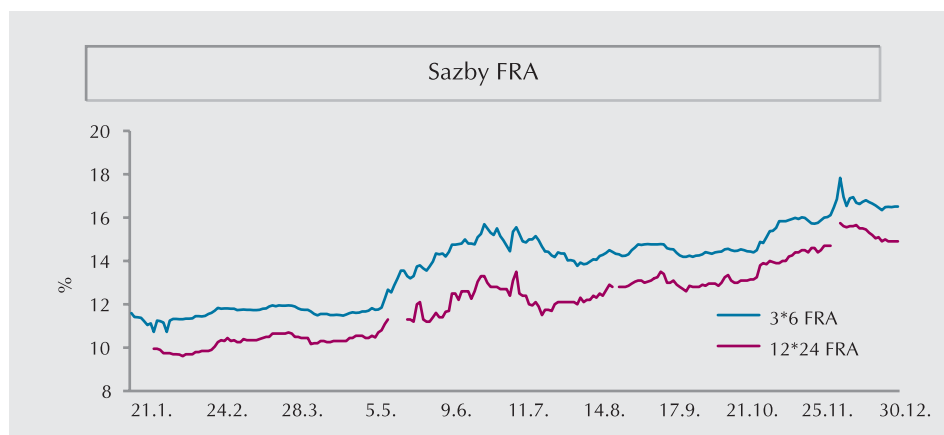
Derivátový trh se rozvinul v souvislosti s emisí korunových euroobligací

32/ SPP = státní pokladniční poukázky, P ČNB = poukázky ČNB, P FNM = poukázky Fondu národního majetku

33/ FRA = forward rate agreements (dohody o budoucích úrokových sazbách).

IRS = interest rate swaps (dohody o výměně úrokových sazeb).

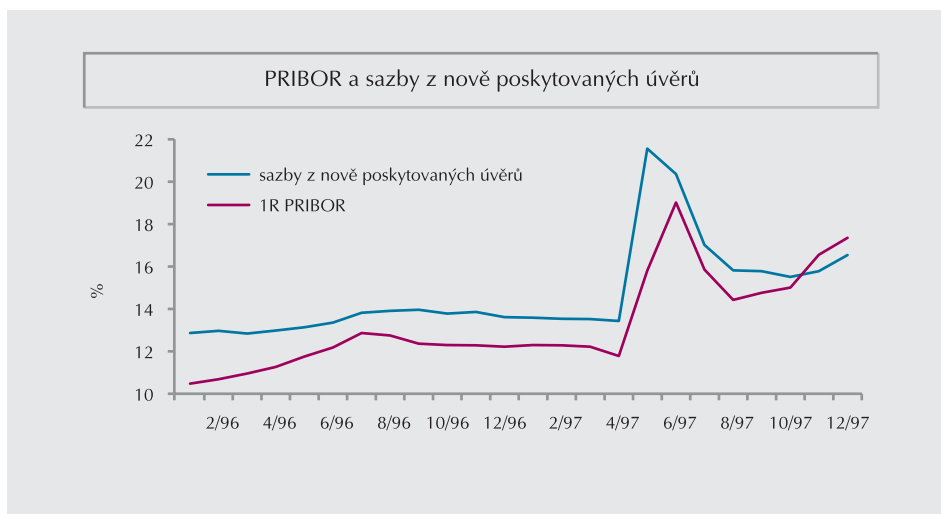
denty. Na počátku roku bylo z vývoje derivátových sazeb zřejmé, že trh očekuje pokles sazeb v reakci na emise korunových euroobligací. Po korekci (podobně jako u sazeb Pribor) nastal další pokles derivátových sazeb po oznámení o snížení PMR. V období měnových turbulencí se derivátové sazby nezvýšily tolik jako sazby Pribor, čímž trh očekával krátkodobost krize. Přesto i zde se projevovala nervozita, dokladem byly široké spready, případně i pozastavené kotace v některých dnech.

Klientské úrokové sazby reagovaly na pohyb sazeb na peněžním trhu

V **klientských úrokových** sazbách se odrážejí sazby z peněžního trhu. Především lze považovat za prokázanou vazbu mezi sazbami z dlouhého konce výnosové křivky peněžního trhu a sazbami z krátkodobých nově poskytovaných úvěrů s cca měsíčním zpožděním. Tento fakt potvrzují také referenční sazby vyhlášené bankami. Na počátku roku sazby z nových úvěrů ještě klesaly, v důsledku situace na peněžním trhu však vzrostly v květnu na 21,6 %. Zároveň se změnila struktura poskytovaných úvěrů; dočasně se snížil podíl krátkodobých úvěrů, u nichž došlo k největšímu nárůstu sazeb. Poté jejich podíl opět přesáhl 80 %. Sazby klesaly až do října, v závěru roku však došlo k jejich vzestupu v reakci na další pohyb sazeb na peněžním trhu. V prosinci dosáhly sazby z nových úvěrů 16,5 %, z toho krátkodobé 16,5 %, střednědobé 17 % a dlouhodobé 16 %.

V případě **úrokových sazeb z celkových vkladů** se rovněž zvýšily především krátkodobé termínované sazby, jejich výše dosáhla v květnu 15,6 %, tj. cca o 6 bodů více než v prosinci 1996. V období prudkého nárůstu úrokových sazeb v druhé polovině května však některé banky nabízely sazby na 1 týden (v situaci omezené likvidity na peněžním trhu) až 30 %. Sazby z termínovaných vkladů jsou totiž ve většině bank stanoveny jako flexibilní s přímou vazbou na sazby Pribor a kotace IRS CZKx CZK. Na konci roku činily sazby z termínovaných vkladů 10,9 %, z toho u krátkodobých vkladů 11,6 %, střednědobých 12,2 % a dlouhodobých 5,2 %.

Úroková marže mezi úvěry a vklady se krátkodobě zvýšila jen v květnu (5,9 %), do září však klesala na 5,2 %. V závěru roku marže opět stoupala na konečných 5,8 %, což je hodnota stejná jako v prosinci 1996.

V. 2. Mezibankovní devizový trh

Nerovnoměrný vývoj obchodů a kurzu koruny na mezibankovním devizovém trhu (MDT) byl v průběhu roku 1997 poznamenán, obdobně jako ostatní segmenty finančního trhu, vlivem řady ekonomických a politických faktorů zmíněných již v úvodní části této kapitoly.

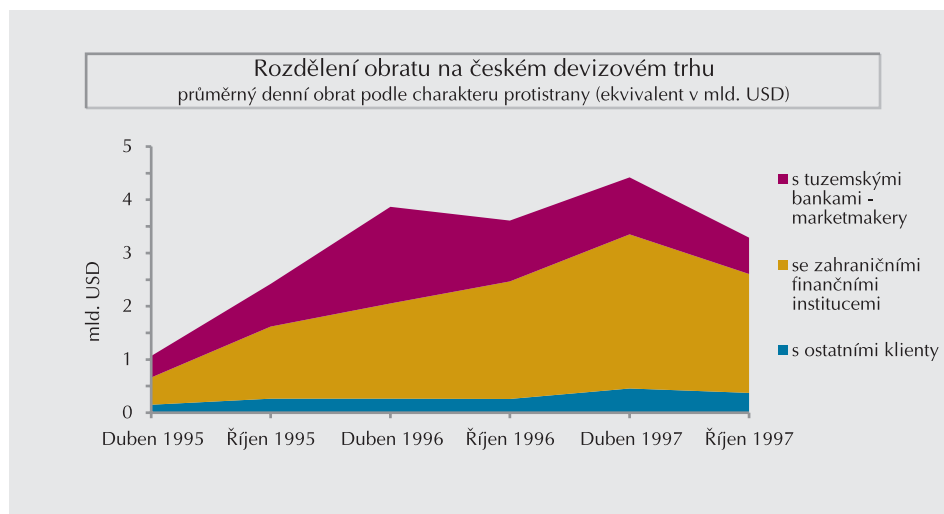
V průběhu prvního čtvrtletí růst objemu operací na mezibankovním devizovém trhu pokračoval v úzké návaznosti na další emise korunových euroobligací, které byly v 1. čtvrtletí realizovány v ekvivalentu 47 mld. Kč; posilována tak byla především úloha zahraničních investorů při ovlivňování nabídky a poptávky a tím i kurzu koruny. Kurz se za dané situace pohyboval v apreciační části pásma; jeho posílení vyvrcholilo 11. února, kdy maximální odchylka od centrální parity dosáhla 5,5 %. Ve struktuře operací se v tomto období vedle výrazného zvýšení úrokových swapů objevily i měnové opce. Prohlášení ČNB o neadekvátnosti apreciace kurzu ve vztahu k vývoji ekonomických ukazatelů přispělo k jeho určitému oslabení.

Objem operací na MDT v 1. čtvrtletí rostl, kurz koruny posílil

Pokračující růst vnější nerovnováhy, prohloubení politické nejistoty ve druhém čtvrtletí, zpomalení hospodářského růstu v 1. čtvrtletí, přijetí vládních opatření, která nebyla investory považována za dostatečná, očekávání růstu úrokových sazeb v mezinárodním měřítku a změna náhledu na nově se rozvíjející ekonomiky (se shodnými trendy ekonomického vývoje) způsobily, že se koruna dostala pod tlak, který vyvrcholil v druhé polovině května. Vývoj obchodů před a po květnových turbulencích názorně dokumentuje následující graf^{34/}, ze kterého je zřejmý nárůst průměrných denních obrátů před květnem.

Narůstání vnější nerovnováhy a krátkodobé destabilizační faktory se staly příčinou měnové krize

34/ Graf je sestaven na základě údajů šetření, které je prováděno dvakrát ročně.

V období útoku na kurz koruny ČNB vstoupila na devizový trh po zhruba jednorozční přestávce; krátkodobými intervencemi na tomto trhu chtěla zabránit neadekvátnímu znehodnocení měny. Na vzniklou situaci reagovala ale především přijetím výrazně restriktivních opatření (viz blíže Měnová politika a měnový vývoj), ztěžujícím přístup ke korunovým zdrojům.

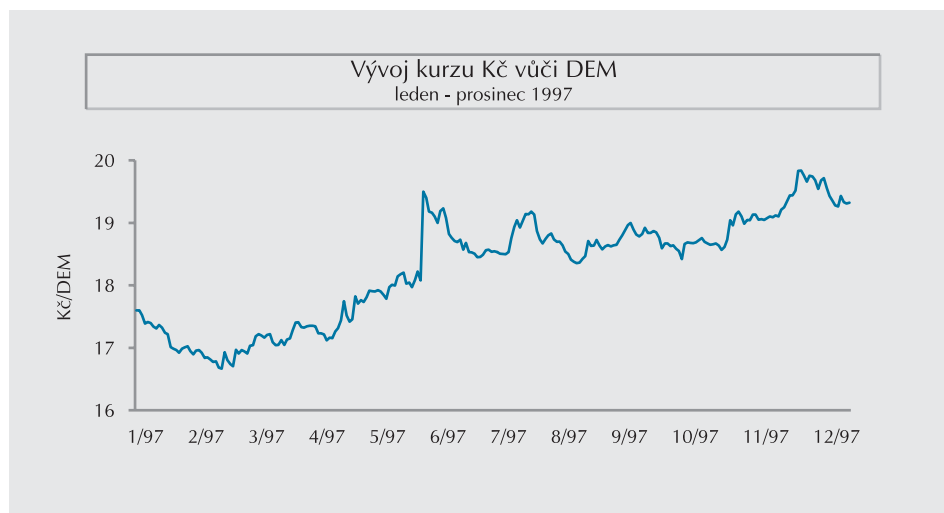
Vazba kurzu koruny na měnový koš byla nahrazena systémem floatingu

Přes uplatněné devizové a úrokové intervence ČNB nebylo možné dlouhodobě udržet kurz koruny ve stanoveném fluktuálním pásmu, a proto ČNB po odvrácení nejsilnějšího tlaku na korunu přistoupila po dohodě s vládou k zavedení floatingu s orientací koruny na DEM (tj. zrušení měnového koše) s platností od 27. května. Důsledkem nového kurzového mechanismu bylo i ukončení obchodování ČNB v rámci devizového fixingu, které se fakticky již v praxi nepoužívalo.

Po zrušení fluktuálního pásma si kurz koruny hledal při určitých výkyvech svoji novou úroveň ve vztahu k DEM a v průběhu třetího čtvrtletí lze jeho vývoj považovat - přes dílčí výkyvy - za stabilizovaný. Byla však zřejmá značná citlivost na zveřejňování ekonomických výsledků a politické události. Ke stabilizaci vývoje kurzu koruny v tomto období přispěly i zlepšující se výsledky obchodní bilance.

Pokles světových akciových trhů a kurzů některých měn 28. 10. českou korunu nepostihl

Velký pokles světových akciových trhů (o 10 % a více), následný „návrat ke kvalitě“ amerických a jiných vládních dluhopisů a přehodnocení strategie některých globálních investorů v neprospěch měn rozvíjejících se trhů českou korunu (a ani český

akciový trh) nepostihl, neboť v ČR byl státní svátek, během kterého se světové trhy uklidnily a našly si novou rovnovážnou (i když nižší) úroveň.

Zvyšování politické nestability v posledním čtvrtletí roku, které vyústilo 30. listopadu v demisi dosavadní vlády, snížení ratingu ČR a další zesílení krize na finančních trzích v jihovýchodní Asii způsobily na přelomu listopadu a prosince další výraznou deprecii kurzu koruny. ČNB i ve 4. čtvrtletí na podporu kurzu koruny intervenovala. Ve druhé polovině prosince, vlivem uzavírání pozic bank a po jmenování nového premiéra se situace na MDT uklidnila a kurz koruny posílil.

Pád vlády koncem listopadu vedl k deprecii kurzu koruny

V. 3. Kapitálový trh

Vývoj kapitálového trhu byl v roce 1997 poznamenán řadou aktuálních a především dlouhodoběji působících faktorů, které ovlivňovaly vývoj celkových objemů, cen a rovněž struktury obchodů na tomto trhu.

Faktory vývoje na kapitálovém trhu

Podle analýzy Ministerstva financí byly nejzávažnějšími dlouhodobějšími problémy fungování kapitálového trhu cenová, informační a vlastnická netransparentnost trhu, otázky spojené s fungováním investičních fondů a kolektivního investování. Realizace dubnových vládních opatření, sledujících zlepšení situace na kapitálovém trhu a tím i zvýšení její atraktivity pro domácí i zahraniční investory, nebyla prozatím ukončena. Skutečné výsledky opatření směřujících ke standardizaci a zprůhlednění kapitálového trhu, i přes některé uskutečněné pozitivní změny v průběhu roku 1997 (přísnější plnění povinností členů BCPP, zveřejňování průměrných referenčních cen vybraných dluhopisů) značně zaostávaly za deklarovanou snahou o jejich realizaci. Příslušné návrhy zákonů Parlament ČR do konce roku 1997 neschválil (Zákon o Komisi pro cenné papíry, novela Zákonu o investičních společnostech a investičních fondech).

Na druhé straně bylo zřejmé, že rozvoj kapitálového trhu je významně podmíněn i dostatečným rozsahem bonitních likvidních cenných papírů, především akcií. Tato skutečnost byla také jednou z příčin posilování obchodů s obligacemi v neprospěch akciových obchodů. Problémem fungování kapitálového trhu zůstává i otázka podílu cenotvorných trhů na celkových obchodech. V roce 1997 došlo sice k posílení podílu veřejných trhů (ze 43,9 % v roce 1996 na 70,3 %), podíl cenotvorných trhů s akciemi na všech akciových transakcích však zůstává nadále velmi nízký (5,2 %).

Vedle dlouhodobějších faktorů bylo chování investorů ovlivňováno aktuálním ekonomickým a politickým vývojem v ČR, zejména změnami v kurzovém vývoji, pohybem úrokových sazeb na mezibankovním trhu, vývojem obchodní bilance a dalších indikátorů měnového a hospodářského vývoje, vztahy ve vládní koalici a v neposlední řadě i krizí na finančních trzích v jihovýchodní Asii. Výsledkem působení všech uvedených vlivů byl mírný nárůst celkových obchodů na kapitálovém trhu proti roku 1996.

Struktura obchodů s cennými papíry v roce 1997

	akcie		podílové listy		obligace		cenné papíry		cenné papíry	
	objem v mld. Kč	podíl v %	objem v mld. Kč	podíl v %	objem v mld. Kč	podíl v %	objem v mld. Kč	podíl v %	počet v mil. ks	podíl v %
BCPP	241,9	48,3	4,4	19,1	433,2	63,1	679,5	56,1	353,2	34,2
RM-SYSTÉM	118,2	23,5	11,4	49,6	29,0	4,2	158,6	13,1	373,6	36,2
SCP	141,2	28,2	7,2	31,3	224,3	32,7	372,7	30,8	305,1	29,6
CELKEM 1997	501,3	100,0	23,0	100,0	686,5	100,0	1210,8	100,0	1031,9	100,0
CELKEM 1996	700,9		14,7		407,7		1123,8		1152,8	

Vývoj na akciovém trhu

Trh akcií reagoval na ekonomický i politický vývoj

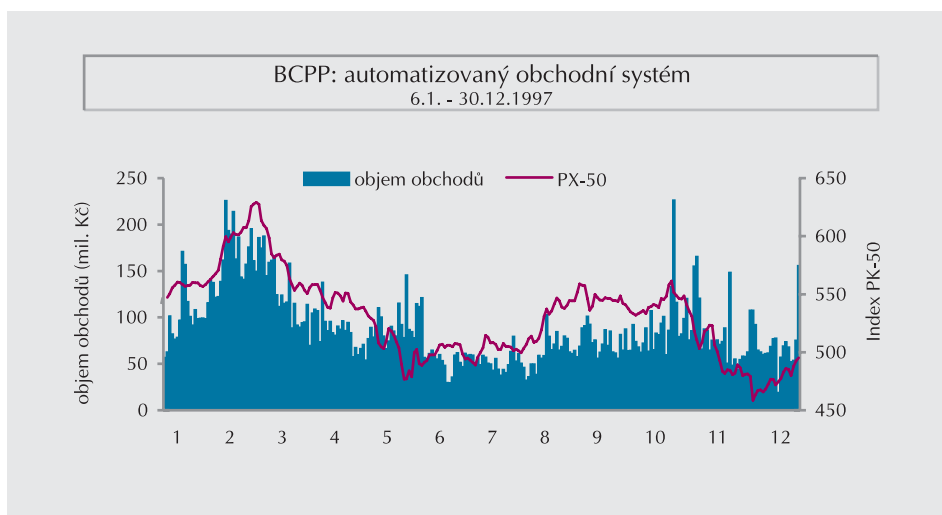
Průběh cen i obchodů na akciovém trhu naznačoval poměrně značnou citlivost investorů na události v ekonomické i politické oblasti, což názorně naznačuje nerovnoměrná křivka jejich vývoje v průběhu roku 1997 v níže uvedeném grafu.

Po poměrně silném růstu na počátku roku hlavní burzovní index PX 50 postupně s menšími výkyvy klesal až do svého minima, kterého dosáhl krátce před zrušením fluktučního pásma koruny. Tento pokles byl především reakcí na malou důvěru v přijatá vládní opatření, aktuální ekonomický vývoj a rovněž na situaci ve vládní koalici. Trend k poklesu byl dále posílen devalvačním očekáváním v období před depreciací koruny; v polovině května se burzovní indexy dostaly na nejnižší úroveň od února 1996.

K obnovení růstu cen v červnu přispělo zavedení nového kurzového režimu od 27. května, devalvace koruny (spojovaná investory s budoucím růstem zisků exportérů) a vyslovení důvěry vládě. Tato růstová tendence pokračovala i v červenci a srpnu, která byla v září vystřídána stagnací. Ve čtvrtém čtvrtletí byl vývoj indexu PX 50 ovlivněn krizí na finančních trzích v jihovýchodní Asii a pádem stávající vlády. K celkově ne příliš příznivým výsledkům burzovních obchodů přispěly i neuspokojivé výsledky hospodaření některých předních akciových společností.

Objem obchodů na trhu akcií zaznamenal pokles proti roku 1996

Celkově byl objem akciových obchodů v roce 1997 o 2 % nižší než v roce předchozím. Při tomto vývoji hlavní burzovní index PX 50 oslabil celkově o 8,2 % a globální index PX Glob o 8,6 % a index RM - systému PK 30 o 3,4 %. Oslabila i většina oborových indexů včetně peněžnictví. Pouze pět oborových indexů z 19 vykázalo růst (zejména bývalé investiční fondy). Ceny některých nejlíkvinnějších titulů poklesly na svá historická minima. Tržní kapitalizace akcií a podílových listů se v roce 1997 snížila z 539,2 mld. Kč na 486 mld. Kč, a to zejména z důvodu redukce počtu obchodovaných titulů na BCPP.

Rozsah navýšení základního jmění prostřednictvím emise nových akcií svědčil o prozatím ne příliš velkém okruhu podnikatelských subjektů, které mohou volit tuto cestu získávání potřebných zdrojů. V roce 1997 byly tyto akcie emitovány 24 společnostmi v celkovém rozsahu 6,2 mld. Kč. Obdobná situace byla patrná i u nových emisí dluhopisů, jejichž objem dosáhl celkově 67,2 mld. Kč.

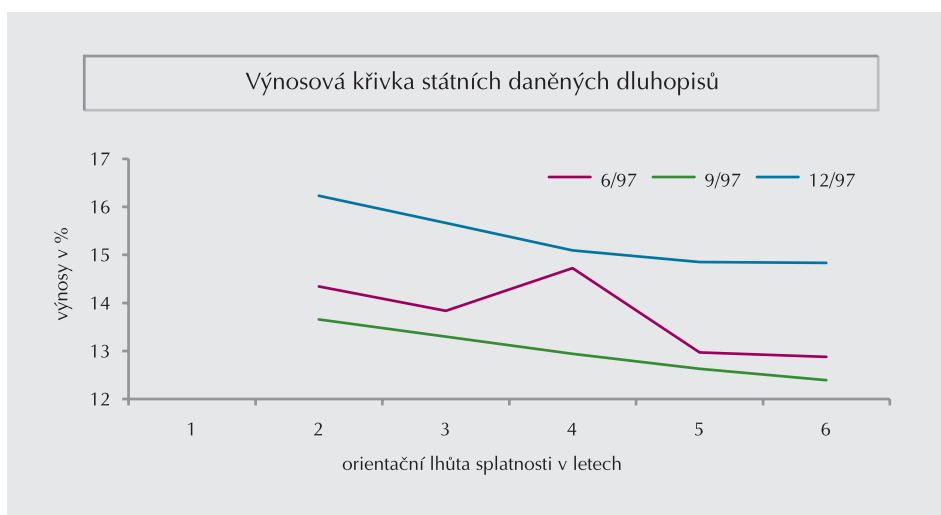
Vývoj na trhu dluhopisů

Na trh vládních i firemních dluhopisů působily stejné faktory jako na peněžním a devizovém trhu. V souladu s poklesem úrokových sazeb na peněžním trhu, spojeným s emisí korunových euroobligací, ceny **vládních dluhopisů** na počátku roku vzrostly. Příčinou tohoto cenového nárůstu byla, kromě již zmíněného přesunu zájmu investorů z akciového trhu na trh dluhopisů, rovněž rozšiřující se nabídka nových likvidních titulů (např. SPT Telecom, Konsolidační banka). Přes dočasnou korekci koncem února růst jejich cen při mírném poklesu úrokových sazeb peněžního trhu a vzhledem ke spekulacím na jejich další snížení pokračoval až do poloviny května.

Ceny vládních dluhopisů odražely pohyb sazeb na peněžním trhu

Oslabení kurzu koruny v polovině května a vzestup úrokových sazeb vedly k poklesu cen vládních dluhopisů, který pokračoval i v červnu. V tomto období výnosová křivka získala výrazně negativní sklon, neboť pokles cen se projevil především u dluhopisů s kratší dobou splatnosti. Nejistota na trhu vládních dluhopisů, zapříčiněná mimo jiné i připravovanou novelou zákona o dani z příjmu nově upravující zdanění dluhopisů, se v tomto období odrazila ve vysoké volatilitě cen, v širokých spreadech a v omezených kotacích.

Pokles sazeb na peněžním a swapovém trhu a relativní stabilizace kurzu koruny od počátku července vytvořily podmínky pro opětovný růst cen. Nervozita na trhu však byla stále patrná, volatilita cen byla poměrně vysoká. Výnosová křivka se stabilizovala až během září, její negativní sklon však zůstal zachován (spread mezi krátkým a dlouhým koncem činil cca 1 bod). Na konci roku se opět negativní výnosová křivka posunula výše, a to po celé své délce o 1,5 - 2 body. Spread mezi krátkým a dlouhým koncem tak zůstal zachován ve výši cca 1 bodu.

Trh **firemních dluhopisů** se vyvíjel podobně. Cenové výkyvy v období měnových turbulencí byly ovšem výraznější než u vládních dluhopisů a zároveň na vyšší výnosové hladině (cca 1 - 2 body nad hladinou křivky vládních daněných dluhopisů). Rovněž spread mezi krátkým a dlouhým koncem byl vyšší. Koncem roku se také výnosová křivka firemních dluhopisů posunula výše v souvislosti se vzestupem sazeb na peněžním trhu. Její negativní sklon se zvýraznil, spread mezi krátkým a dlouhým koncem činil 3 body.

Výnosová křivka firemních dluhopisů se pohybovala nad výnosovou křivkou státních dluhopisů

Vývoj obchodů na Burze cenných papírů, RM-systému a Středisku cenných papírů

V obchodech BCPP převažovaly obchody s obligacemi

Výrazný růst obchodů na **Burze cenných papírů, a. s.** (BCPP) byl způsoben téměř trojnásobným zvýšením obchodů s obligacemi, zatímco objem akciových obchodů se poprvé v novodobé historii obchodování na burze mírně snížil (v korunovém vyjádření o 2,1 % a ve fyzickém vyjádření o 3,5 %). Zvýšila se rovněž tržní kapitalizace dluhopisů na BCPP, a to ze 136,9 mld. Kč v roce 1996 na 172 mld. Kč v roce 1997.

Rychlejší růst obchodů s obligacemi a pokles obchodů s akciemi znamenal radikální změnu ve struktuře burzovních obchodů. Až do roku 1996 měly akciové obchody rozhodující podíl na celkových obchodech (1996: 63 %), v roce 1997 však již jejich podíl poklesl na 35,6 % a naopak podíl obligací se zvýšil. Tento strukturální posun byl urychlen zejména v období květnových kurzových turbulencí, kdy došlo k výraznému snížení obchodů s akciemi. Nová struktura obchodů na kapitálovém trhu se již přibližuje situaci na světových kapitálových trzích, kde jsou objemy obchodů s akciemi ve srovnání s objemy obchodovaných obligací zhruba desetkrát nižší. V podmínkách českého kapitálového trhu je však příčinou této struktury spíše již výše zmíněná současná aktuální situace na obou těchto trzích než dosažený stupeň rozvoje trhu.

Obchodování na BCPP v jednotlivých čtvrtletích (v mld. Kč)

Období	Akcie	Podílové listy	Obligace	Cenné papíry
I. čtvrtletí	75,3	2,1	87,5	164,9
II. čtvrtletí	54,4	0,7	129,0	184,0
III. čtvrtletí	57,8	0,5	104,8	163,1
IV. čtvrtletí	54,5	1,0	111,9	167,5
1997	242,0	4,3	433,2	679,5

Převážná část obchodů byla realizována formou *přímých obchodů* - 96,4 %, na *centrální trh* připadlo pouze 3,2 % obchodů. Proti předchozímu roku došlo k dalšímu zvýšení podílu přímých obchodů a podíl centrálního trhu stále klesá. Rozsah přímých obchodů byl však do jisté míry ovlivněn i transakcemi, které neměly charakter běžných obchodních operací (změna portfolia různých investorů aj.). *Blokové obchody*, které byly zavedeny zejména pro prodeje akcií z portfolia Fondu národního majetku, se v souvislosti s jejich praktickým zastavením staly bezvýznamnými (0,3 %).

Počet likvidních emisí akcií se dále snížil

Rozhodující objem obchodů se uskutečnil prostřednictvím nejprestižnějšího trhu burzy - *hlavního trhu* (83,1 %); vedlejší trh se podílel na celkových obchodech BCPP 3,1 % a volný trh 13,8 %. Vývoj počtu obchodovaných emisí signalizoval, že není dostatek atraktivních titulů pro obchodování.

Přes opatření burzy i zvýšení poplatků v SCP pokles cenotvorných obchodů pokračoval

I v roce 1997 přetrvával jeden z největších problémů burzy - problém **centrálního trhu** jako trhu cenotvorného. Jeho podíl na obchodech měl i v roce 1997 klesající trend, přestože byla realizována opatření k posílení obchodování na cenotvorných trzích ve smyslu dubnových vládních opatření. Ukázalo se, že ne příliš výrazné úpravy poplatků za burzovní obchody a zákaz obchodování pro členy burzy s cennými papíry hlavního a vedlejšího trhu mimo organizované trhy nejsou dostatečně účinné a že k řešení tohoto naléhavého problému kapitálového trhu bude nezbytné důsledně realizovat některá již dlouhodobě navrhovaná opatření (například zřídit rychlý a pro uživatele komfortní vypořádací systém, zpřísnit regulační mechanismy).

Podíly centrálního trhu na obchodech v %

Rok	Obligace	Akcie	Podílové listy	Celkem
1993	41,3	17,1	100,0	22,3
1994	2,4	36,5	89,1	25,8
1995	0,2	17,1	55,5	11,3
1996	0,1	11,1	43,6	7,3
I. p. '97	0,0	9,0	37,2	3,6
II. p. '97	0,0	7,7	47,6	2,8
1997	0,0	8,4	41,0	3,2

V zájmu zvýšení funkčnosti tohoto trhu BCPP připravuje řadu dalších opatření. Je připravován systém SPAD, který předpokládá funkci market makera a měl by zvýšit likviditu nejvýznamnějších emisí. Dále se pracuje na přípravě obchodů s deriváty a zpracovává se projekt Nového trhu pro malé a střední podniky, který předpokládá pro tyto emitenty možnost financování pomocí emisí nových akcií při existenci tzv. patrona, který by měl fungovat pro emise jako tvůrce trhu. Příznivým signálem je i dokončení legislativního procesu, kterým je umožněn vznik Komise pro cenné papíry (schváleno Parlamentem ČR v roce 1998).

Další opatření BCPP ke zlepšení situace na tomto trhu

Růst obchodů byl zaznamenán i na **RM-systému**. Obdobně jako na BCPP nejrychleji rostly obchody s obligacemi a rychle rostly obchody i s podílovými listy; nejnižší dynamiku růstu dosáhly obchody s akciemi. Přestože obchody s akciemi zaujímaly nadále rozhodující místo v obchodech na tomto trhu, jejich relativní podíl na celkových obchodech se při nižší míře růstu proti ostatním obchodovaným titulům snížil z 94,9 % na 74,5 %. Současně se zvýšil podíl obligací z 2,7 % v roce 1996 na 18,3 %.

Objem obchodů na RM-systému proti roku 1996 výrazněji vzrostl

Při rozhodujícím podílu přímých a blokových obchodů (95,2 %) a podstatně nižších obchodech prostřednictvím průběžné aukce (4,8 %) i na tomto trhu trvá - obdobně jako na BCPP - problém cenotvorných obchodů.

K výraznému poklesu úplatných převodů ve **Středisku cenných papírů** (SCP) došlo v důsledku úpravy poplatků za provedení převodů. Přesto přesun části převodů z SCP do přímých obchodů na veřejných trzích nelze přeceňovat, neboť z hlediska transparentnosti cen není mezi nimi podstatného rozdílu.

Pouze ve SCP došlo k výraznému poklesu obchodů proti předchozímu roku

Úplatné převody v SCP v jednotlivých čtvrtletích (v mld. Kč) ^{35/}

Období	Akcie	Podílové listy	Obligace	Cenné papíry
I. čtvrtletí	51,4	4,1	75,6	131,1
II. čtvrtletí	46,8	2,0	101,1	149,9
III. čtvrtletí	29,1	0,6	43,4	73,2
IV. čtvrtletí	13,8	0,6	4,2	18,6
1997	141,1	7,3	224,3	372,8

35/ Objemy úplatných převodů akcií jsou sníženy oproti statistice SCP o 19,8 mld. Kč za cenově evidentně chybný převod (3 mil. Kč za akcií) akcií Masny Kroměříž.

A.2.

TABULKOVÁ PŘÍLOHA

MĚNOVÁ OBLAST

I. HLAVNÍ MĚNOVÉ A HOSPODÁŘSKÉ INDIKÁTORY

			1992	1993	1994	1995	1996	1997			
								I.Q	I.-II.Q	I.-III.Q	I.-IV.Q
A. MĚNOVÉ AGREGÁTY											
Peněžní zásoba M2	%	1) 2) 3)	20,7	19,8	19,9	19,8	9,2	7,3	6,6	8,6	10,1
Úvěry klientům	%	1) 4)	17,1	20,0	17,2	13,1	11,3	9,9	12,5	10,6	10,2
Vklady klientů	%	1) 4)	26,0	22,3	17,8	18,8	6,1	6,3	7,2	8,9	10,9
Průměrné úrokové sazby z úvěrů a vkladů klientů											
z úvěrů	%	8)	13,51	14,08	13,11	12,80	12,54	11,98	13,03	13,12	13,22
z vkladů	%	8)	7,17	7,02	7,06	6,96	6,79	6,65	7,56	7,68	7,72
marže	%	8)	6,34	7,06	6,05	5,84	5,75	5,33	5,47	5,44	5,50
Průměrná mezibankovní úroková míra z vkladů (PRIBOR)											
7 denní	%	5)	10,53	5,90	12,28	11,17	12,61	12,48	35,26	14,59	16,64
3 měsíční	%	5)	13,82	8,00	12,65	10,93	12,67	12,40	25,98	17,74	17,50
6 měsíční	%	5)	14,64	9,21	12,65	10,89	12,55	12,16	21,24	14,77	17,40
B. DEVIZOVĚ PLATEBNÍ VZTAHY											
Platební bilance											
běžný účet	mil. USD		.	455,8	-786,8	-1369,1	-4292,2	-1068,7	-1903,4	-2554,1	-3155,8
kapitálový a finanční účet	mil. USD		.	2470,0	3371,1	8232,7	4297,3	781,9	539,4	1579,2	1092,1
Devizové rezervy ČNB	mil. USD	6)	842,5	3871,8	6243,4	14022,9	12435,4	11717,8	10763,7	10935,6	9773,8
Zadluženost ve směnitelných měnách	mil. USD	6)	7082,4	8495,8	10694,2	16548,8	20844,6	20390,1	21173,8	21002,9	21352,4
Devizový kurz											
Kč/USD		7) 8)	28,29	29,16	28,78	26,55	27,14	28,27	29,68	31,11	31,71
Kč/DEM		7) 8)	18,12	17,64	17,75	18,52	18,06	17,09	17,62	18,00	18,28
C. STÁTNÍ ROZPOČET											
příjmy	mld. Kč		251,4	358,0	390,5	440,0	482,8	106,8	241,5	367,7	509,0
výdaje	mld. Kč		253,1	356,9	380,1	432,8	484,4	115,3	256,3	377,9	524,7
saldo	mld. Kč		-1,7	1,1	10,4	7,2	-1,6	-8,5	-14,8	-10,2	-15,7

			1992	1993	1994	1995	1996	1997			
								I.Q	I-II.Q	I-III.Q	I-IV.Q
D. MAKROVZTAHY											
Hrubý domácí produkt	mld. Kč	9)	.	.	1148,6	1121,6	1269,4	284,8	603,0	929,4	1281,8
	%	10)	.	.	.	6,4	3,9	1,2	0,9	0,5	1,0
Konečná spotřeba celkem	mld. Kč	9)	.	.	827,0	861,8	915,4	210,8	444,8	672,7	921,2
	%	10)	.	.	.	4,2	6,2	3,1	3,0	1,1	0,6
* domácnosti	mld. Kč	9)	.	.	564,0	603,1	645,5	147,8	317,4	482,0	656,1
	%	10)	.	.	.	6,9	7,0	4,0	4,9	2,4	1,6
* vláda	mld. Kč	9)	.	.	255,5	250,3	260,6	60,9	123,0	183,5	255,0
	%	10)	.	.	.	-2,0	4,1	0,8	-1,7	-2,3	-2,1
* neziskové instituce	mld. Kč	9)	.	.	7,5	8,4	9,3	2,1	4,4	7,2	10,1
	%	10)	.	.	.	12,0	10,7	10,5	4,8	5,9	8,6
Hrubá tvorba kapitálu celkem	mld. Kč	9)	.	.	346,1	426,1	481,5	107,2	217,5	337,7	470,7
	%	10)	.	.	.	23,1	13,0	9,6	1,3	-2,1	-2,2
* fixní	mld. Kč	9)	.	.	339,9	411,2	446,8	82,8	181,1	283,8	425,1
	%	10)	.	.	.	21,0	8,7	-0,6	-5,0	-6,7	-4,9
* zásoby a rezervy	mld. Kč	9)	.	.	6,2	14,9	34,7	24,4	36,4	53,9	45,6
E. OUTPUTY											
Průmysl	%	10) 11) 12)	-7,9	-5,3	2,1	8,7	6,4	-3,5	0,6	2,1	4,5
Stavebnictví	%	10) 11) 13)	19,7	-7,5	7,5	8,5	4,8	-5,2	-1,2	-3,4	-3,9
F. AGREGÁTNÍ POPTÁVKA											
Tržby maloobchodu celkem											
běžné ceny	%	10)	.	.	.	14,9	20,2	7,6	8,3	6,5	7,4
stálé ceny	%	10) 13)	.	.	.	6,5	12,1	2,5	3,5	1,4	1,9
Peněžní příjmy a výdaje domácností											
Nominální											
* příjmy	%	10)	17,7	27,6	19,0	18,4	13,3	12,6	13,1	12,9	12,1
* výdaje	%	10)	20,3	25,3	17,8	16,0	15,4	9,8	11,7	10,4	10,3
Reálné											
* příjmy	%	10)	5,9	5,6	8,2	8,5	4,1	5,1	5,8	4,6	3,3
* výdaje	%	10)	8,3	3,7	7,1	6,3	6,1	2,5	4,5	2,3	1,7
Průměrné mzdy											
Nominální											
Celkem	%	10)	22,5	25,3	18,5	17,5	18,0	13,7	13,3	13,1	11,9
* průmysl	%	10)	19,6	23,8	15,7	17,0	17,4	13,5	13,8	13,5	13,5
* stavebnictví	%	10)	22,4	28,6	14,6	14,8	15,3	11,2	9,8	9,7	9,5
Reálné											
Celkem	%	10)	10,3	3,7	7,7	7,7	8,5	6,2	6,0	4,8	3,1
* průmysl	%	10)	7,4	2,5	4,8	7,2	7,9	6,0	6,5	5,2	4,6
* stavebnictví	%	10)	9,9	6,5	3,8	5,2	6,0	3,8	2,7	1,7	0,9

		1992	1993	1994	1995	1996	1997				
							I.Q	I.-II.Q	I.-III.Q	I.-IV.Q	
G. CENY											
Spotřebitelské ceny	% 10)	11,1	20,8	10,0	9,1	8,8	7,1	6,9	7,9	8,5	
Ceny průmyslových výrobců	% 10)	9,9	13,1	5,3	7,6	4,8	4,3	4,3	4,7	4,9	
Ceny stavebních prací	% 10)	11,6	25,9	13,9	11,0	11,3	10,7	10,9	11,1	11,3	
Ceny zemědělských výrobců	% 10)	7,7	8,4	4,7	7,6	8,3	3,9	2,0	3,6	2,9	
H. NEZAMĚŠTNANOST											
počet nezaměstnaných	tis. osob 6)	134,8	185,2	166,5	153,0	186,3	199,6	202,6	247,6	268,9	
míra nezaměstnanosti	% 6) 14)	2,6	3,5	3,2	2,9	3,5	3,9	4,0	4,8	5,2	
I. ZAHRANIČNÍ OBCHOD											
Obchodní bilance celkem											
vývoz	mld. Kč	.	421,6	466,4	574,7	594,6	147,8	324,5	508,1	714,7	
dovoz	mld. Kč	.	426,1	501,5	670,4	752,3	185,8	398,8	611,7	855,5	
saldo	mld. Kč	.	-4,5	-35,1	-95,7	-157,7	-38,0	-74,3	-103,6	-140,8	
Meziroční přírůstky celkem											
vývoz	% 10)	.	.	10,6	23,2	3,5	0,3	10,2	15,6	20,2	
dovoz	% 10)	.	.	17,7	33,7	12,2	6,7	10,0	11,6	13,7	

- 1) Přírůstek proti stejnému měsíci předchozího roku
- 2) M2 = oběživo, vklady na viděnou, termínované vklady, vklady v cizí měně
- 3) Rezidenti
- 4) Rezidenti a nerezidenti
- 5) Průměrná měsíční sazba ke konci období
- 6) Stav ke konci období
- 7) Kurz deviza střed
- 8) Průměr v daném období
- 9) Stálé ceny roku 1994
- 10) Přírůstek proti stejnému období předchozího roku (průměr v daném období)
- 11) Včetně malých firem a fyzických osob s živnostenským oprávněním
- 12) Stálé ceny, do roku 1996 výroba zboží, od roku 1997 index průmyslové produkce
- 13) Stálé ceny (průměr roku 1994 = 100)
- 14) V % z praceschopného obyvatelstva

II. MĚNOVÝ PŘEHLED

mld. Kč

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
	12	12	12	12	12	3	6	9	10	11	12
AKTIVA CELKEM	598,6	720,4	870,4	1039,6	1120,5	1101,8	1135,2	1153,5	1163,2	1169,0	1217,6
A. ČISTÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVA	35,5	89,6	194,4	311,4	281,9	283,3	292,9	311,1	331,1	340,2	335,5
- aktiva	102,7	187,5	275,8	493,2	538,0	544,5	602,1	607,9	638,6	665,3	673,6
- pasíva	67,2	97,9	81,4	181,8	256,1	261,2	309,2	296,8	307,5	325,1	338,1
B. ČISTÁ DOMÁCÍ AKTIVA	563,1	630,8	676,0	728,2	838,6	818,5	842,3	842,4	832,1	828,8	882,1
1. Domácí úvěry	603,6	713,9	817,5	929,5	1029,7	1057,7	1119,7	1107,1	1113,4	1126,5	1137,7
a) čistý úvěr vládě 1)	33,1	35,1	23,1	25,4	28,5	34,4	47,3	31,2	26,7	24,8	37,9
b) čistý úvěr FNM	-24,5	-16,7	-18,0	-15,3	-15,9	-13,3	-16,5	-13,2	-13,6	-14,2	-13,1
c) úvěry obchodních bank a ČNB	595,0	695,5	812,4	919,4	1017,1	1036,6	1088,9	1089,1	1100,3	1115,9	1112,9
ca) úvěry korunové	578,5	669,6	768,9	822,3	888,6	889,3	915,3	906,2	908,0	914,5	912,6
- podniky	532,0	623,1	722,5	786,8	850,6	850,4	874,3	863,1	864,2	870,0	864,1
- obyvatelstvo	46,5	46,5	46,4	35,5	38,0	38,9	41,0	43,1	43,8	44,5	48,5
cb) úvěry v cizí měně 2)	16,5	25,9	43,5	97,1	128,5	147,3	173,6	182,9	192,3	201,4	200,3
2. Ostatní čisté položky	-40,5	-83,1	-141,5	-201,3	-191,1	-239,2	-277,4	-264,7	-281,3	-297,7	-255,6
PENĚŽNÍ ZÁSoba	598,6	720,4	870,4	1039,6	1120,5	1101,8	1135,2	1153,5	1163,2	1169,0	1217,6
A. PENÍZE	306,3	359,9	421,8	453,3	475,3	432,1	397,3	412,1	420,6	424,4	445,1
1. Oběživo	58,9	59,8	84,0	104,3	118,9	117,4	113,9	117,2	118,9	122,1	119,3
2. Vklady na viděnou	247,4	300,1	337,8	349,0	356,4	314,7	283,4	294,9	301,7	302,3	325,8
a) Podniky	173,8	209,2	232,2	226,6	229,8	179,4	164,6	173,9	179,8	180,4	204,1
b) Obyvatelstvo	71,0	85,2	100,4	117,8	121,5	130,9	115,4	118,2	117,8	119,1	117,3
c) Pojišťovny	2,6	5,7	5,2	4,6	5,1	4,4	3,4	2,8	4,1	2,8	4,4
B. QUASI PENÍZE	292,3	360,5	448,6	586,3	645,2	669,7	737,9	741,4	742,6	744,6	772,5
1. Termínovaná depozita	236,4	303,1	387,8	498,8	559,5	576,5	606,5	610,2	608,1	616,9	634,0
a) Podniky	29,8	61,0	105,2	153,6	175,9	145,5	144,4	150,4	147,3	151,2	138,2
b) Obyvatelstvo	168,9	205,8	242,4	303,1	362,8	410,8	434,5	438,1	441,0	446,0	470,1
c) Pojišťovny	37,7	36,3	40,2	42,1	20,8	20,2	27,6	21,7	19,8	19,7	25,7
2. Vklady v cizí měně 2)	55,9	57,4	60,8	87,5	85,7	93,2	131,4	131,2	134,5	127,7	138,5
a) Podniky	18,0	11,7	18,6	51,7	45,6	51,6	71,7	69,0	70,1	61,5	71,6
b) Obyvatelstvo	37,9	45,7	42,2	35,8	40,1	41,6	59,7	62,2	64,4	66,2	66,9
Upravená M2 x)	588,1	704,6	845,1	1012,3	1105,8	1088,4	1123,2	1144,5	1155,7	1169,0	1217,6
Informativně											
Přírůstek proti stejnému měsíci předchozího roku											
1. Peněžní agregát M0 3)											
- mld. Kč	3,6	0,9	24,2	20,3	14,6	13,9	1,0	1,3	2,9	3,4	0,4
- %	6,5	1,5	40,5	24,2	14,0	13,4	0,9	1,1	2,5	2,9	0,3
2. Peněžní agregát M1 4)											
- mld. Kč	50,3	53,6	61,9	31,5	22,0	6,8	-46,3	-36,6	-30,2	-37,1	-30,2
- %	19,6	17,5	17,2	7,5	4,9	1,6	-10,4	-8,2	-6,7	-8,0	-6,4
3. Peněžní agregát M2 5)											
- mld. Kč	100,8	116,5	140,5	167,2	93,5	74,1	69,3	90,2	90,6	85,3	111,8
- %	20,7	19,8	19,9	19,8	9,2	7,3	6,6	8,6	8,5	7,9	10,1

x) Upraveno o float a krátkodobé operace některých bank a o vklad SPT Telekom u ČNB

1) Včetně půjček vládě od Světové banky, WB Japan, ES a G24

2) Rezidenti

3) Oběživo

4) Oběživo, vklady na viděnou

5) Oběživo, vklady na viděnou, termínované vklady, vklady rezidentů v cizí měně

III. ÚVĚRY KLIENTŮM

A. CELKOVÉ STAVY ÚVĚRŮ 1)

mld. Kč, stav ke konci období

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
	12	12	12	12	12	3	6	9	10	11	12
1. ÚVĚRY PODLE PŘÍJEMCŮ CELKEM	584,7	701,5	822,2	930,3	1035,4	1052,8	1111,3	1111,4	1123,2	1142,5	1141,5
A) KORUNOVÉ ÚVĚRY	567,8	672,9	776,5	826,0	895,6	895,6	924,5	914,7	916,7	925,6	923,6
a) rezidenti	567,6	669,7	773,8	823,1	889,8	890,6	916,7	908,4	910,2	916,6	914,6
v tom:											
- nefinanční organizace	473,6	521,2	595,3	645,4	739,9	721,3	735,6	728,0	732,5	733,8	728,8
- peněžnictví	0,4	5,4	14,5	23,7	28,3	56,3	63,1	61,9	60,5	62,6	61,6
- pojišťovnictví	1,9	0,3	0,3	0,3	5,5	2,0	1,7	0,2	0,1	0,3	0,3
- vládní organizace 4)	1,3	1,8	5,5	3,5	4,0	4,9	12,0	10,0	10,2	10,6	13,8
- neziskové organizace	0,5	22,0	27,8	27,1	1,4	1,5	1,2	1,5	2,3	1,5	1,5
- drobní podnikatelé	26,2	46,3	61,4	66,3	65,5	62,8	58,5	56,6	54,1	56,6	55,9
- obyvatelstvo	46,5	46,5	46,4	35,5	38,0	38,9	41,0	43,1	43,8	44,4	48,5
- ostatní 2)	17,2	26,2	22,6	21,3	7,2	2,9	3,6	7,1	6,7	6,8	4,2
b) nerezidenti	0,2	3,2	2,7	2,9	5,8	5,0	7,8	6,3	6,5	9,0	9,0
B) ÚVĚRY V CIZÍ MĚNĚ 3)	16,9	28,6	45,7	104,3	139,8	157,2	186,8	196,7	206,5	216,9	217,9
2. KORUNOVÉ ÚVĚRY PODLE SEKTORŮ CELKEM	567,8	672,9	776,5	826,0	895,6	895,6	924,5	914,7	916,7	925,6	923,6
a) rezidenti	567,6	669,7	773,8	823,1	889,8	890,6	916,7	908,4	910,2	916,6	914,6
v tom:											
a) státní sektor 4)	276,4	223,8	212,3	167,9	151,8	144,2	144,8	134,5	138,7	139,0	143,0
b) soukromý sektor (včetně družstev)	212,4	353,1	450,4	551,1	637,1	639,5	666,8	663,8	662,8	666,1	655,9
c) pod zahraniční kontrolou	15,0	20,1	42,1	47,3	55,7	65,1	60,5	59,9	58,2	60,3	62,9
d) obyvatelstvo	46,5	46,5	46,4	35,5	38,0	38,9	41,0	43,1	43,8	44,4	48,5
e) ostatní	17,2	26,2	22,6	21,3	7,2	2,9	3,6	7,1	6,7	6,8	4,3
b) nerezidenti	0,2	3,2	2,7	2,9	5,8	5,0	7,8	6,3	6,5	9,0	9,0
3. KORUNOVÉ ÚVĚRY PODLE ODVĚTVÍ CELKEM 5)	567,8	672,9	776,5	826,0	895,6	895,6	924,5	914,7	916,7	925,6	923,6
v tom:											
a) zemědělství, myslivost a rybolov	27,3	26,4	25,7	30,9	32,5	30,7	26,3	30,7	30,3	31,0	30,0
b) lesnictví a těžba dřeva	2,6	0,9	1,4	1,3	2,5	2,6	2,4	1,8	1,9	1,9	1,8
c) dobývání nerostných surovin	11,1	11,8	10,9	10,6	10,2	13,2	19,0	15,1	14,3	14,8	13,3
d) zpracovatelský průmysl	186,5	198,1	238,6	253,5	282,7	273,0	268,5	250,2	253,8	263,0	254,2
- potravinářský	25,8	30,0	37,4	42,7	48,7	49,7	48,9	47,4	47,2	49,7	50,5
- textilní, oděvní a kožedělný	14,3	15,7	18,6	19,2	22,0	21,1	21,0	18,9	18,1	18,8	18,2
- dřevozpracující, papírenský a polygrafický	.	.	.	.	20,2	19,6	19,4	17,8	16,7	17,3	16,6
- koksování, zpracování ropy, výroba jaderných paliv	.	.	.	.	3,0	2,8	3,4	1,9	1,8	3,7	3,3
- chemický a farmaceutický	.	.	.	.	24,1	21,3	21,3	21,1	25,3	22,5	22,8
- gumárenský a plastikařský	.	.	.	.	6,4	7,0	7,1	7,0	7,3	7,9	7,7
- skla, porcelánu a stavebních hmot	.	.	.	.	12,9	13,7	12,8	11,8	12,0	12,1	12,0
- výroba kovů a kovodělných výrobků	.	.	.	.	35,4	41,2	38,8	36,2	36,0	36,5	36,4
- výroba strojů a zařízení	.	.	.	.	34,1	39,1	38,9	34,3	33,9	38,7	32,9
- výroba elektric. strojů a přístrojů	17,0	15,1	17,4	18,3	15,9	14,8	14,6	14,7	15,9	15,3	14,8
- výroba dopravních prostředků	.	.	.	.	22,4	29,4	30,3	27,6	27,6	28,6	27,8
- ostatní	.	.	.	.	37,6	13,3	12,0	11,5	12,0	11,9	11,2
e) výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	17,2	18,9	15,9	19,5	29,3	29,6	32,7	35,4	33,5	32,3	34,1
f) výstavba a stavebnictví	16,6	22,9	26,9	29,3	30,5	32,7	32,7	33,0	33,1	33,9	31,2
g) obchod, odbyt, pohostinství, ubytování	125,5	153,8	198,3	213,7	216,5	207,7	213,5	211,6	205,0	214,2	209,6
h) doprava, skladování, cestovní ruch, spoje	12,6	14,8	22,5	21,0	22,1	22,5	24,3	23,4	29,3	24,4	27,5
i) ostatní 6)	168,3	225,3	236,3	246,2	269,3	283,6	305,1	313,5	315,5	310,1	321,9

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
	12	12	12	12	12	3	6	9	10	11	12
4. KORUNOVÉ ÚVĚRY PODLE ČASOVÉHO HLEDISKA CELKEM	567,8	672,9	776,5	826,0	895,6	895,6	924,5	914,7	916,7	925,6	923,6
v tom:											
a) krátkodobé	217,2	277,0	315,9	346,0	387,9	385,3	396,8	384,5	382,3	390,5	376,4
b) střednědobé	155,0	194,1	233,6	240,3	232,0	233,0	244,0	237,3	241,9	238,8	246,9
c) dlouhodobé	195,6	201,8	227,0	239,7	275,7	277,3	283,7	292,9	292,5	296,3	300,3
Informativně:											
1. Přírůstek úvěrů proti stejnému měsíci předchozího roku celkem											
- mld. Kč	.	116,8	120,7	108,1	105,1	95,0	123,4	106,9	109,8	117,9	106,1
- %	.	20,0	17,2	13,1	11,3	9,9	12,5	10,6	10,8	11,5	10,2
v tom:											
a) korunové úvěry											
- mld. Kč	72,4	105,1	103,6	49,5	69,6	47,7	48,6	33,8	29,1	32,7	28,0
- %	14,6	18,5	15,4	6,4	8,4	5,6	5,5	3,8	3,3	3,7	3,1
b) úvěry v cizí měně											
- mld. Kč	.	11,7	17,1	58,6	35,5	47,3	74,8	73,1	80,7	85,2	78,1
- %	.	69,2	59,8	128,2	34,0	43,0	66,7	59,1	64,1	64,7	55,9
2. Sektorová struktura korunových úvěrů											
(podíl na celku v %)											
Korunové úvěry celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
a) rezidenti	100,0	99,5	99,6	99,6	99,4	99,4	99,2	99,3	99,3	99,0	99,0
v tom:											
a) státní sektor	48,7	33,2	27,3	20,3	17,0	16,1	15,7	14,7	15,1	15,0	15,5
b) soukromý sektor (včetně družstev)	37,4	52,5	58,0	66,7	71,2	71,4	72,2	72,6	72,3	71,9	71,0
c) pod zahraniční kontrolou	2,7	3,0	5,4	5,7	6,2	7,3	6,5	6,5	6,4	6,5	6,8
d) obyvatelstvo	8,2	6,9	6,0	4,3	4,2	4,3	4,4	4,7	4,8	4,8	5,2
e) ostatní	3,0	3,9	2,9	2,6	0,8	0,3	0,4	0,8	0,7	0,8	0,5
b) nerezidenti	0,0	0,5	0,4	0,4	0,6	0,6	0,8	0,7	0,7	1,0	1,0
3. Odvětvová struktura korunových úvěrů											
(podíl na celku v %)											
Korunové úvěry celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom:											
a) zemědělství, myslivost a rybolov	4,8	3,9	3,3	3,7	3,6	3,4	2,9	3,3	3,3	3,4	3,2
b) lesnictví a těžba dřeva	0,5	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
c) dobývání nerostných surovin	1,9	1,8	1,4	1,3	1,1	1,5	2,1	1,6	1,6	1,6	1,4
d) zpracovatelský průmysl	32,9	29,4	30,7	30,7	31,5	30,5	29,0	27,4	27,7	28,4	27,5
e) výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	3,0	2,8	2,1	2,4	3,3	3,3	3,5	3,9	3,6	3,5	3,7
f) výstavba a stavebnictví	2,9	3,4	3,5	3,5	3,4	3,6	3,5	3,6	3,6	3,7	3,4
g) obchod, odbyt, pohostinství, ubytování	22,1	22,9	25,5	25,9	24,2	23,2	23,1	23,1	22,4	23,1	22,7
h) doprava, skladování, cestovní ruch, spoje	2,2	2,2	2,9	2,5	2,5	2,5	2,6	2,6	3,2	2,6	3,0
i) ostatní	29,6	33,5	30,4	29,8	30,1	31,7	33,0	34,3	34,4	33,5	34,9
4. Časová struktura korunových úvěrů											
(podíl na celku v %)											
Korunové úvěry celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom:											
a) krátkodobé	38,3	41,2	40,7	41,9	43,3	43,0	42,9	42,0	41,7	42,2	40,8
b) střednědobé	27,3	28,8	30,1	29,1	25,9	26,0	26,4	26,0	26,4	25,8	26,7
c) dlouhodobé	34,4	30,0	29,2	29,0	30,8	31,0	30,7	32,0	31,9	32,0	32,5

B. NOVĚ POSKYTNUTÉ ÚVĚRY

mld. Kč

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
	12	12	12	12	12	3	6	9	10	11	12
1. KORUNOVÉ ÚVĚRY PODLE PŘÍJEMCŮ CELKEM 7)	.	49,2	59,9	77,1	92,9	65,3	77,5	71,3	71,0	73,6	91,1
v tom:											
a) státní podniky	.	10,5	12,4	11,0	10,1	3,9	6,6	7,5	7,7	11,4	10,3
b) soukromé firmy a družstva	.	24,8	30,9	56,4	67,3	49,3	52,3	51,7	50,6	45,8	56,4
c) firmy pod zahraniční kontrolou	.	6,6	14,7	7,2	11,6	10,1	14,3	9,4	9,8	11,3	14,9
d) obyvatelstvo	.	0,3	0,3	1,2	2,9	1,2	1,9	1,9	2,1	2,1	4,3
e) zahraničí (neřezidenti)	.	0,1	.	0,6	0,0	0,4	1,5	0,4	0,3	2,8	4,5
f) ostatní 8)	.	6,9	1,6	0,7	1,0	0,4	0,9	0,4	0,5	0,2	0,7
2. ÚVĚRY PODLE ČASOVÉHO HLEDISKA CELKEM	.	49,2	59,9	77,1	92,9	65,3	77,5	71,3	71,0	73,6	91,1
v tom:											
a) krátkodobé	.	36,0	43,8	57,2	73,3	52,9	62,8	59,1	58,6	60,1	68,6
b) střednědobé	.	9,2	10,1	10,2	10,3	6,5	8,6	5,9	7,4	5,4	12,6
c) dlouhodobé	.	4,0	6,0	9,7	9,3	5,9	6,1	6,3	5,0	8,1	9,9
Informativně:											
1. Přírůstek nových úvěrů kumulovaně od počátku roku											
- mld. Kč	.	407,0	503,3	700,8	793,7	176,0	393,7	604,5	675,5	749,1	840,2
2. časová struktura nových úvěrů (podíl na celku v %)											
Nové úvěry celkem	.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom:											
a) krátkodobé	.	73,2	73,1	74,2	78,9	81,0	81,0	82,9	82,6	81,7	75,3
b) střednědobé	.	18,7	16,9	13,2	11,1	10,0	11,1	8,3	10,4	7,3	13,9
c) dlouhodobé	.	8,1	10,0	12,6	10,0	9,0	7,9	8,8	7,0	11,0	10,8

- 1) Saldo poskytnutých a splacených úvěrů
- 2) Nezařazené úvěry a úvěry příjemců bez IČO
- 3) Režidenti a neřezidenti v konvertibilních a nekonvertibilních měnách včetně ČNB
- 4) Včetně úvěru poskytnutého fondu národního majetku od ČNB
- 5) Od 1.7.1996 byl rozšířen počet sledovaných odvětví
- 6) Činnosti ve sféře nemovitostí; pronájem strojů a přístrojů bez obsluhujícího personálu; pronájem zboží osobní potřeby a pro domácnost; zpracování dat a související činnosti; výzkum a vývoj; ostatní obchodní služby; veřejná správa; obrana; povinné sociální pojištění; školství; zdravotnictví; veterinární činnosti; sociální činnosti; odstraňování odpadu a odvod odpadních vod; činnosti společenských organizací; rekreační, kulturní a sportovní činnosti; ostatní služby; soukromé domácnosti s domácím personálem; exteritoriální organizace a spolky; ostatní organizace, u nichž peněžní ústav nezná číselné označení příslušné odvětvové klasifikace; peněžnictví, pojišťovnictví
- 7) Do roku 1994 bez nových úvěrů poskytnutých Českou spořitelnou
- 8) Nezařazené úvěry a úvěry příjemců bez IČO

IV. VKLADY KLIENTŮ

mld. Kč, stav ke konci období

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
	12	12	12	12	12	3	6	9	10	11	12
1. VKLADY PODLE SUBJEKTŮ CELKEM	583,6	713,8	841,0	998,9	1060,0	1055,3	1098,2	1111,4	1120,5	1124,4	1175,9
A) KORUNOVÉ VKLADY	518,8	648,4	771,3	899,8	960,7	935,9	938,4	950,4	956,0	966,0	1006,2
a) rezidenti	517,9	646,7	768,6	892,1	952,1	925,8	927,5	940,6	946,1	955,5	994,1
v tom:											
- nefinanční organizace	138,9	158,3	207,5	231,4	282,5	213,0	199,3	212,6	209,0	214,0	219,3
- peněžnictví	0,9	8,8	10,4	19,4	23,4	22,0	19,5	19,2	19,6	18,4	26,9
- pojišťovnictví	40,3	42,0	45,5	46,7	25,8	24,6	31,0	24,5	23,9	22,5	30,0
- vládní organizace 1)	50,2	76,5	77,8	81,4	78,7	72,9	76,3	71,1	71,9	71,0	71,7
- neziskové organizace	5,7	6,7	7,9	10,1	11,2	10,8	11,2	12,1	12,9	12,7	12,4
- drobní podnikatelé	20,9	25,1	33,4	34,5	37,4	36,8	36,7	39,4	43,0	44,9	40,2
- obyvatelstvo	239,3	291,0	342,8	420,9	484,4	541,8	549,9	556,3	558,8	565,1	587,4
- ostatní	21,9	38,3	43,3	47,7	8,7	3,9	3,6	5,4	7,0	6,9	6,2
b) nerezidenti	0,8	1,7	2,7	7,7	8,6	10,1	10,9	9,8	9,9	10,5	12,1
B) VKLADY V CIZÍ MĚNĚ 2)	64,8	65,4	69,7	99,1	99,3	119,4	159,8	161,0	164,5	158,4	169,7
2. KORUNOVÉ VKLADY PODLE SEKTORŮ CELKEM	518,8	648,4	771,3	899,8	960,7	935,9	938,4	950,4	956,0	966,0	1006,2
a) rezidenti	518,0	646,7	768,6	892,1	952,1	925,8	927,5	940,6	946,1	955,5	994,1
v tom:											
a) státní sektor 1)	161,6	152,5	163,9	163,4	164,6	131,7	119,7	119,7	117,7	117,7	120,2
b) soukromý sektor (včetně družstev)	84,5	150,1	191,7	230,6	259,8	221,5	220,2	227,4	228,4	227,5	236,9
c) firmy pod zahraniční kontrolou	10,7	14,8	26,9	29,5	34,6	26,9	34,1	31,8	34,2	38,3	43,4
d) obyvatelstvo	239,3	291,0	342,8	420,9	484,4	541,8	549,9	556,3	558,8	565,1	587,4
e) ostatní	21,9	38,3	43,3	47,7	8,7	3,9	3,6	5,4	7,0	6,9	6,2
b) nerezidenti	0,8	1,7	2,7	7,7	8,6	10,1	10,9	9,8	9,9	10,5	12,1
3. KORUNOVÉ VKLADY PODLE ODVĚTVÍ CELKEM 3)	518,8	648,4	771,3	899,8	960,7	935,9	938,4	950,4	956,0	966,0	1006,2
v tom:											
a) zemědělství, myslivost a rybolov	6,7	7,9	9,5	10,0	13,6	10,3	6,2	7,3	7,0	6,8	6,9
b) lesnictví a těžba dřeva	1,6	1,3	2,2	3,5	5,3	3,1	1,8	2,5	2,5	2,5	2,7
c) dobývání nerostných surovin	3,4	4,4	8,2	9,6	13,5	10,4	10,2	9,9	9,7	9,5	7,4
d) zpracovatelský průmysl	37,4	45,4	58,4	64,1	96,4	59,0	40,1	48,3	47,6	50,2	53,2
- potravinářský	5,6	5,5	6,6	8,8	11,8	8,3	5,4	5,5	5,8	5,7	5,9
- textilní, oděvní a kožedělný	2,7	2,8	5,3	4,5	7,0	3,8	2,3	2,4	2,5	2,7	2,7
- dřevozpracující, papírenský a polygrafický	.	.	.	.	9,3	5,5	4,2	4,4	4,3	4,9	5,0
- koksování, zpracování ropy, výroba jaderných paliv	.	.	.	.	1,1	0,5	0,1	1,3	0,8	1,4	1,5
- chemický a farmaceutický	.	.	.	.	7,7	5,0	2,5	3,2	4,6	4,5	4,6
- gumárenský a plastikařský	.	.	.	.	5,3	2,4	1,3	1,6	1,5	1,7	1,6
- skla, porcelánu a stavebních hmot	.	.	.	.	5,8	3,5	2,4	2,9	3,1	3,1	3,0
- výroba kovů a kovodělných výrobků	.	.	.	.	13,3	8,3	5,1	7,1	7,1	7,2	6,6
- výroba strojů a zařízení	.	.	.	.	10,2	7,3	6,2	6,2	6,0	5,9	6,1
- výroba elektric. strojů a přístrojů	3,5	4,3	5,2	7,2	9,5	6,5	4,9	7,5	6,1	6,4	7,4
- výroba dopravních prostředků	.	.	.	.	6,5	3,5	3,1	3,0	2,3	2,7	4,7
- ostatní	.	.	.	.	8,9	4,4	2,6	3,2	3,5	4,0	4,1
e) výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	6,4	11,4	13,8	14,7	15,1	10,4	10,5	15,2	13,4	13,5	12,2
f) výstavba a stavebnictví	12,3	14,2	18,3	21,1	26,2	18,1	16,7	18,0	17,6	18,2	19,4
g) obchod, odbyt, pohostinství, ubytování	33,5	39,9	58,9	68,1	70,3	52,7	57,7	56,3	55,3	58,3	61,0
h) doprava, skladování, cestovní ruch, spoje	9,3	10,2	17,5	23,4	20,0	15,1	15,1	15,1	15,9	15,5	15,0
i) ostatní	408,2	513,7	584,5	685,3	700,3	756,8	780,1	777,8	787,0	791,5	828,4

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
	12	12	12	12	12	3	6	9	10	11	12
4. KORUNOVÉ VKLADY PODLE ČASOVÉHO HLEDISKA CELKEM 4)	518,8	648,4	771,3	899,8	960,7	935,9	938,4	950,4	956,0	966,0	1006,2
v tom:											
a) krátkodobé	373,1	467,4	555,6	648,5	727,9	719,6	734,0	744,6	747,2	756,9	784,8
b) střednědobé	106,2	136,1	174,0	201,0	173,6	157,9	139,4	135,3	136,3	134,4	139,9
c) dlouhodobé	39,5	44,9	41,7	50,3	59,2	58,4	65,0	70,5	72,5	74,7	81,5
Informativně:											
1. Přírůstek vkladů proti stejnému měsíci předchozího roku celkem											
- mld. Kč	.	130,2	127,2	157,9	61,1	62,4	73,8	90,4	90,6	82,7	115,9
- %	.	22,3	17,8	18,8	6,1	6,3	7,2	8,9	8,8	7,9	10,9
v tom:											
a) korunové vklady											
- mld. Kč	105,2	129,6	122,9	128,5	60,9	38,2	15,0	26,9	23,6	23,4	45,5
- %	25,4	25,0	19,0	16,7	6,8	4,3	1,6	2,9	2,5	2,5	4,7
b) vklady v cizí měně											
- mld. Kč	.	0,6	4,3	29,4	0,2	24,2	58,8	63,5	67,0	59,3	70,4
- %	.	0,9	6,6	42,2	0,2	25,4	58,2	65,2	68,7	59,8	70,9
2. Sektorová struktura korunových vkladů (podíl na celku v %)											
Korunové vklady celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
a) rezidenti	99,8	99,7	99,6	99,1	99,1	98,9	98,8	99,0	99,0	98,9	98,8
v tom:											
a) státní sektor	31,1	23,5	21,2	18,1	17,1	14,1	12,7	12,7	12,3	12,2	11,9
b) soukromý sektor (včetně družstev)	16,3	23,1	24,9	25,6	27,1	23,6	23,5	23,9	23,9	23,6	23,6
c) firmy pod zahraniční kontrolou	2,1	2,3	3,5	3,3	3,6	2,9	3,6	3,3	3,6	3,9	4,3
d) obyvatelstvo	46,1	44,9	44,4	46,8	50,4	57,9	58,6	58,5	58,5	58,5	58,4
e) ostatní	4,2	5,9	5,6	5,3	0,9	0,4	0,4	0,6	0,7	0,7	0,6
b) nerezidenti	0,2	0,3	0,4	0,9	0,9	1,1	1,2	1,0	1,0	1,1	1,2
3. Odvětvová struktura korunových vkladů (podíl na celku v %)											
Korunové vklady celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom:											
a) zemědělství, myslivost a rybolov	1,3	1,2	1,2	1,1	1,4	1,1	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7
b) lesnictví a těžba dřeva	0,3	0,2	0,3	0,4	0,6	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
c) dobývání nerostných surovin	0,6	0,7	1,0	1,1	1,4	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	0,7
d) zpracovatelský průmysl	7,2	7,0	7,6	7,1	10,0	6,3	4,3	5,1	5,0	5,2	5,3
e) výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	1,2	1,8	1,8	1,6	1,6	1,1	1,1	1,6	1,4	1,4	1,2
f) výstavba a stavebnictví	2,4	2,2	2,4	2,3	2,7	1,9	1,8	1,9	1,8	1,9	1,9
g) obchod, odbyt, pohostinství, ubytování	6,5	6,1	7,6	7,6	7,3	5,6	6,1	5,9	5,8	6,0	6,1
h) doprava, skladování, cestovní ruch, spoje	1,8	1,6	2,3	2,6	2,1	1,6	1,6	1,6	1,7	1,6	1,5
i) ostatní	78,7	79,2	75,8	76,2	72,9	81,0	83,1	81,8	82,3	81,9	82,3
4. časová struktura korunových vkladů (podíl na celku v %)											
Korunové vklady celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom:											
a) krátkodobé	71,9	72,1	72,0	72,0	75,8	76,9	78,2	78,4	78,2	78,4	78,0
b) střednědobé	20,5	21,0	22,6	22,4	18,1	16,9	14,9	14,2	14,3	13,9	13,9
c) dlouhodobé	7,6	6,9	5,4	5,6	6,1	6,2	6,9	7,4	7,5	7,7	8,1

1) Včetně vkladů FNM

2) Vklady rezidentů a nerezidentů v konvertibilních a nekonvertibilních měnách včetně ČNB

3) Od 1.7.1996 byl rozšířen počet sledovaných odvětví

4) Depozita krátkodobá do 1 roku, střednědobá od 1 do 4 let, dlouhodobá nad 4 roky

V. ÚROKOVÉ SAZBY OBCHODNÍCH BANK

(%)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997						
	12	12	12	12	12	3	6	9	10	11	12	
1. PRŮMĚRNÉ SAZBY Z CELKOVÉHO STAVU ÚVĚŘŮ												
A) PODLE SEKTORŮ CELKEM	13,3	14,1	12,8	12,7	12,5	11,9	14,6	12,9	13,2	13,3	13,9	
z toho:												
- státní sektor	13,2	14,6	12,2	12,2	11,7	10,8	13,4	12,3	12,5	12,5	12,8	
- soukromý sektor (včetně družstev)	13,6	14,6	13,5	13,3	13,1	12,5	15,1	13,3	13,6	13,8	14,5	
- firmy pod zahraniční kontrolou	.	15,4	12,6	12,3	12,7	12,2	15,7	13,6	13,1	13,4	14,4	
- obyvatelstvo	6,7	7,2	8,1	6,5	7,7	7,9	9,1	9,0	9,0	9,1	9,3	
B) PODLE ČASOVÉHO HLEDISKA CELKEM	13,3	14,1	12,8	12,7	12,5	11,9	14,6	12,9	13,2	13,3	13,9	
v tom:												
- krátkodobé	15,0	15,6	12,7	12,5	12,4	11,8	14,3	12,6	13,0	13,2	14,1	
- střednědobé	15,4	15,9	14,5	14,2	13,5	12,7	15,3	13,6	14,0	14,1	14,6	
- dlouhodobé	10,4	10,4	11,2	11,5	11,8	11,5	14,2	12,8	12,7	12,8	13,0	
2. PRŮMĚRNÉ SAZBY Z NOVĚ POSKYTNUTÝCH ÚVĚŘŮ												
A) PODLE SEKTORŮ CELKEM	.	14,6	13,7	13,1	13,6	13,6	20,4	15,8	15,5	15,8	16,5	
z toho:												
- státní sektor	.	16,1	13,2	12,7	13,5	13,8	18,7	16,0	16,1	14,6	17,6	
- soukromý sektor (včetně družstev)	.	16,1	14,6	13,4	13,8	13,8	19,7	16,0	15,6	16,3	17,0	
- firmy pod zahraniční kontrolou	.	10,4	12,1	11,9	13,2	12,8	23,9	15,1	14,9	15,6	17,0	
- obyvatelstvo	.	15,4	14,4	14,1	11,5	12,6	12,9	12,5	12,2	11,7	12,4	
- zahraničí	.	15,7	15,9	14,1	13,0	13,1	29,6	14,8	18,8	15,6	10,1	
B) PODLE ČASOVÉHO HLEDISKA CELKEM	.	14,6	13,7	13,1	13,6	13,6	20,4	15,8	15,5	15,8	16,5	
v tom:												
- krátkodobé	.	14,0	13,3	12,9	13,6	13,5	21,1	15,7	15,5	15,6	16,5	
- střednědobé	.	16,7	14,8	14,2	14,3	14,4	17,4	16,0	15,4	16,4	17,0	
- dlouhodobé	.	14,5	14,2	13,3	12,5	13,5	16,9	16,2	15,6	16,8	16,0	
3. PRŮMĚRNÉ SAZBY Z CELKOVÉHO STAVU VKLADŮ												
A) PODLE SEKTORŮ CELKEM	6,3	7,0	6,9	6,9	6,7	6,7	8,9	7,7	7,6	7,8	8,0	
z toho:												
- státní sektor	6,5	7,9	6,3	5,9	6,8	6,9	9,3	7,7	7,4	8,0	7,9	
- soukromý sektor (včetně družstev)	2,4	4,8	5,9	6,1	5,4	5,4	8,7	6,8	6,2	6,5	6,1	
- firmy pod zahraniční kontrolou	.	5,4	3,6	5,1	5,0	5,0	8,0	7,1	6,4	7,2	7,0	
- obyvatelstvo	7,6	7,9	8,3	8,0	7,3	7,3	8,9	8,2	8,3	8,4	9,0	
B) PODLE ČASOVÉHO HLEDISKA CELKEM	6,3	7,0	6,9	6,9	6,7	6,7	8,9	7,7	7,6	7,8	8,0	
v tom:												
- netermínované	2,0	2,3	2,6	2,8	2,5	2,4	2,3	2,1	2,1	2,1	2,1	
- termínované	10,5	11,0	10,6	10,0	9,2	9,1	11,8	10,4	10,2	10,5	10,9	
- krátkodobé	7,9	9,6	9,6	9,7	9,3	9,3	13,0	11,0	10,8	11,2	11,6	
- střednědobé	11,9	11,8	11,5	10,7	9,8	9,8	11,3	11,0	10,9	11,1	12,2	
- dlouhodobé	14,0	13,7	11,3	8,8	6,2	5,7	5,3	5,4	5,4	5,4	5,2	
Informativně:												
Úroková marže obchodních bank (%)	7,0	7,1	5,9	5,8	5,8	5,2	5,7	5,2	5,6	5,5	5,9	

VI. ÚROKOVÉ SAZBY ČNB

(%)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
	12	12	12	12	12	3	6	9	10	11	12
1. DISKONTNÍ SAZBA	9,50	8,00	8,50	9,50	10,50	10,50	13,00	13,00	13,00	13,00	13,00
2. LOMBARDNÍ SAZBA	14,00	11,50	11,50	12,50	14,00	14,00	23,00	23,00	23,00	23,00	23,00

VII. ÚROKOVÉ SAZBY Z MEZIBANKOVNÍCH VKLADŮ

(%)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
	12	12	12	12	12	3	6	9	10	11	12
1. PRŮMĚRNÁ SAZBA PRIBOR 1)											
- 1 denní	8,03	5,47	10,75	10,83	12,46	12,45	31,56	13,49	11,55	12,05	12,55
- 7 denní	10,53	5,90	12,28	11,17	12,61	12,48	35,26	14,59	14,92	15,37	16,64
- 14 denní	11,16	6,14	12,38	11,20	12,61	12,47	33,81	14,62	15,00	15,61	16,77
- 1 měsíční	12,73	6,68	12,55	11,01	12,63	12,45	31,54	14,71	15,14	16,60	17,49
- 2 měsíční	.	7,34	12,61	10,97	12,62	12,44	28,75	14,74	15,15	16,71	17,54
- 3 měsíční	13,82	8,00	12,65	10,93	12,67	12,40	25,98	14,74	15,16	16,72	17,50
- 6 měsíční	14,64	9,21	12,65	10,89	12,55	12,16	21,24	14,77	15,09	16,66	17,40
- 9 měsíční	.	10,69	12,65	10,89	12,24	11,87	19,44	14,76	15,04	16,58	17,39
- 12 měsíční	11,89	11,36	12,66	10,90	12,23	11,82	19,07	14,76	15,01	16,55	17,36
2. PRŮMĚRNÁ SAZBA PRIBID 1)											
- 1 denní	6,67	4,51	10,01	10,52	12,22	12,21	22,59	12,99	10,50	10,15	10,75
- 7 denní	9,14	4,92	11,48	10,82	12,35	12,24	24,59	14,23	14,13	14,19	15,37
- 14 denní	9,78	5,16	11,55	10,84	12,36	12,23	23,06	14,26	14,26	14,51	15,45
- 1 měsíční	11,33	8,18	11,72	10,63	12,35	12,21	21,27	14,36	14,47	15,37	16,26
- 2 měsíční	.	6,34	11,76	10,59	12,34	12,19	18,74	14,38	14,46	15,45	16,33
- 3 měsíční	12,39	7,00	11,80	10,53	12,39	12,13	17,63	14,38	14,47	15,50	16,35
- 6 měsíční	13,24	8,21	11,81	10,48	12,26	11,89	15,40	14,39	14,46	15,44	16,31
- 9 měsíční	.	9,56	11,82	10,47	11,96	11,59	14,06	14,39	14,44	15,34	16,27
- 12 měsíční	13,92	10,89	11,83	10,48	11,94	11,55	13,84	14,38	14,43	14,37	16,23
3. PRŮMĚRNÁ SAZBA Z MEZIBANKOVNÍCH DEPOZIT CELKEM	12,56	12,25	10,20	9,77	11,38	11,77	14,41	13,34	11,97	13,66	12,96
v tom:											
a) neterminovaných	3,08	1,83	1,60	2,44	2,27	1,86	6,38	2,56	2,18	2,27	2,35
b) termínovaných	13,35	12,85	11,30	10,87	11,77	11,99	14,89	13,47	12,18	13,84	13,23
- krátkodobých	12,50	11,23	10,89	10,72	11,85	12,09	15,22	13,63	12,19	13,98	13,31
- střednědobých	13,82	14,90	12,66	11,27	11,33	11,73	11,82	12,52	12,52	13,02	12,89
- dlouhodobých	15,00	11,79	10,48	10,27	9,87	9,62	11,36	9,59	9,59	9,58	9,58

1) Obchodní banky denně kótující své sazby na trhu mezibankovních depozit

VIII. PLATEBNÍ BILANCE

A. V mil. Kč 1)

	1993	1994	1995	1996	1997 2)
A. BĚŽNÝ ÚČET	13286,7	-22643,2	-36331,3	-116510,6	-100106,3
Obchodní bilance 3)	-15313,0	-39750,9	-97598,6	-159538,6	-145585,9
- vývoz	414833,0	458436,6	569549,1	588791,5	714680,0
- dovoz	430146,0	498187,5	667147,7	748330,1	860265,9
Bilance služeb	29465,2	14052,8	48881,2	52198,9	54936,0
Příjmy	137691,2	148404,0	178270,4	222030,4	226768,0
- doprava	36186,6	35757,9	38757,4	36209,6	41236,0
- cestovní ruch	45437,4	64170,3	76301,3	110620,0	115700,0
- ostatní služby	56067,2	48475,8	63211,7	75200,8	69832,0
Výdaje	108226,0	134351,2	129389,2	169831,5	171832,0
- doprava	21402,1	24542,4	21208,9	18983,3	20547,0
- cestovní ruch	15368,3	45605,6	43330,3	80170,0	75500,0
- ostatní služby	71455,6	64203,2	64850,0	70678,2	75785,0
Bilance výnosů	-3424,7	-580,8	-2804,0	-19611,0	-20626,4
- výnosy	15952,0	22713,2	31696,1	31765,9	48176,0
- náklady	19376,7	23294,0	34500,1	51376,9	68802,4
Běžné převody	2559,2	3635,7	15190,1	10440,1	11170,0
- příjmy	7024,5	8523,3	17631,6	16752,7	27552,2
- výdaje	4465,3	4887,6	2441,5	6312,6	16382,2
B. KAPITÁLOVÝ ÚČET	-16175,0	0,0	179,1	15,6	324,0
- příjmy	5976,0		307,8	28,1	501,2
- výdaje	22151,0		128,7	12,5	177,2
Celkem A a B	-2888,3	-22643,2	-36152,2	-116495,0	-99782,3
C. FINANČNÍ ÚČET	88184,7	97019,7	218288,5	116632,5	34319,1
Přímé investice	16421,8	21551,1	67021,2	37674,8	40451,4
- v zahraničí	-2628,6	-3443,3	-971,6	-1100,0	-800,0
- zahraničí v tuzemsku	19050,4	24994,4	67992,8	38774,8	41251,4
Portfoliové investice	46658,5	24595,9	36144,4	19692,5	34438,9
Aktiva	-6686,9	-1327,1	-8565,6	-1291,1	-6006,8
- majetkové cenné papíry a účasti	-6686,9	-1327,1	-8565,6	-1291,1	19,9
- dluhové cenné papíry					-6026,7
Pasíva	53345,4	25923,0	44710,0	20983,6	40445,7
- majetkové cenné papíry a účasti	32569,8	14369,8	32761,7	16340,9	13783,7
- dluhové cenné papíry	20775,6	11553,2	11948,3	4642,7	26662,0
Ostatní investice	25104,4	50872,7	115122,9	59265,2	-40571,2
Aktiva	-83911,4	-69582,4	-66050,8	-64646,8	-142725,1
Dlouhodobá	13340,8	12046,4	1384,4	-10769,8	-11117,6
- ČNB					
- obchodní banky	-1431,5	-31,7	-3353,6	-14168,2	-11907,4
- vláda	8323,3	8175,1	3335,0	1286,4	519,8
- ostatní sektory	6449,0	3903,0	1403,0	2112,0	270,0
Krátkodobá	-97252,2	-81628,8	-67435,2	-53877,0	-131607,5
- ČNB					
- obchodní banky	2163,0	-4289,4	-2446,2	-48976,0	-122038,5
- vláda	-97397,2	-76040,4	-60179,4		
- ostatní sektory	-2018,0	-1299,0	-4809,6	-4901,0	-9569,0
Pasíva	109015,8	120455,1	181173,7	123912,0	102153,9
Dlouhodobá	10131,9	19865,1	87965,8	95193,1	24047,6
- ČNB	1297,3	-31712,7	997,8		-368,0
- obchodní banky	-2116,6	11189,6	60359,6	46733,5	-14875,5
- vláda	-3421,5	-5249,5	-12047,3	-7132,6	-11581,9
- ostatní sektory	14372,7	45637,7	38655,7	55592,2	50873,0
Krátkodobá	98883,9	100590,0	93207,9	28718,9	78106,3
- ČNB	1670,5	-1634,7	77,1	-59,6	-9,9
- obchodní banky	2481,8	14016,0	27636,1	30574,9	67383,7
- vláda (závazek vůči SR)	91895,5	86555,8	56262,2	-899,6	-69,5
- ostatní sektory	2836,1	1652,9	9232,5	-896,8	10802,0
Celkem A, B a C	85296,4	74376,5	182136,3	137,5	-65463,2
D. SALDO CHYB A OPOMENUTÍ, KURZOVÉ ROZDÍLY	3019,8	-6121,9	15779,4	-22612,6	9423,2
Celkem A, B, C a D	88316,2	68254,6	197915,7	-22475,1	-56040,0
E. ZMĚNA DEVIZOVÝCH REZERV (-nárůst)	-88316,2	-68254,6	-197915,7	22475,1	56040,0

1) Struktura platební bilance vychází z 5. vydání Příručky k sestavení platební bilance (MMF 1993)

2) Předběžné údaje

3) Vychází z dat publikovaných ČSÚ - podle metodiky celní statistiky platné od 1.1.1996;

data za roky 1993 a 1994 byla převzata z publikace ČSÚ Zahraniční obchod ČR 1993 - 1995 vydané v prosinci 1997

B. V mil. USD 1)

	1993	1994	1995	1996	1997 2)
A. BĚŽNÝ ÚČET	455,8	-786,8	-1369,1	-4292,2	-3155,8
Obchodní bilance 3)	-525,3	-1381,2	-3677,9	-5877,3	-4589,6
- vývoz	14229,0	15929,0	21462,5	21690,6	22530,2
- dovoz	14754,3	17310,2	25140,4	27567,9	27119,8
Bilance služeb	1010,8	488,3	1842,0	1923,0	1731,9
Příjmy	4722,9	5156,5	6717,8	8179,4	7148,8
- doprava	1241,2	1242,5	1460,5	1333,9	1300,0
- cestovní ruch	1558,5	2229,7	2875,2	4075,2	3647,4
- ostatní služby	1923,2	1684,3	2382,1	2770,3	2201,4
Výdaje	3712,1	4668,2	4875,8	6256,4	5416,9
- doprava	734,1	852,8	799,3	699,3	647,7
- cestovní ruch	527,1	1584,6	1632,8	2953,4	2380,1
- ostatní služby	2450,9	2230,8	2443,7	2603,7	2389,1
Bilance výnosů	-117,5	-20,2	-105,6	-722,5	-650,2
- výnosy	547,2	789,1	1194,5	1170,2	1518,8
- náklady	664,7	809,3	1300,1	1892,7	2169,0
Běžné převody	87,8	126,3	572,4	384,6	352,1
- příjmy	241,0	296,1	664,4	617,2	868,6
- výdaje	153,2	169,8	92,0	232,6	516,5
B. KAPITÁLOVÝ ÚČET	-554,8	0,0	6,8	0,6	10,2
- příjmy	205,0		11,6	1,0	15,8
- výdaje	759,8		4,8	0,4	5,6
Celkem A a B	-99,0	-786,8	-1362,3	-4291,6	-3145,6
C. FINANČNÍ ÚČET	3024,8	3371,1	8225,9	4296,7	1081,9
Přímé investice	563,3	748,9	2525,6	1387,9	1275,2
- v zahraničí	-90,2	-119,6	-36,6	-40,5	-25,2
- zahraničí v tuzemsku	653,5	868,5	2562,2	1428,4	1300,4
Portfoliové investice	1600,4	854,6	1362,0	725,5	1085,7
Aktiva	-229,4	-46,1	-322,8	-47,5	-189,4
- majetkové cenné papíry a účasti	-229,4	-46,1	-322,8	-47,5	0,6
- dluhové cenné papíry					-190,0
Pasíva	1829,8	900,7	1684,8	773,0	1275,1
- majetkové cenné papíry a účasti	1117,2	499,3	1234,6	602,0	434,5
- dluhové cenné papíry	712,6	401,4	450,2	171,0	840,6
Ostatní investice	861,1	1767,6	4338,3	2183,3	-1279,0
Aktiva	-2878,2	-2417,7	-2489,0	-2381,5	-4499,4
Dlouhodobá	457,6	418,6	52,2	-396,7	-350,5
- ČNB					
- obchodní banky	-49,1	-1,1	-126,4	-521,9	-375,4
- vláda	285,5	284,1	125,7	47,4	16,4
- ostatní sektory	221,2	135,6	52,9	77,8	8,5
Krátkodobá	-3335,8	-2836,3	-2541,2	-1984,8	-4148,9
- ČNB					
- obchodní banky	74,2	-149,1	-92,2	-1804,2	-3847,2
- vláda	-3340,8	-2642,1	-2267,8		
- ostatní sektory	-69,2	-45,1	-181,2	-180,6	-301,7
Pasíva	3739,3	4185,3	6827,3	4564,8	3220,4
Dlouhodobá	347,5	690,2	3314,9	3506,8	758,1
- ČNB	44,5	-1101,9	37,6		-11,6
- obchodní banky	-72,6	388,8	2274,6	1721,6	-468,9
- vláda	-117,4	-182,4	-454,0	-262,8	-365,1
- ostatní sektory	493,0	1585,7	1456,7	2048,0	1603,7
Krátkodobá	3391,8	3495,1	3512,4	1058,0	2462,3
- ČNB	57,3	-56,8	2,9	-2,2	-0,3
- obchodní banky	85,1	487,0	1041,4	1126,3	2124,3
- vláda (závazek vůči SR)	3152,1	3007,5	2120,2	-33,1	-2,2
- ostatní sektory	97,3	57,4	347,9	-33,0	340,5
Celkem A, B a C	2925,8	2584,3	6863,6	5,1	-2063,7
D. SALDO CHYB A OPOMENUTÍ, KURZOVÉ ROZDÍLY	103,5	-212,7	594,5	-833,1	297,0
Celkem A, B, C a D	3029,3	2371,6	7458,1	-828,0	-1766,7
E. ZMĚNA DEVIZOVÝCH REZERV (-nárůst)	-3029,3	-2371,6	-7458,1	828,0	1766,7

1) Struktura platební bilance vychází z 5. vydání Příručky k sestavení platební bilance (MMF 1993)

2) Předběžné údaje

3) Vychází z dat publikovaných ČSÚ - podle metodiky celní statistiky platné od 1.1.1996;

data za roky 1993 a 1994 byla převzata z publikace ČSÚ Zahraniční obchod ČR 1993 - 1995 vydané v prosinci 1997

C. Metodická poznámka

Se záměrem sjednotit vykazování dat o vývoji **platební bilance** vůči zahraničí (MMF, OECD, Eurostat atd.) a v tuzemsku bylo přistoupeno k úpravě struktury položek tak, aby byla v souladu s požadavky a doporučeními MMF uvedenými v Příručce k sestavování platební bilance (5. vydání z roku 1993).

Struktura **běžného účtu** se v zásadě neliší od dříve publikovaných platebních bilancí. V položce jednostranné převody, která je součástí běžného účtu, jsou nadále zahrnuty běžné převody soukromé (dědictví a dary, výživné, příspěvky zahraničním organizacím a institucím ze soukromých prostředků aj.) a vládní (penze, příspěvky mezinárodním organizacím ze státního rozpočtu, zahraniční pomoc aj.). Oproti předchozí metodice byly vyčleněny kapitálové převody.

Tyto převody kapitálového charakteru jsou nyní od běžného účtu důsledně oddělovány. Tvoří **kapitálový účet**, který tak získal nový obsah. Spadají pod něj vedle kapitálových transferů souvisejících s migrací obyvatelstva, promíjením dluhů a vlastnickými právy k základním prostředkům i převody nevýrobních nefinančních hmotných aktiv (pozemky - pro zastupitelské úřady, podzemní bohatství) a nehmotných práv (patenty, autorská práva atd.).

Finančním účtem je nově nazýván dřívější kapitálový účet. Jeho položky jsou rozšířeny tak, aby poskytoval podrobnější informace o kapitálových tocích. V rámci portfoliových investic jsou uváděny odděleně majetkové a dluhové cenné papíry, ostatní investice jsou členěny nejen z časového hlediska, ale i podle základních sektorů (ČNB, obchodní banky, vláda a ostatní sektory).

Souhrnná tabulka platební bilance se nyní v podstatě shoduje s analytickou tabulkou publikovanou MMF jak v ročenkách platební bilance, tak v mezinárodních finančních statistikách (IFS).

D. Struktura platební bilance

a) - původní	b) - podle 5. vydání příručky k sestavení platební bilance (MMF 1993)
<p>Běžný účet</p> <ul style="list-style-type: none"> Obchodní bilance <ul style="list-style-type: none"> vývoz dovoz Bilance služeb <ul style="list-style-type: none"> příjmy <ul style="list-style-type: none"> doprava mezinárodní pohyb osob ostatní služby výdaje <ul style="list-style-type: none"> doprava mezinárodní pohyb osob ostatní služby Bilance výnosů <ul style="list-style-type: none"> výnosy náklady Jednostranné převody <ul style="list-style-type: none"> příjmy výdaje 	<p>A. Běžný účet</p> <ul style="list-style-type: none"> Obchodní bilance <ul style="list-style-type: none"> vývoz dovoz Bilance služeb <ul style="list-style-type: none"> příjmy <ul style="list-style-type: none"> doprava cestovní ruch ostatní služby výdaje <ul style="list-style-type: none"> doprava cestovní ruch ostatní služby Bilance výnosů <ul style="list-style-type: none"> výnosy náklady Běžné převody <ul style="list-style-type: none"> příjmy výdaje <p>B. Kapitálový účet</p> <ul style="list-style-type: none"> příjmy výdaje <p><i>Celkem A a B</i></p>
<p>Kapitálový účet</p> <ul style="list-style-type: none"> Přímé investice <ul style="list-style-type: none"> v zahraničí zahraniční v tuzemsku Portfoliové investice <ul style="list-style-type: none"> aktiva pasíva Ostatní investice <ul style="list-style-type: none"> dlouhodobé <ul style="list-style-type: none"> aktiva pasíva krátkodobé 	<p>C. Finanční účet</p> <ul style="list-style-type: none"> Přímé investice <ul style="list-style-type: none"> v zahraničí zahraniční v tuzemsku Portfoliové investice <ul style="list-style-type: none"> aktiva <ul style="list-style-type: none"> majetkové cenné papíry a účasti dluhové cenné papíry pasíva <ul style="list-style-type: none"> majetkové cenné papíry a účasti dluhové cenné papíry Ostatní investice <ul style="list-style-type: none"> aktiva <ul style="list-style-type: none"> dlouhodobá <ul style="list-style-type: none"> ČNB obchodní banky vláda ostatní sektory krátkodobá <ul style="list-style-type: none"> ČNB obchodní banky vláda ostatní sektory pasíva <ul style="list-style-type: none"> dlouhodobá <ul style="list-style-type: none"> ČNB obchodní banky vláda ostatní sektory krátkodobá <ul style="list-style-type: none"> ČNB obchodní banky vláda ostatní sektory <p><i>Celkem A, B a C</i></p>
<p>Saldo chyb a opomenutí, kurzové rozdíly</p>	<p>D. Saldo chyb a opomenutí, kurzové rozdíly</p>
<p>Změna devizových rezerv (-nárůst)</p>	<p>E. Změna devizových rezerv (-nárůst)</p> <p><i>Celkem A, B, C a D</i></p>

IX. INVESTIČNÍ POZICE VŮČI ZAHRANIČÍ

A. V mil. Kč

	1993	1993	1994	1995	1996	1997
	1. 1.	31. 12.	31. 12.	31.12.	31.12.	31.12. 1)
AKTIVA	406103,0	536388,7	572874,1	780693,0	832925,3	1025106,4
Přímé investice v zahraničí	2634,0	5432,9	8426,9	9190,1	10544,7	13300,0
- základní jmění	2634,0	5432,9	8426,9	9190,1	10544,7	13300,0
- ostatní kapitál						
Portfoliové investice	226,0	8258,0	12138,0	20076,9	37511,2	35738,9
- majetkové cenné papíry a účasti	226,0	7911,1	9370,5	18422,0	20450,3	14442,0
- dluhové cenné papíry		346,9	2767,5	1654,9	17060,9	21296,9
Ostatní investice	378895,6	406717,6	377187,3	378388,3	444985,4	637542,8
Dlouhodobé	232823,7	249198,8	229026,4	214430,3	234849,6	293651,8
- ČNB	23102,5	24572,5	24573,3	26172,3	26122,8	26122,4
- obchodní banky	2) 365,9	1852,3	1763,0	5116,6	25181,3	37088,8
- vláda	3) 4) 167429,3	186968,0	174784,1	157950,4	160949,7	203922,8
- ostatní sektory	41926,0	35806,0	27906,0	25191,0	22595,8	26517,8
Krátkodobé	146071,9	157518,8	148160,9	163958,0	210135,8	343891,0
- ČNB	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	0,1
- obchodní banky	2) 82456,2	83133,2	80820,2	87176,3	128481,1	250670,9
z toho: zlato a devizy	4) 5) 79040,1	70727,5	71232,8	76126,9	95432,8	172301,6
- vláda		5501,9				
- ostatní sektory	63611,0	68879,0	67336,0	76777,0	81650,0	93220,0
Rezervy ČNB	24347,4	115980,2	175121,9	373037,7	339884,0	338524,7
- zlato	2) 2488,2	2466,4	2309,3	2234,6	2290,3	1521,9
- zvláštní práva čerpání	852,5	247,3		4,7		
- devizy	21006,7	113266,5	172812,6	370798,4	337593,7	337002,8
PASIVA	269842,8	385205,3	469305,5	685146,2	864759,4	1087812,1
Přímé investice v České republice	45444,3	64506,7	89501,1	157570,6	192987,3	234238,7
- základní jmění	45444,3	64506,7	89501,1	157570,6	192987,3	234238,7
- ostatní kapitál						
Portfoliové investice	4812,9	58583,9	81617,5	124933,6	144807,4	169032,7
- majetkové cenné papíry a účasti	75,0	32985,2	37335,6	70280,4	92867,8	104862,3
- dluhové cenné papíry	4737,9	25598,7	44281,9	54653,2	51939,6	64170,4
Ostatní investice	219585,6	262114,7	298186,9	402642,0	526964,7	684540,7
Dlouhodobé	158430,0	192426,3	207289,7	279388,9	374814,7	452997,6
- ČNB	31109,9	33697,4	1695,7	2491,5	2272,7	2188,3
- obchodní banky	14491,1	16175,5	26040,1	90299,3	143454,2	143120,2
- vláda	70771,0	82295,1	76533,9	53200,2	44003,7	38001,1
- ostatní sektory	42058,0	60258,3	103020,0	133397,9	185084,1	269688,0
Krátkodobé	61155,6	69688,4	90897,2	123253,1	152150,0	231543,1
- ČNB	8,2	4581,0	37,9	115,0	55,3	45,5
- obchodní banky	2) 19527,4	22249,3	41339,9	69502,9	101543,5	168927,1
- vláda	0,0	0,0	5013,4	1104,1	314,8	287,5
- ostatní sektory	41620,0	42858,1	44506,0	52531,1	50236,4	62283,0
SALDO INVESTIČNÍ POZICE	136260,2	151183,4	103568,6	95546,8	-31834,1	-62705,7

1) Předběžné údaje

2) V souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč (od 1.10.1995) se do pozice bank zahrnují i korunová aktiva a pasíva vůči nerezidentům (korunové vklady nerezidentů jsou obsaženy v krátkodobých pasívech obchodních bank již v údajích k 31.12.1994)

3) V průběhu ledna 1993 byla část pohledávek a závazků ve volně směnitelných měnách (CDZ) a nesměnitelných měnách převedena z pozice ČSOB na MF ČR - v tabulce k 1.1.1993 jsou tyto částky zahrnuty v pozici vlády; pohledávka ve vztahu k SNS je v údajích k 1.1.1993 vyjádřena saldem účtů XTR a USD, zatímco v dalších obdobích jsou účty vedeny obrátově

4) Včetně devizových podílů v mezinárodních neměnových organizacích (Světová banka, EBOR, MBHS, MIB)

5) Zlato oceněno 42,22 USD za 1 trojskou unci

6) Devizy - směnitelné měny

B. V mil. USD

	1993	1993	1994	1995	1996	1997
	1. 1.	31. 12.	31. 12.	31.12.	31.12.	31.12. 1)
AKTIVA	14052,5	17906,4	20424,0	29347,2	30474,4	29596,6
Přímé investice v zahraničí	91,1	181,3	300,4	345,5	385,8	384,0
- základní jmění	91,1	181,3	300,4	345,5	385,8	384,0
- ostatní kapitál						
Portfoliové investice	7,9	275,7	432,7	754,7	1372,4	1031,9
- majetkové cenné papíry a účasti	7,9	264,1	334,0	692,5	748,2	417,0
- dluhové cenné papíry		11,6	98,7	62,2	624,2	614,9
Ostatní investice	13111,0	13577,6	13447,5	14224,1	16280,8	18406,9
Dlouhodobé	8056,5	8319,1	8165,2	8060,7	8592,6	8478,2
- ČNB	799,4	820,3	876,1	983,8	955,8	754,2
- obchodní banky 2)	12,7	61,8	62,9	192,3	921,3	1070,8
- vláda 3) 4)	5793,6	6241,6	6231,4	5937,6	5888,7	5887,6
- ostatní sektory	1450,8	1195,4	994,8	947,0	826,8	765,6
Krátkodobé	5054,5	5258,5	5282,3	6163,4	7688,2	9928,7
- ČNB	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0
- obchodní banky 2)	2853,2	2775,2	2881,4	3277,1	4700,7	7237,3
z toho: zlato a devizy 4) 5)	2735,0	2361,1	2539,6	2861,7	3491,6	4974,6
- vláda		183,7				
- ostatní sektory	2201,1	2299,4	2400,7	2886,1	2987,3	2691,4
Rezervy ČNB	842,5	3871,8	6243,4	14022,9	12435,4	9773,8
- zlato 2)	86,1	82,3	82,3	84,0	83,8	43,9
- zvláštní práva čerpání	29,5	8,3		0,2		
- devizy	726,9	3781,2	6161,1	13938,7	12351,6	9729,9
PASIVA	9337,4	12859,5	16731,7	25755,4	31639,1	31407,0
Přímé investice v České republice	1572,5	2153,4	3190,9	5923,2	7060,9	6762,9
- základní jmění	1572,5	2153,4	3190,9	5923,2	7060,9	6762,9
- ostatní kapitál						
Portfoliové investice	166,5	1955,8	2909,8	4696,3	5298,0	4880,3
- majetkové cenné papíry a účasti	2,6	1101,2	1331,1	2641,9	3397,7	3027,6
- dluhové cenné papíry	163,9	854,6	1578,7	2054,4	1900,3	1852,7
Ostatní investice	7598,4	8750,3	10631,0	15135,9	19280,2	19763,8
Dlouhodobé	5482,2	6423,8	7390,4	10502,6	13713,5	13078,8
- ČNB	1076,5	1124,9	60,5	93,7	83,2	63,2
- obchodní banky	501,4	540,0	928,4	3394,5	5248,6	4132,1
- vláda	2448,9	2747,3	2728,6	1999,8	1610,0	1097,1
- ostatní sektory	1455,4	2011,6	3672,9	5014,6	6771,7	7786,4
Krátkodobé	2116,2	2326,5	3240,6	4633,3	5566,7	6685,0
- ČNB	0,3	152,9	1,3	4,3	2,0	1,3
- obchodní banky 2)	675,7	742,8	1473,9	2612,7	3715,2	4877,2
- vláda			178,7	41,5	11,5	8,3
- ostatní sektory	1440,2	1430,8	1586,7	1974,8	1838,0	1798,2
SALDO INVESTIČNÍ POZICE	4715,1	5046,9	3692,3	3591,8	-1164,7	-1810,4

1) Předběžné údaje

2) V souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč (od 1.10.1995) se do pozice bank zahrnují i korunová aktiva a pasíva vůči nerezidentům (korunové vklady nerezidentů jsou obsaženy v krátkodobých pasívech obchodních bank již v údajích k 31.12.1994)

3) V průběhu ledna 1993 byla část pohledávek a závazků ve volně směnitelných měnách (CDZ) a nesměnitelných měnách převedena z pozice ČSOB na MF ČR - v tabulce k 1.1.1993 jsou tyto částky zahrnuty v pozici vlády; pohledávka ve vztahu k SNS je v údajích k 1.1.1993 vyjádřena saldem účtů XTR a USD, zatímco v dalších obdobích jsou účty vedeny obrátově

4) Včetně devizových podílů v mezinárodních neměnových organizacích (Světová banka, EBOR, MBHS, MIB)

5) Zlato oceněno 42,22 USD za 1 trojskou unci

6) Devizy - směnitelné měny

X. ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOST

A. V mil. Kč

	1993	1993	1994	1995	1996	1997
	1. 1.	31. 12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12. 1)
A. ZADLUŽENOST VE SMĚNITELNÝCH MĚNÁCH	204674,7	254488,1	299960,7	440229,3	569723,6	739563,0
v tom:						
1. Dlouhodobá	152695,1	194525,0	218944,5	306034,4	405143,6	495058,5
a) podle dlužníků						
- ČNB	35399,8	58836,1	22845,3	22268,0	11178,4	11548,4
- obchodní banky 2)	14491,1	16175,5	27620,1	95433,3	150780,1	158503,7
- vláda	61147,2	59477,1	61763,4	52101,7	46738,6	42877,1
- ostatní sektory	41657,0	60036,3	106715,7	136231,4	196446,5	282129,3
b) podle věřitelů						
- zahraniční banky	62121,2	82849,8	124224,8	218310,9	300910,4	373453,1
- vládní instituce	6685,9	7346,8	7482,1	7039,1	6631,8	7269,4
- mnohostranné instituce	50127,1	52891,7	19889,7	18987,2	17645,5	13894,1
- dodavatelé a přímí investoři	29023,0	25838,0	32601,0	24567,0	27116,0	33738,0
- ostatní investoři	4737,9	25598,7	34746,9	37130,2	52839,9	66703,9
2. Krátkodobá	51979,6	59963,1	81016,2	134194,9	164580,0	244504,5
a) podle dlužníků						
- ČNB	7,9	4581,0	37,9	115,0	55,3	45,5
- obchodní banky 2)	17819,7	21117,0	32610,3	71911,8	106852,6	170147,0
- vláda			9535,0	15114,0	2786,0	8164,0
- ostatní sektory	34152,0	34265,1	38833,0	47054,1	54886,1	66148,0
b) podle věřitelů						
- zahraniční banky	11402,7	22256,0	28467,5	58874,2	85424,0	144881,3
- dodavatelé a přímí investoři	33069,0	29664,0	34132,0	41986,4	45914,0	55413,0
- ostatní investoři	7507,9	8043,1	18416,7	33334,3	33242,0	44210,2
B. ZADLUŽENOST V NESMĚNITELNÝCH MĚNÁCH 3)	19648,8	33225,3	42508,1	17065,9	9180,7	9148,1
v tom:						
a) dlouhodobá	10472,8	23500,0	23092,1	10484,7	8865,9	8860,6
b) krátkodobá	9176,0	9725,3	19416,0	6581,2	314,8	287,5
ZADLUŽENOST VŮČI ZAHRANIČÍ CELKEM (A+B)	224323,5	287713,4	342468,8	457295,2	578904,3	748711,1
v tom:						
a) dlouhodobá	163167,9	218025,0	242036,6	316519,1	414009,5	503919,1
b) krátkodobá	61155,6	69688,4	100432,2	140776,1	164894,8	244792,0

1) Předběžné údaje

2) K 31.12.1995 jsou krátkodobá a k 31.12.1996 i dlouhodobá korunová pasíva vůči nerezidentům zahrnuta pod pasívy obchodních bank ve směnitelných měnách, zatímco v údajích k 31.12.1994 jsou prostředky na korunových účtech nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasívech v nesměnitelných měnách a vůči Slovenské republice (metodická změna v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč od 1.10.1995)

3) Zadluženost vůči Slovenské republice: v letech 1993 až 1995 v nesměnitelných měnách, od roku 1996 je nevyrovnaný zůstatek salda vzájemných účtů po skončení clearingů veden v nesměnitelných měnách; ostatní závazky vůči Slovenské republice jsou zahrnuty ve směnitelných měnách podle "opatření" MF čj. 282/70 490/95 ze dne 22.12.1995

B. V mil. USD

	1993	1993	1994	1995	1996	1997
	1. 1.	31. 12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12. 1)
A. ZADLUŽENOST VE SMĚNITELNÝCH MĚNÁCH	7082,4	8495,8	10694,2	16548,8	20844,6	21352,4
v tom:						
1. Dlouhodobá	5283,7	6494,0	7805,9	11504,2	14823,1	14293,2
a) podle dlužníků						
- ČNB	1224,9	1964,1	814,5	837,1	409,0	333,4
- obchodní banky 2)	501,4	540,0	984,7	3587,5	5516,6	4576,2
- vláda	2115,9	1985,6	2202,0	1958,5	1710,1	1237,9
- ostatní sektory	1441,5	2004,3	3804,7	5121,1	7187,4	8145,7
b) podle věřitelů						
- zahraniční banky	2149,6	2765,9	4428,9	8206,6	11009,5	10782,2
- vládní instituce	231,4	245,3	266,7	264,6	242,6	209,9
- mnohostranné instituce	1734,5	1765,6	709,2	713,8	645,6	401,1
- dodavatelé a přímí investoři	1004,3	862,6	1162,3	923,5	992,1	974,1
- ostatní investoři	163,9	854,6	1238,8	1395,7	1933,3	1925,9
2. Krátkodobá	1798,7	2001,8	2888,3	5044,6	6021,5	7059,2
a) podle dlužníků						
- ČNB	0,3	152,9	1,3	4,3	2,0	1,3
- obchodní banky 2)	616,6	705,0	1162,6	2703,3	3909,5	4912,4
- vláda			339,9	568,1	101,9	235,7
- ostatní sektory	1181,8	1143,9	1384,5	1768,9	2008,1	1909,8
b) podle věřitelů						
- zahraniční banky	394,6	743,0	1014,9	2213,2	3125,4	4182,9
- dodavatelé a přímí investoři	1144,3	990,3	1216,9	1578,4	1679,9	1599,9
- ostatní investoři	259,8	268,5	656,5	1253,0	1216,2	1276,4
B. ZADLUŽENOST V NESMĚNITELNÝCH MĚNÁCH 3)	679,9	1109,1	1515,5	641,5	335,9	264,1
v tom:						
a) dlouhodobá	362,4	784,4	823,3	394,1	324,4	255,8
b) krátkodobá	317,5	324,7	692,2	247,4	11,5	8,3
C. ZADLUŽENOST VŮČI ZAHRANIČÍ CELKEM (A+B)	7762,3	9604,9	12209,7	17190,3	21180,5	21616,5
v tom:						
a) dlouhodobá	5646,1	7278,4	8629,2	11898,3	15147,5	14549,0
b) krátkodobá	2116,2	2326,5	3580,5	5292,0	6033,0	7067,5

1) Předběžné údaje

2) K 31.12.1995 jsou krátkodobá a k 31.12.1996 i dlouhodobá korunová pasíva vůči nerezidentům zahrnuta pod pasívy obchodních bank ve směnitelných měnách, zatímco v údajích k 31.12.1994 jsou prostředky na korunových účtech nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasívech v nesměnitelných měnách a vůči Slovenské republice (metodická změna v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč od 1.10.1995)

3) Zadluženost vůči Slovenské republice: v letech 1993 až 1995 v nesměnitelných měnách, od roku 1996 je nevyrovnaný zůstatek salda vzájemných účtů po skončení clearingů veden v směnitelných měnách; ostatní závazky vůči Slovenské republice jsou zahrnuty ve směnitelných měnách podle "opatření" MF čj. 282/70 490/95 ze dne 22.12.1995

XI. DEVIZOVÝ KURZ

A. NOMINÁLNÍ KURZ

Kč, průměrný kurz deviza střed

	1992	1993	1994	1995	1996	1997							
	1-12	1-12	1-12	1-12	1-12	3	6	9	10	11	12	1-12	
DEVIZOVÝ KURZ Kč K VYBRANÝM MĚNÁM													
1. Konvertibilní měny													
1 GBP	49,89	43,78	44,03	41,89	42,33	46,92	53,19	53,82	53,56	55,91	57,72	51,95	
1 FRF	5,35	5,15	5,19	5,32	5,31	5,10	5,56	5,59	5,62	5,72	5,84	5,43	
1000 ITL	23,05	18,56	17,85	16,30	17,59	17,23	19,11	19,24	19,10	19,54	19,94	18,61	
100 JPY	22,34	26,32	28,15	28,34	24,99	23,84	28,31	27,86	27,19	26,56	26,87	26,29	
1 CAD	23,41	22,61	21,09	19,34	19,90	21,31	23,38	24,25	23,79	23,48	24,37	22,91	
1 NLG	16,09	15,70	15,82	16,53	16,11	15,30	16,69	16,68	16,60	17,14	17,35	16,25	
1 ATS	2,57	2,51	2,52	2,63	2,57	2,45	2,67	2,67	2,66	2,72	2,78	2,60	
1 DEM	18,12	17,64	17,75	18,52	18,06	17,21	18,77	18,78	18,70	19,15	19,55	18,28	
1 CHF	20,14	19,74	21,06	22,45	22,02	19,92	22,50	22,82	22,61	23,56	24,16	21,85	
1 USD	28,29	29,16	28,78	26,55	27,14	29,20	32,37	33,63	32,92	33,14	34,73	31,71	
100 SKK x)	.	.	.	89,49	88,57	87,93	96,72	97,66	97,69	98,85	100,58	94,18	

x) Vyhlášení vnější konvertibility, stanovení oficiálního kurzu

B. REÁLNÝ KURZ

Kč, průměrný kurz deviza střed

	1992	1993	1994	1995	1996	1997						
	1-12	1-12	1-12	1-12	1-12	3	6	9	10	11	12	1-12
1. Vážený kurz x)	20,24	21,20	21,61	21,33	21,24	21,41	18,77	18,78	18,70	19,15	19,55	19,99
2. Index reálného kurzu USD a DEM (v %, prosinec 1989=100) xx)												
a) vůči spotřebitelským cenám												
- USA	86,30	98,13	106,72	122,76	126,87	120,56	110,13	112,06	114,78	114,31	109,51	115,55
- SRN	77,41	92,33	98,01	100,61	110,71	119,61	110,64	117,17	118,20	115,72	113,26	116,60
b) vůči cenám průmyslových výrobců												
- USA	96,07	103,69	108,87	124,56	124,30	118,36	108,23	105,59	108,00	109,21	105,02	111,75
- SRN	83,81	97,41	101,25	102,56	110,76	119,31	108,49	109,39	110,71	108,36	106,21	114,24
3. Index váženého reálného kurzu xxx) (v %, prosinec 1989=100)												
a) vůči spotřebitelským cenám	81,62	95,12	102,03	110,38	118,30	120,56	110,80	115,11	117,02	115,51	111,82	116,49
b) vůči cenám průmyslových výrobců	89,22	100,39	104,92	112,33	117,46	119,57	108,73	107,82	109,79	108,94	105,70	112,69

x) Vážený kurz = nominální kurz vážený aktuálním měnovým košem koruny

xx) Nominální kurz korigovaný inflačním diferencíalem (tj. poměrem cenových hladin mezi ČR, USA a SRN)

xxx) Vážený kurz koruny v poměru 65 % DEM a 35 % USD po celé období korigovaný váženým inflačním diferencíalem v poměru 65 % cenových hladin mezi ČR SRN a 35 % cenových hladin mezi ČR a USA

XII. STÁTNÍ ROZPOČET

mld. Kč, stav ke konci období

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
	12	12	12	12	12	3	6	9	10	11	12
1. PŘÍJMY CELKEM	251,4	358,0	390,5	440,0	482,8	106,8	241,5	367,7	418,1	457,3	509,0
z toho:											
a) Daň z přidané hodnoty	.	70,4	85,8	94,8	109,3	21,9	52,7	81,7	97,6	105,6	117,6
b) Spotřební daně	.	37,1	46,4	56,7	61,2	13,7	29,3	46,3	52,4	58,2	64,2
c) Daň z příjmu	.	71,9	70,2	72,7	78,3	16,2	39,2	54,5	61,0	65,6	74,8
d) Cla	.	15,2	17,4	17,1	19,7	3,4	7,4	10,8	12,1	13,4	14,9
2. VÝDAJE CELKEM	253,1	356,9	380,1	432,8	484,4	115,3	256,3	377,9	422,0	463,5	524,7
z toho:											
a) Neinvestiční výdaje rozpočtovým a příspěvkovým organizacím	.	139,2	143,5	172,3	207,5	37,4	96,2	139,8	153,9	170,0	194,5
b) Neinvestiční dotace podnikům	.	29,3	27,0	24,3	27,3	7,9	15,3	19,4	23,2	24,1	31,8
c) Transfery obyvatelstvu	.	116,6	136,9	151,3	154,3	51,2	100,9	151,5	170,2	187,0	206,0
d) Investiční výdaje rozpočtovým a příspěvkovým organizacím	.	26,9	29,6	51,0	52,4	6,4	20,4	30,5	34,7	37,8	45,0
3. SALDO	-1,7	1,1	10,4	7,2	-1,6	-8,5	-14,8	-10,2	-3,9	-6,2	-15,7
<u>Informativně:</u>											
1. Čistý úvěr vlády u bankovní soustavy	33,1	35,1	23,1	25,4	28,5	34,4	47,3	31,2	26,7	24,8	37,9
2. Rozpočtové saldo v % HDP	-0,2	0,1	0,9	0,5	-0,1	.	.	.	.	.	-1,0

XIII. KAPITÁLOVÝ TRH

A. BURZA CENNÝCH PAPIRŮ

mil. Kč, ks

	1993	1994	1995	1996	1997			
	1-12	1-12	1-12	1-12	10	11	12	1-12
A. OBJEM OBCHODŮ								
1. Objem obchodů celkem	9020	62026	195407	393200	58478	45668	63249	679537
v tom:								
a) automatizovaný systém	2009	16026	21985	28772	2294	1455	1368	22081
b) přímé obchody a blokové obchody	7011	46000	173422	364428	56184	44213	61881	657456
2. Zobchodované emise (průměrný počet emisí cenných papírů)	140	376	630	622	242	240	209	385
B. STRUKTURA OBCHODŮ								
1. Objem obchodů celkem	9020	62026	195407	393200	58478	45668	63249	679537
v tom:								
a) hlavní trh (do 1.9.1995 kótovaný trh)	3534	43353	136690	262665	49385	39123	50887	564527
- obligace	1267	15501	57975	112896	27221	26193	38735	366581
- akcie a podílové listy	2267	27852	78715	149769	22164	12930	12152	197946
b) volný trh (do 1.9.1995 nekótovaný trh)	5486	18673	58503	92112	7393	5680	10673	93781
- obligace	624	3931	11789	28584	5223	4885	9147	64521
- akcie a podílové listy	4862	14742	46714	63528	2170	795	1526	29260
c) vedlejší trh	.	.	214	38423	1700	865	1689	21229
- obligace	.	.	.	1785	150	270	106	2134
- akcie a podílové listy	.	.	214	36638	1550	595	1583	19095

B. RM - SYSTÉM

mil. Kč, ks

	1993	1994	1995	1996	1997			
	1-12	1-12	1-12	1-12	10	11	12	1-12
1. Objem obchodů a převodů celkem	2904	4411	27291	100690	20086	30012	36870	158690
v tom:								
a) periodická aukce	2904	2278	.	.	.	.	.	.
b) průběžná aukce	0	2133	5825	9498	898	654	547	7585
c) přímé a blokové obchody	0	0	19376	90930	19173	29349	36290	150982
d) převody s uváděnou cenou	0	0	2090	262	15	9	33	123
2. Zobchodované emise (počet emisí cenných papírů - průměr)	664	672	600	836	668	655	536	624

C. INDEX CNB - 120

měsíční průměry

	1993	1994	1995	1996	1997			
	1-12	1-12	1-12	1-12	10	11	12	1-12
CNB -120 INDEX x)	1000	993	698	792	758	702	670	755
z toho:								
- potravinářský průmysl	1000	983	858	1155	1018	880	846	1051
- stavebnictví a průmysl stavebních hmot	1000	1571	982	1026	658	626	555	753
- strojírenství a elektrotechnika	1000	845	739	958	1019	923	830	1011
- energetika	1000	1187	863	926	1003	931	946	921
- obchod a služby	1000	857	634	557	240	226	233	257
- finančnictví	1000	783	878	1133	1013	919	855	1040
z toho:								
peněžnictví	1000	832	837	1197	757	668	594	893

x) Do 28. února 1995 byl základem indexu 16.12.1993 = 1000, od 1. března 1995 je základem indexu 1.3.1995 = 1000

XIV. MĚNOVĚ POLITICKÉ NÁSTROJE ČNB

	Stav k 1.1.1997	Změna v průběhu období			
1. DISKONTNÍ SAZBA	10.5 %	27.5.	13.0 %		
2. LOMBARDNÍ SAZBA	14.0 %	16.5.	50 %		
		27.6.	23 %		
3. REPO SAZBA					
a) 1 týden	12.40 %	16.5.	12.90 %	8.7.	16.50 %
		19.5.	45.00 %	9.7.	16.20 %
		23.5.	75.00 %	15.7.	16.00 %
		2.6.	45.00 %	22.7.	15.70 %
		6.6.	39.00 %	23.7.	15.20 %
		11.6.	31.00 %	28.7.	14.90 %
		13.6.	29.00 %	4.8.	14.50 %
		18.6.	25.00 %	1.12.	19.00 %
		20.6.	22.00 %	2.12.	18.50 %
		23.6.	20.00 %	3.12.	17.75 %
		24.6.	18.50 %	4.12.	17.00 %
		30.6.	18.20 %	9.12.	15.50 %
		1.7.	17.90 %	11.12.	15.00 %
		7.7.	17.00 %		
b) 2 týdny	12.40 %	4.6.	39.00 %	23.7.	15.40 %
		11.6.	29.00 %	24.7.	15.20 %
		18.6.	25.00 %	28.7.	14.90 %
		20.6.	22.00 %	1.8.	14.70 %
		23.6.	20.00 %	4.8.	14.50 %
		24.6.	18.50 %	31.10.	14.80 %
		30.6.	18.20 %	1.12.	18.50 %
		1.7.	17.90 %	2.12.	18.00 %
		7.7.	17.00 %	3.12.	17.50 %
		8.7.	16.50 %	4.12.	16.75 %
		9.7.	16.20 %	9.12.	15.50 %
		16.7.	16.00 %	10.12.	15.00 %
		22.7.	15.70 %	17.12.	14.75 %
4. POVINNÉ MINIMÁLNÍ REZERVY	11.5 % z primárních vkladů bank 4 % z primárních vkladů stavebních spořitelů a ČMZRB	8.5.	9.5 %		
5. DEVIZOVÝ KURZ VŮČI VOLNĚ SMĚNITELNÝM MĚNÁM					
a) měnový koš	65 % DEM, 35 % USD	27.5.	zrušena vazba na měnový koš i flukтуаční pásmo pro pohyb kurzu Kč; nahrazeno systémem řízeného floatingu s vazbou na DEM		
b) flukтуаční pásmo	+ - 7.5 %				
6. OBCHODOVÁNÍ V RÁMCI DEVIZOVÉHO FIXINGU					
a) kurz	deviza střed + - 0.25 %	30.6.	zrušena pravidla pro obchodování ČNB v rámci devizového fixingu		
b) měny	USD, DEM				
c) požadavky bank	max. 2 limitované na každou měnu				
d) minimální objem objednávek	3 mil. USD, 5 mil. DEM				
e) vypořádání	systém americké aukce				

REÁLNÁ EKONOMIKA

I. MAKROAGREGÁTY

mld. Kč, přírůstek v % proti stejnému období předchozího roku, stálé ceny 1994

	1994	1995	1996	1997			
	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.Q	I.-II.Q	I.-III.Q	I.-IV.Q
1. HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT							
- mld. Kč	1148,6	1221,6	1269,4	284,8	603,0	929,4	1281,8
- %	.	6,4	3,9	1,2	0,9	0,5	1,0
2. KONEČNÁ SPOTŘEBA CELKEM							
- mld. Kč	827,0	861,8	915,4	210,8	444,8	672,7	921,2
- %	.	4,2	6,2	3,1	3,0	1,1	0,6
v tom:							
a) Domácnosti	564,0	603,1	645,5	147,8	317,4	482,0	656,1
- mld. Kč	.	6,9	7,0	4,0	4,9	2,4	1,6
- %							
b) Vláda							
- mld. Kč	255,5	250,3	260,6	60,9	123,0	183,5	255,0
- %	.	-2,0	4,1	0,8	-1,7	-2,3	-2,1
c) Neziskové instituce							
- mld. Kč	7,5	8,4	9,3	2,1	4,4	7,2	10,1
- %	.	12,0	10,7	10,5	4,8	5,9	8,6
3. HRUBÁ TVORBA KAPITÁLU CELKEM							
- mld. Kč	346,1	426,1	481,5	107,2	217,5	337,7	470,7
- %	.	23,1	13,0	9,6	1,3	-2,1	-2,2
v tom:							
a) Fixní kapitál							
- mld. Kč	339,9	411,2	446,8	82,8	181,1	283,8	425,1
- %	.	21,0	8,7	-0,6	-5,0	-6,7	-4,9
b) Zásoby a rezervy							
- mld. Kč	6,2	14,9	34,7	24,4	36,4	53,9	45,6
4. SALDO ZAHRANIČNÍHO OBCHODU							
- mld. Kč	-24,5	-66,3	-127,5	-33,2	-59,3	-81,0	-110,1
v tom:							
a) Vývoz							
- mld. Kč	608,0	705,6	743,9	174,5	383,8	592,1	819,9
- %		16,1	5,4	1,3	6,7	8,3	10,2
a) Dovoz							
- mld. Kč	632,5	771,9	871,4	207,7	443,1	673,1	930,0
- %		22,0	12,9	7,5	8,5	6,4	6,7
Informativně:							
1. DOMÁCÍ EFEKTIVNÍ POPTÁVKA							
- mld. Kč	1166,9	1273,0	1362,2	293,6	625,9	956,5	1346,3
- %	.	9,1	7,0	2,1	0,5	-1,4	-1,2
2. AGREGÁTNÍ EFEKTIVNÍ POPTÁVKA							
- mld. Kč	1774,9	1978,6	2106,1	468,1	1009,7	1548,6	2166,2
- %	.	11,5	6,4	1,8	2,8	2,1	2,9
3. HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT V BĚŽNÝCH CENÁCH							
- mld. Kč	1148,6	1348,7	1532,6	350,8	757,3	1179,5	1649,5
- %	.	17,4	13,6	7,6	7,0	6,9	7,6
4. CENOVÝ DEFLÁTOR							
- %	.	10,4	9,4	6,3	6,0	6,4	6,6

II. OUTPUTY

mld. Kč, přírůstek v % proti stejnému období předchozího roku

	1992	1993	1994	1995	1996	1997			
	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.Q	I.-II.Q	I.-III.Q	I.-IV.Q
A. PRŮMYSL									
1. VÝROBA ZBOŽÍ CELKEM 1)	-7,9	-5,3	2,1	8,7	6,4	.	.	.	.
2. PRŮMYSLOVÁ PRODUKCE CELKEM 2)	.	.	.	.	1,8	-3,5	0,6	2,1	4,5
B. STAVEBNICTVÍ									
1. STAVEBNÍ VÝROBA CELKEM 4)	19,7	-7,5	7,5	8,5	4,8	-5,2	-1,2	-3,4	-3,9
v tom:									
a) Firmy s 25 a více pracovníky	2,5	-10,1	6,0	8,4	4,2	-5,9	-1,4	-3,5	-4,1
- státní	-9,0	-26,2	-5,5	-4,6	-8,8	-0,2	5,1	3,9	11,4
- soukromé	69,1	8,6	6,2	10,0	0,9	-2,7	0,1	-3,3	-3,1
- družstevní	.	.	.	-15,1	-1,9	-10,8	26,6	-0,9	-1,0
- ostatní	.	.	.	7,2	14,5	.	.	.	.
b) Firmy s méně než 25 pracovníky 3)	122,7	1,5	14,7	9,1	8,1	-1,7	0,0	-2,4	-2,9
C. ZEMĚDĚLSTVÍ									
1. HRUBÁ PRODUKCE CELKEM 5)									
- mld. Kč	85,0	83,1	78,1	82,0	80,9	.	.	.	76,1
- %	-12,1	-2,3	-6,0	5,0	-1,4	.	.	.	-5,9
v tom:									
a) Rostlinná produkce									
- mld. Kč	35,8	37,4	34,7	35,7	36,4	.	.	.	35,3
- %	-16,9	4,6	-7,2	2,9	2,1	.	.	.	-2,9
b) Živočišná produkce									
- mld. Kč	49,3	45,7	43,4	46,3	44,5	.	.	.	40,8
- %	-8,2	-7,3	-4,9	6,7	-4,0	.	.	.	-8,4
2. TRŽBY V ZEMĚDĚLSTVÍ PODLE VYBRANÝCH VÝROBKŮ (%) 4)									
a) Jatečný skot vč. telat	.	.	.	.	-0,4	-4,5	7,5	5,8	5,1
b) Jatečná prasata	.	.	.	.	2,5	4,3	7,3	5,1	4,1
c) Mléko	.	.	.	.	0,4	-3,6	-3,2	-3,8	-3,2

1) Stálé ceny k 1. 1. 1989, od roku 1997 se nesleduje

2) Od roku 1996 index průmyslové produkce vycházející ze statistiky produkce vybraných výrobků

3) Včetně fyzických osob zapsaných i nezapsaných v podnikovém rejstříku

4) Stálé ceny

5) Stálé ceny roku 1989

III. AGREGÁTNÍ POPTÁVKA

mld. Kč, přírůstek v % proti stejnému období předchozího roku

	1992	1993	1994	1995	1996	1997			
	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.Q	I.-II.Q	I.-III.Q	I.-IV.Q
A. TRŽBY MALOOBCHODU CELKEM 1)									
- běžné ceny	.	.	.	14,9	20,2	7,6	8,3	6,5	7,4
- stálé ceny 2)	.	.	.	6,5	12,1	2,5	3,5	1,4	1,9
B. PENĚŽNÍ PŘÍJMY A VÝDAJE DOMÁCNOSTÍ x)									
1. NOMINÁLNÍ PŘÍJMY A VÝDAJE									
a) Nominální příjmy celkem	17,7	27,6	19,0	18,4	13,3	12,6	13,1	12,9	12,1
v tom:									
- z mezd	8,7	25,7	19,0	18,1	16,8	11,1	10,2	9,6	8,2
- sociální	32,9	11,8	14,0	14,7	16,2	13,8	11,9	12,7	13,2
- ostatní	24,6	43,2	21,3	20,6	5,5	14,8	20,0	19,2	18,7
b) Nominální výdaje celkem	20,3	25,3	17,8	16,0	15,4	9,8	11,7	10,4	10,3
v tom:									
- výdaje za zboží a služby	18,3	25,7	16,4	14,8	16,1	10,4	12,1	10,2	10,0
- ostatní výdaje	26,5	24,1	17,2	17,3	15,4	7,4	8,9	11,6	14,1
- daně, příspěvky na sociální zabezpečení 3)	.	.	26,1	21,2	.	.	.	.	.
- daně	.	.	.	.	16,9	6,0	10,5	10,3	9,8
- příspěvky na sociální zabezpečení	.	.	.	.	8,1	11,4	12,2	10,9	10,5
2. REÁLNÉ PŘÍJMY A VÝDAJE									
a) Reálné příjmy	5,9	5,6	8,2	8,5	4,1	5,1	5,8	4,6	3,3
b) Reálné výdaje	8,3	3,7	7,1	6,3	6,1	2,5	4,5	2,3	1,7
C. PRŮMĚRNÉ MZDY									
1. NOMINÁLNÍ MZDY CELKEM	22,5	25,3	18,5	17,5	18,0	13,7	13,3	13,1	11,9
v tom:									
a) Podnikatelská sféra	.	24,8	16,4	17,7	17,1	14,1	13,8	13,6	13,6
z toho:									
- průmysl	19,6	23,8	15,7	17,0	17,4	13,5	13,8	13,5	13,5
- stavebnictví	22,4	28,6	14,6	14,8	15,3	11,2	9,8	9,7	9,5
- zemědělství	14,2	20,1	13,4	16,7	13,9	11,0	10,6	9,6	8,5
- doprava, sklad. , spoje	16,2	24,0	17,8	21,6	18,8	14,9	14,9	15,1	15,0
- obchod, opr. mot. vozidel	25,0	20,6	17,3	18,5	16,1	12,1	11,8	11,9	10,6
b) Rozpočtová a příspěvková sféra	.	25,8	19,5	17,3	20,6	12,2	11,6	11,2	5,8
z toho:									
- školství	22,5	23,4	20,2	17,3	20,9	9,2	9,6	9,6	6,2
- zdravotnictví a sociální zabezpečení	19,4	25,4	17,4	15,8	20,5	15,1	12,9	11,8	6,2
- veřejná správa	29,4	31,1	20,7	16,3	18,9	10,1	9,8	9,0	2,8

x) Od roku 1996 změna metodiky

1) Maloobchod včetně oprav spotřebního zboží, prodej a opravy motorových vozidel a prodej pohonných hmot

2) Stálé ceny (průměr roku 1994 = 100)

3) V roce 1992,1993 součást ostatních výdajů

mld. Kč, přírůstek v % proti stejnému období předchozího roku

	1992	1993	1994	1995	1996	1997			
	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.Q	I.-II.Q	I.-III.Q	I.-IV.Q
2. REÁLNÉ MZDY CELKEM	10,3	3,7	7,7	7,7	8,5	6,2	6,0	4,8	3,1
v tom:									
a) Podnikatelská sféra	.	3,3	5,8	7,9	7,6	6,5	6,5	5,3	4,7
z toho:									
- průmysl	7,4	2,5	4,8	7,2	7,9	6,0	6,5	5,2	4,6
- stavebnictví	9,9	6,5	3,8	5,2	6,0	3,8	2,7	1,7	0,9
- zemědělství	2,5	-0,6	2,7	7,0	4,7	3,6	3,5	1,6	0,0
- doprava, sklad. , spoje	4,3	2,6	6,7	11,5	9,2	7,3	7,5	6,7	6,0
- obchod, opr. mot. vozidel	12,2	-0,2	6,3	8,6	6,7	4,7	4,6	3,7	1,9
b) Rozpočtová a příspěvková sféra	.	4,1	8,6	7,5	10,8	4,8	4,4	3,1	-2,5
z toho:									
- školství	10,0	2,1	8,9	7,5	11,1	2,0	2,5	1,6	-3,2
- zdravotnictví a sociální zabezpečení	7,2	3,8	6,3	6,1	10,8	7,5	5,6	3,6	-2,1
- veřejná správa	16,2	8,5	9,3	6,6	9,3	2,8	2,7	1,0	-5,3
D. PODÍL ZMĚNY STAVU FINANČNÍCH AKTIV A PASIV NA DISPONIBILNÍCH PŘÍJMECH 4)	.	.	.	7,9	8,2	6,7	8,5	7,9	9,2
E. FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ FIREM 5)									
1. ZISK									
- mld. Kč	.	39,1	77,8	130,7	53,7	21,9	41,8	55,1	56,7
2. RENTABILITA (%)									
Celkových nákladů	.	1,8	3,7	4,3	2,2	3,8	3,4	2,9	2,1
3. ZÁVAZKY A ZADLUŽENOST									
a) Závazky po lhůtě splatnosti (mld. Kč)	.	137,7	119,3	121,9	121,4	135,1	139,6	137,0	143,5
b) Prvotní platební neschopnost (mld. Kč)	.	36,2	36,6	34,4	35,0	38,7	43,5	47,2	50,0

4) Finančními aktivy jsou korunové a devizové vklady, hotovosti a cenné papíry, změna stavu rezerv důchodového a životního připojištění, finančními pasivy jsou korunové a devizové půjčky

5) Nefinanční korporace a firmy (akciové společnosti tuzemské a se zahraniční majetkovou účastí, státní podniky v působnosti ústředních orgánů republiky, okresních /obvodních/ a obecních úřadů, mezinárodní firmy a sdružení, družstevní podniky) s 25 a více pracovníky. Od roku 1994 v průmyslu, obchodě a pohostinství se 100 a více pracovníky

mld. Kč, přírůstek v % proti stejnému období předchozího roku

	1992	1993	1994	1995	1996	1997
	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q
	průměr 1994=100					
F. INVESTICE A BYTOVÁ VÝSTAVBA						
1. HMOTNÉ INVESTICE CELKEM						
- mld. Kč 6)	265,0	283,9	330,2	430,2	477,5	459,8
- % 7)	.	7,1	16,3	30,3	11,0	-3,7
v tom:						
a) Struktura investic						
- stavební práce						
mld. Kč	143,3	132,4	135,2	184,7	178,2	175,4
%	.	-7,6	2,1	36,6	-3,5	-1,6
- stroje a zařízení						
mld. Kč	111,4	131,1	159,2	218,2	250,8	220,7
%	.	17,7	21,4	37,1	14,9	-12,0
- ostatní investice						
mld. Kč	10,3	20,4	35,9	27,3	48,4	63,7
%	.	97,9	75,8	-24,0	77,6	31,5
b) Objem investic podle sektorů						
- sektor nefinančních podniků						
mld. Kč	171,3	176,1	206,3	263,0	310,1	320,3
%	.	2,9	17,1	27,5	17,9	3,3
- sektor finančních institucí						
mld. Kč	19,0	29,6	34,2	49,5	58,0	18,5
%	.	56,3	15,4	44,9	17,1	-68,2
- sektor vládních institucí						
mld. Kč	51,9	56,0	66,2	88,9	77,9	77,9
%	.	8,0	18,2	34,2	-12,3	0,0
- sektor domácností						
mld. Kč	22,9	22,1	23,5	28,8	31,5	43,1
%	.	-3,5	6,5	22,5	9,3	37,0
2. BYTOVÁ VÝSTAVBA						
a) Dokončené byty						
- počet v tis.	36,4	31,5	18,2	12,7	14,0	15,9
- %	-12,8	-13,4	-42,4	-30,3	10,9	13,3
b) Zahájené byty						
- počet v tis.	8,4	7,5	11,0	16,5	21,5	31,4
- %	-22,7	-11,6	47,1	50,9	.	46,0
c) Rozestavěné byty						
- počet v tis.	97,8	72,4	62,1	66,2	73,5	88,4
- %	-23,8	-26,0	-14,2	6,5	.	20,3

6) Stálé ceny roku 1994

7) Meziroční přírůstek

	1992	1993	1994	1995	1996	1997			
	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.Q	I.-II.Q	I.-III.Q	I.-IV.Q
<u>Informativně:</u>									
Průměrná nominální mzda (Kč)									
Hospodářství celkem	4644	5817	6896	8171	9676	9392	10208	10296	10695
v tom:									
a) Podnikatelská sféra	.	5921	6964	8296	9764	9659	10282	10431	10902
z toho:									
- průmysl	4816	5962	6904	8154	9594	9652	10243	10346	10780
- stavebnictví	5106	6566	7657	8898	10302	9856	10524	10860	11264
- zemědělství	4043	5061	5840	6883	7808	7494	7912	8191	8519
- doprava, sklad. , spoje	4602	5742	6804	8238	9853	10062	10775	10903	11313
- obchod, opr. mot. vozidel	4165	5120	6313	7196	8500	9333	9896	10119	10497
b) Rozpočtová a příspěvková sféra	.	5576	6677	7818	9434	8463	9956	9828	9983
z toho:									
- školství	4206	5245	6325	7387	8993	7769	9302	9249	9423
- zdravotnictví a sociální zabezpečení	4387	5514	6476	7387	9068	8513	9740	9577	9626
- veřejná správa	5324	6852	8320	9620	11451	9928	11818	11590	11782

IV. CENY

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
	12	12	12	12	12	3	6	9	10	11	12
A. MÍRA INFLACE 1)	11,1	20,8	10,0	9,1	8,8	8,4	7,9	8,1	8,2	8,3	8,5
B. SPOTŘEBITELSKÉ CENY											
a) předchozí měsíc = 100	0,6	0,8	0,4	0,5	0,5	0,1	1,2	0,6	0,4	0,4	0,5
b) stejné období minulého roku = 100	12,7	18,2	9,7	7,9	8,6	6,8	6,8	10,3	10,2	10,1	10,0
C. CENY PRŮMYSLOVÝCH VÝROBCŮ											
a) předchozí měsíc = 100	0,4	-0,1	0,3	-0,2	0,0	0,2	0,5	0,4	0,4	0,2	0,2
b) stejné období minulého roku = 100	9,3	11,4	5,6	7,2	4,4	4,3	4,5	5,8	5,6	5,5	5,7
D. CENY STAVEBNÍCH PRACÍ 2)											
a) předchozí měsíc = 100	0,3	1,1	0,0	0,1	0,5	1,1	0,8	0,7	0,8	0,8	0,7
b) stejné období minulého roku = 100	12,1	27,4	9,7	12,3	11,2	11,1	11,3	11,4	11,5	11,7	11,9
E. CENY ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBCŮ											
a) stejné období minulého roku = 100	10,0	4,3	10,1	6,1	6,8	1,9	0,9	3,8	1,3	0,0	2,5
v tom:											
rostlinné výrobky											
a) stejné období minulého roku = 100	16,4	8,3	-4,0	15,6	12,8	1,9	12,0	1,8	-2,1	-4,4	-4,3
živočišné výrobky											
a) stejné období minulého roku = 100	7,8	2,8	15,8	2,8	4,4	1,9	-0,2	5,2	3,8	3,7	5,6
F. CENY TRŽNÍCH SLUŽEB											
a) předchozí měsíc = 100	.	.	.	.	-0,3	0,6	-4,5	-0,4	0,2	1,2	0,3
b) stejné období minulého roku = 100	.	.	.	.	5,5	3,8	14,8	7,4	7,5	8,9	9,6

1) Klouzávý průměr indexů spotřebitelských cen za posledních 12 měsíců k předchozím 12 měsícům

2) Odhady

V. NEZAMĚSTNANOST

tis. osob, % , stav ke konci období

	1992	1993	1994	1995	1996	1997					
	12	12	12	12	12	3	6	9	10	11	12
1. POČET NEZAMĚSTNANÝCH (tis. osob)	134,8	185,2	166,5	153,0	186,3	199,6	202,6	247,6	249,5	254,1	268,9
2. POČET NOVÝCH UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ (tis. osob)	28,3	31,9	27,3	23,2	29,2	29,3	40,1	66,7	45,4	40,1	40,6
3. POČET VOLNÝCH PRACOVNÍCH MÍST (tis.)	79,4	53,9	76,6	88,0	84,0	87,1	81,6	73,2	68,4	64,4	62,3
4. MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI (%)	2,6	3,5	3,2	2,9	3,5	3,9	4,0	4,8	4,7	4,9	5,2

VI. ZAHRANIČNÍ OBCHOD

mld. Kč, mld. USD

	1993	1994	1995	1996	1997			
	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.Q	I.-II.Q	I.-III.Q	I.-IV.Q
A. CELKOVÁ OBCHODNÍ BILANCE 1)								
1. EXPORT								
- mld. Kč	421,6	466,4	574,7	594,6	148,3	325,5	509,7	714,7
- mld. USD	14,4	16,2	21,6	21,9	5,2	10,9	16,4	22,5
2. IMPORT								
- mld. Kč	426,1	501,5	670,4	752,3	185,8	398,6	610,6	855,5
- mld. USD	14,6	17,4	25,2	27,7	6,6	13,4	19,6	27,0
3. SALDO								
- mld. Kč	-4,5	-35,1	-95,7	-157,7	-37,5	-73,1	-100,9	-140,8
- mld. USD	-0,2	-1,2	-3,6	-5,8	-1,4	-2,5	-3,2	-4,5
<u>Informativně:</u>								
1. Přírůstek proti předchozímu roku								
a) Export								
- mld. Kč	.	44,8	108,3	19,9	0,4	29,9	68,5	120,1
- %	.	10,6	23,2	3,5	0,3	10,2	15,6	20,2
b) Import								
- mld. Kč	.	75,4	168,9	81,9	11,7	36,1	63,8	103,2
- %	.	17,7	33,7	12,2	6,7	10,0	11,6	13,7
2. Teritoriální struktura exportu a importu (podíl na celku v %)								
a) Export	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom:								
- vyspělé tržní ekonomiky	57,6	64,5	66,0	63,6	65,4	65,6	65,6	65,5
EU	52,7	59,1	60,9	58,2	60,0	60,3	60,3	60,2
ESVO	1,4	1,7	1,7	1,6	1,8	1,7	1,7	1,7
- rozvojové země	7,8	6,6	5,4	5,6	4,6	4,9	4,9	4,9
- státy s přechodovou ekonomikou	32,6	28,2	28,0	30,3	29,7	29,2	29,2	29,3
CEFTA	25,4	21,3	21,4	22,8	22,9	22,4	21,8	21,6
- Slovenská republika	19,7	14,6	13,9	14,2	14,4	13,8	13,2	12,8
- země se systémem státního obchodu	2,0	0,7	0,6	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3

1) Obchodní bilance upravena podle metodiky celní statistiky platné od 1.1.1996

	1993	1994	1995	1996	1997			
	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.Q	I.-II.Q	I.-III.Q	I.-IV.Q
b) Import	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom:								
- vyspělé tržní ekonomiky	64,2	67,8	69,3	70,4	69,8	70,7	71,0	70,9
EU	56,2	59,6	61,1	62,4	61,2	61,7	62,2	62,1
ESVO	2,5	2,4	2,2	2,0	1,8	1,9	2,1	2,1
- rozvojové země	4,5	4,7	4,4	5,1	5,3	5,1	4,9	5,0
- státy s přechodovou ekonomikou	30,7	26,8	25,5	23,4	23,4	22,8	22,7	22,6
CEFTA	20,1	17,8	16,3	14,6	14,6	14,2	14,2	14,2
- Slovenská republika	15,9	13,3	11,8	9,6	8,8	8,5	8,5	8,4
- země se systémem státního obchodu	0,6	0,7	0,8	1,1	1,5	1,4	1,4	1,5
3. Zbožová struktura exportu a importu (podíl na celku v %)								
a) Export	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho:								
- potraviny	5,9	4,6	4,8	4,0	3,8	3,6	3,6	3,5
- suroviny	5,6	6,0	5,2	4,9	4,1	4,6	4,2	4,1
- paliva	5,5	4,9	4,3	4,5	3,5	3,6	3,7	3,8
- tržní výrobky	29,9	30,4	32,2	28,8	27,3	27,2	27,3	27,0
- stroje a zařízení	29,1	28,7	30,4	32,7	36,0	37,2	37,3	37,9
b) Import	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho:								
- potraviny	5,7	6,1	5,5	5,7	6,3	5,7	5,4	5,2
- suroviny	5,0	4,7	4,5	3,7	3,9	3,8	3,7	3,8
- paliva	9,5	8,6	7,8	8,7	9,8	9,0	8,8	8,7
- tržní výrobky	16,6	18,4	20,3	19,3	18,6	19,1	19,5	19,5
- stroje a zařízení	38,1	36,2	37,1	38,1	36,9	37,9	38,0	38,1

Pramen ČSÚ

B.1.

ZPRÁVA O VÝVOJI BANKOVNÍHO SEKTORU A PRÁCI BANKOVNÍHO DOHLEDU

Bankovní sektor České republiky byl v roce 1997 významně ovlivňován nepříznivým působením vnějších i vnitřních faktorů vývoje ekonomiky i vývojem regulace jeho činnosti. Snahy o zásadní konsolidaci a stabilizaci bankovního sektoru, jehož bezpečné a bezporuchové fungování je základní podmínkou ekonomického růstu, byly klíčovým prvkem působení bankovního dohledu na činnost bank.

Regulatorní základna bankovního dohledu

Vytvoření komplexní regulatorní základny plně respektující pravidla uplatňovaná v zemích Evropské unie je v současnosti jedním z hlavních cílů bankovního dohledu v České republice. Základní sada opatření upravující obezřetné podnikání bank byla vytvořena již v roce 1992, v dalších letech pak byla dále zdokonalována a doplňována o další opatření v návaznosti na prudký rozvoj bankovníctví v České republice. Harmonizace předpisů je nezbytná i ve vazbě na budoucí zapojení České republiky do Evropské unie.

V roce 1997 bylo účinných celkem 8 obezřetnostních opatření České národní banky, které pokrývají úvěrové riziko, likviditní riziko a některé komponenty tržního rizika. V průběhu roku 1997 byla novelizována 4 stávající opatření obezřetného podnikání bank, které se týkají klasifikace pohledávek, obchodování s cennými papíry, omezení a podmínek pro některé druhy úvěrů a investic do majetkových účastí a zprávy o hospodaření banky. Novelami reagoval bankovní dohled na rychlý vývoj bankovního sektoru a na nové poznatky z hlediska možného ovlivňování a limitování rizik v bankách získanými v rámci pravidelné dohlídkové činnosti.

V roce 1997 byly připraveny 2 novely zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, které zohlednily požadavky korekčních vládních opatření v zájmu obnovení stability ekonomického vývoje.

„Malá“ novela zákona o bankách

Novými ustanoveními, které byly přijaty v rámci tzv. „malé“ novely zákona o bankách, která vstoupila v platnost od 6. února 1998, se upravují zejména následující oblasti

propojení bank s podnikovou sférou

- banka nesmí vykonávat kontrolu nad jinou právnickou osobou, která není bankou podle tohoto zákona, finanční institucí nebo podnikem pomocných bankovních služeb.
- kvalifikovaná účast banky, která není bankou podle tohoto zákona, finanční institucí nebo podnikem pomocných bankovních služeb nesmí překročit
  - a) v jedné právnické osobě 15 % kapitálu banky,
  - b) v souhrnu vůči všem právnickým osobám 60 % kapitálu banky.

Tato omezení neplatí u kvalifikované účasti banky v právnické osobě vzniklé z titulu pohledávky banky za touto právnickou osobou, pokud banka drží kvalifikovanou účast nejdéle jeden rok od jejího nabytí, a pro kvalifikované účasti banky z titulu účasti na vydávání cenných papírů a poskytování souvisejících služeb, pokud banka drží kvalifikovanou účast nejdéle šest měsíců od jejího nabytí.

- člen statutárního orgánu, člen dozorčí rady banky nebo zaměstnanec banky nesmějí být současně členem statutárního orgánu nebo dozorčí rady jiné právnické osoby, která je podnikatelem. To neplatí v případech, kdy touto právnickou osobou je osoba, nad kterou má banka kontrolu, a to včetně zahraničních právnických osob a dále v případech, kdy touto právnickou osobou je podnik pomocných bankovních služeb nebo Burza cenných papírů. Pro členy statutár-

ního orgánu nebo dozorčí rady banky to neplatí ani v případech, kdy jinou právní osobou je osoba, která má nad touto bankou kontrolu, a to včetně zahraničních právnických osob.

- obchody s cennými papíry a obchody s právy spojenými s cennými papíry nebo odvozenými od cenných papírů podle zvláštního zákona na vlastní účet nebo ze svého majetku může banka provádět pouze za nejvýhodnějších podmínek pro banku, zejména za nejvýhodnější cenu, které je možno při vynaložení odborné péče dosáhnout.

oddělení investičního a komerčního bankovníctví

- banka je povinna zabránit
  - a) při provádění investičních obchodů využívání informací získaných v souvislosti s jejími úvěrovými obchody a naopak,
  - b) při provádění investičních obchodů na vlastní účet využívání informací získaných v souvislosti s jejími investičními obchody na účet klienta a naopak, nejde-li o informace veřejně přístupné,
- ke splnění těchto povinností je banka povinna zejména učinit ve svém organizačním, řídicím a kontrolním systému opatření zajišťující oddělení úvěrových a investičních obchodů.

ostatní oblasti

- ze zákona byl vyloučen tzv. test ekonomické potřeby, který mohl být uplatňován při udělování povolení působit jako banka nebo pobočka zahraniční banky
- maximální částka pro výplatu vkladů v rámci systému pojištění vkladů se zvýšila ze 100 tis. Kč na 300 tis. Kč, relativní limit 80 % z pojištěného vkladu zůstal nezměněn.

V průběhu roku 1997 byla připravována i další novela zákona o bankách, která je v současné době projednávána v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky a která se zaměřuje především na

„Velká“ novela zákona o bankách

- zpřísnění podmínek pro udělování povolení působit jako banka,
- rozšíření informační povinnosti bank vůči veřejnosti,
- úpravu nabývání podílu na bance ve vazbě na výši nabývaného podílu, současně je zakotvováno stejné zacházení s tuzemskými i zahraničními investory,
- možnost pozastavení hlasovacích práv akcionářům, kteří negativně působí na banku,
- zpřísnění nápravných opatření pro banky, a to zejména z pohledu povinných postupů České národní banky v případě neplnění limitu kapitálové přiměřenosti
- další zdokonalení systému pojištění vkladů jeho rozšířením i na právní osoby a vymezením okruhu osob, které nemají na výplatu nárok, tj. zejména osoby se zvláštním vztahem k bance aj.

Současně začaly intenzivní práce na přípravě zcela nového zákona o bankách, který by odpovídal požadavkům Evropské unie. Důvodem pro přípravu nového zákona o bankách je i zvýšení jeho přehlednosti ve vazbě na velký počet novel, které byly k upřesnění stávajícího zákona přijaty.

*Soulad s mezinárodními
standardsy bankovního
dohledu*

Cestou k zajištění komplexnosti bankovního dohledu je soulad se základními principy bankovního dohledu tak, jak byly definovány v materiálu Základní principy pro efektivní bankovní dohled (Core principles for Effective Banking Supervision) připraveném v roce 1996 skupinou expertů z bankovních dohledů vyspělých i rozvojových zemí pod patronací Basilejského výboru pro bankovní dohled (Basle Committee on Banking Supervision, Bank for International Settlements). V roce 1997 byla zpracována detailní analýza současné předpisové základny a probíhá vyhodnocení stupně naplňování těchto principů při praktickém výkonu bankovního dohledu. I když většina těchto principů je již naplňována, určité nedostatky se ještě objevují zejména v oblasti systémů zaměřených na měření, sledování a kontrolu tržních rizik, dohledu na konsolidovaném základě aj. Příprava regulatorních opatření pro tyto oblasti již byla zahájena.

*Reorganizace bankovního
dohledu*

Dosavadní vývoj bankovního dohledu a především vývoj v posledních dvou letech byl pro bankovní dohled poučením, které vedlo k poznání nutnosti dále zkvalitnit výkon bankovního dohledu, legislativně ošetřit dosud neupravené nebo neodpovídajícím způsobem upravené oblasti výkonu bankovního dohledu, standardizovat veškeré postupy v jednotlivých oblastech činnosti dohledu, posílit útvary bankovního dohledu personálně, přehodnotit vztah k externím auditorům a inspekční činnost více soustředit na hodnocení dynamických aspektů finanční pozice bank tj. na soustavnou kontrolu a analyzování systémů řízení rizikových oblastí bank. Stejně doporučení bylo i výsledkem speciálního pobytu experta Světové banky, který měl za úkol posoudit organizační strukturu a instrumentárium bankovního dohledu České národní banky.

Tyto skutečnosti vedly k významné reorganizaci bankovního dohledu České národní banky s účinností od 1. 12. 1997.

Bankovní dohled je v současné době tvořen 3 odbory, z nichž

- odbor politiky bankovního dohledu, sestávající ze dvou oddělení, je zaměřen na metodiku bankovního dohledu (pravidla obezřetnosti, interní postupy pro všechny činnosti bankovního dohledu), vztahy se zahraničím, analýzy bankovního sektoru a informační podporu pro výkon bankovního dohledu.
- dva identické odbory bankovního dohledu, dále členěné na dvě oddělení, jsou zaměřeny na výkon bankovního dohledu na dálku a na místě včetně vedení příslušných správních řízení v oblasti licencí, nápravných opatření a předchozích souhlasů udělovaných bankám Českou národní bankou. Dohled na místě je prováděn samostatnými kontrolními týmy, které jsou organizačně začleněny po jednom v každém oddělení bankovní inspekce.
- samostatné oddělení nestandardních činností se zabývá problematikou bank po odnětí licence, počátečním šetřením neobvyklých operací v bankách a metodickou součinností s orgány činnými v trestním řízení.

*Strategie bankovního
dohledu*

Na přelomu roku 1997 a 1998 byla zpracována koncepce rozvoje bankovního dohledu pro další období. Strategickým střednědobým cílem pro práci bankovního dohledu je přispět k vytvoření stabilního a konkurenceschopného bankovního sektoru, který bude výsledkem dynamické rovnováhy mezi působením regulace a dohledu nad bankami, tržní disciplíny a kvalitního řízení jednotlivých bank. Předpokladem dosažení tohoto cíle je zajištění vysokého stupně harmonizace regulatorního rámce, metod a postupů s obezřetnostními principy Evropské unie, resp. nejlepší mezinárodní praxí, komplexní, standardizovaný a vyvážený systém regulace a dohledu nad bankami vč. uplatňování přísných kritérií pro vstup a výstup bank ze sektoru, vhodného spojení výkonu dohledu na dálku a na místě s využitím externích auditorů jako důležitého informačního zdroje, efektivní komunikace bankovního dohledu s bankovním sektorem prostřednictvím Bankovní asociace a také přímo s jednotlivými bankami, apod.

Konsolidace subsektoru malých bank v průběhu roku 1996 vedla k zásadní změně jeho struktury. Z bankovního sektoru byly vyloučeny banky, které byly na základě výroku auditora a analýzy bankovního dohledu nesolventní. Proces konsolidace se však neobešel bez poklesu důvěry veřejnosti v bankovní sektor a ohrožení malých bank postupným odlivem vkladů, kterému by kapitálově slabé banky nebyly schopny čelit. K zamezení rizika likvidní krize subsektoru malých bank a možnosti celkové destabilizace bankovního sektoru přijala vláda České republiky svým usnesením ze dne 16. října 1996 jako systémové řešení program posílení stability bankovního sektoru, který byl účelově určen pro tehdy existujících 13 malých bank^{36/}.

Pokračuje stabilizační program pro malé banky

Zájem o vstup do programu stabilizace projevilo šest bank (Banka Haná, Pragobanka, Universal banka, Moravia banka, Foresbank, Expandia banka), které předložily své individuální stabilizační programy a postupně se v průběhu roku 1997 do programu zapojily, včetně zahájení odprodeje svých nekvalitních pohledávek České finanční. Současně většina bank k naplnění parametrů stabilizačního programu, zejména v oblasti kapitálové přiměřenosti a dostatečné výnosovosti, uskutečnila již před odsouhlasením tohoto programu navýšení svého základního jmění. V návaznosti na tento krok jim bylo umožněno ve stanoveném poměru zvýšit též objem pohledávek odkupovaných Českou finanční. Banky zařazené do stabilizačního programu podléhají zvýšenému dohledu ze strany České národní banky.

K 31. 12. 1997 aktivně působilo v českém bankovním sektoru 50 bank. V průběhu roku 1997 nezískal žádný nový subjekt povolení působit jako banka, počet licencovaných bank se snížil o 4 banky v návaznosti na odnětí licence 3 bankám (Ekoagrobanka, Bankovní dům Skala, Evrobanka), které byly převzaty Union bankou, a v případě Realitbanky došlo k prohlášení konkurzu. Nucená správa pokračovala ve 4 bankách: COOP bance, Podnikatelské bance, Velkomoravské bance a Agrobance.

Počet bank v sektoru se snižoval

Ze dvou bank povolených v roce 1996 činnost zahájila v květnu 1997 pobočka Midland Bank; West Deutsche Landesbank z důvodu nezahájení činnosti bylo v lednu 1998 povolení působit jako banka odňato. Pobočka Oesterreichische Volksbanken od 1. ledna 1997 změnila svou právní formu na dceřinou společnost Volksbank Praha.

Vývoj počtu bank podle skupin bank (banky, které zahájily činnost pro klientelu)

	01.01.90	31.12.90	31.12.91	31.12.92	31.12.93	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97
Banky celkem	5	9	24	37	52	55	54	53	50
<i>v tom:</i>									
velké banky	5	5	6	6	6	6	6	5	5
malé banky	x	4	14	19	22	21	18	12	9
zahraniční banky	x	x	4	8	11	12	12	13	14
pobočky zahraničních bank	x	x	x	3	7	8	10	9	9
specializované banky	x	x	x	1	5	7	8	9	9
banky v nucené správě	x	x	x	x	1	1	0	5	4
Kromě toho banky bez licence	x	x	x	x	x	1	4	6	10

Struktura bankovního sektoru z hlediska počtu bank je rozmanitá, z pohledu provozovaných aktivit však mají stále výraznou převahu velké banky, které spravují zhruba 66 % aktiv bankovního sektoru jako celku. Zvýšená aktivita zejména zahraničních

Podíl velkých bank na bilanční sumě se dále snižoval

36/ Podstatou tohoto programu je odkup nebonitních pohledávek od bank za nominální hodnotu účelovou organizací - Českou finanční, s.r.o., do přesně stanovené výše jejich základního jmění, a to na bázi návratnosti. Banky jsou totiž povinny vystavit ve prospěch České finanční bankovní záruku za dobytost těchto pohledávek a po ukončení sedmiletého stabilizačního programu uhradit České finanční tu část pohledávek, kterou se jí nepodaří v průběhu trvání stabilizačního programu realizovat. K tomu účelu banky vytváří každoročně rezervy ve výši minimálně 1/7 z hodnoty odprodávaných pohledávek. Předpokládaný rozsah programu vycházel z hodnoty 110% základního jmění 13 malých bank k 31. 8. 1996. Na tomto základě byl stanoven prostor pro odkup pohledávek Českou finanční ve výši 13,7 mld Kč, tento rámec byl v lednu 1998 zvýšen o dalších 5 mld. Kč.

bank a poboček zahraničních bank vede k postupnému růstu jejich podílu na celkové bilanční sumě sektoru (z 18,8 % k 31. 12. 1996 na 22,3 % k 31. 12. 1997), což je důvodem pro postupné snižování podílu velkých bank. Z ostatních skupin bank intenzivně rozvíjejí svou činnost zejména v oblasti sběru primárních vkladů stavební spořitelny, jejich celkový podíl na aktivitách sektoru je zatím přes postupný růst stále velmi nízký.

Pokračovala aktivita zahraničních bank

Rozvoj činnosti zahraničních bank a poboček zahraničních bank je patrný zejména v úvěrové oblasti (17,7 % z celkového objemu úvěrů k 31. 12. 1997, tj. o 3,4 bodu více než na konci roku 1996), méně pak z hlediska objemu v oblasti sběru primárních depozit (12,3 % z celkového objemu primárních vkladů, tj. rovněž o 3,4 bodu více než na konci roku 1996). Výrazně aktivní jsou pak tyto banky na mezibankovním trhu.

*Podíly jednotlivých skupin bank na celkové bilanční sumě
(banky s platnou licencí k 31. 12. 1997)*

	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97
Bankovní sektor celkem	100,00	100,00	100,00	100,00
<i>v tom:</i>				
velké banky	77,18	71,72	68,87	65,67
malé banky	4,44	4,92	5,21	4,72
zahraniční banky vč. poboček	11,67	16,46	18,84	22,28
specializované banky	1,47	2,11	3,09	4,29
banky v nucené správě	5,24	4,78	4,00	3,04

Bilanční suma bankovního sektoru se proti konci předcházejícího roku zvýšila o 16,1 % na 2 333,1 mld. Kč, což ve srovnání s rokem 1996 představuje dynamiku vyšší zhruba o 6 bodů (určitý vliv zde však má pokles kurzu koruny v roce 1997). Na celkovém růstu bilanční sumy se nejvýrazněji podílejí zahraniční banky (nárůst bilanční sumy za rok 1997 o 37 %) a pobočky zahraničních bank (38 %).

Změny ve struktuře aktiv a pasív

Z hlediska rozhodujících položek bilance, tj. zejména objemu úvěrů a částečně i primárních vkladů, nejsou rozdíly v dynamice ve srovnání s rokem 1996 výrazné. Objem hrubých úvěrů (tj. nesnížených o opravné položky) k 31. 12. 1997 dosáhl 1 148 mld. Kč, tj. o 13,3 % více než na konci roku 1996, což je pouze 0,4 bodu nad dynamikou roku 1996. Po celý rok 1997 byl růst objemu úvěrů nižší než růst bilanční sumy. Objem primárních vkladů se proti konci roku 1996 zvýšil o 14,2 % na 1 150,8 mld. Kč, přičemž tento nárůst byl zhruba o 4 body vyšší než v roce 1996. Z ostatních aktivit bankovního sektoru stále klesá dynamika obchodování s cennými papíry (nárůst o 8,6 % v roce 1997 proti 17,3 % v roce 1996), naopak i v souvislosti s vývojem úrokových sazeb se zvyšuje aktivita bank na mezibankovním trhu.

*Základní ukazatele bankovního sektoru
(za banky s platnou licencí k 31. 12. 1997)*

	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997
Bilanční suma celkem v mld. Kč	1 814,9	2 008,9	2 333,1
Úvěry v mld. Kč (čisté)	831,2	928,3	1 047,7
Rychle likvidní aktiva v mld. Kč ¹⁾	355,3	303,5	377,3
Cenné papíry v portfoliu bank ²⁾ (čisté)	169,5	193,4	197,7
Vklady klientů v mld. Kč	916,5	1 007,6	1 150,8
Vklady od bank v mld. Kč	379,6	465,1	495,7

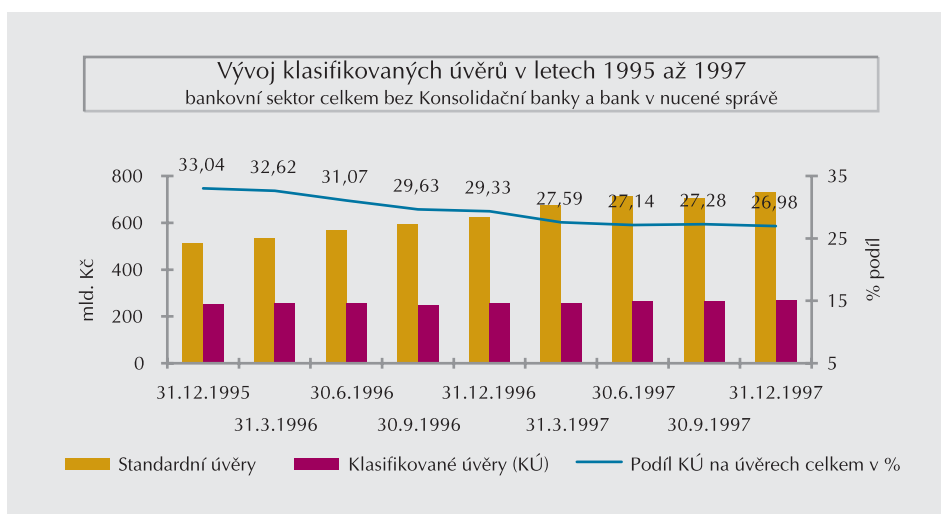
1) pokladní hodnoty, vklady a úvěry u ČNB, běžné účty u bank, poukázky ČNB a stání pokladniční poukázky
2) cenné papíry v obchodním a investičním portfoliu bez P ČNB a SPP

Specifickým vývojem ovlivněným měnovými turbulencemi v polovině roku prošel objem rychle likvidních aktiv v portfoliu bank. Po výraznějším poklesu objemu rychle likvidních aktiv v květnu a částečně v červnu 1997 banky v dalším období obnovily, resp. dále zvýšily jejich původní úroveň. Ke konci roku 1997 dosáhly rychle likvidní aktiva objemu 377,3 mld. Kč, tj. 16,2 % z celkového objemu aktiv, což je o 1,1 bodu více než na konci roku 1996.

Rozdílné dynamiky růstu jednotlivých ukazatelů jsou důvodem změn ve struktuře bilanční sumy: na straně aktiv se postupně snižuje podíl úvěrů a cenných papírů při současném zvýšení podílu rychle likvidních aktiv a vkladů u bank, na straně pasiv se snižuje podíl primárních vkladů.

Objem klasifikovaných úvěrů (bez Konsolidační banky a bank v nucené správě) se v roce 1997 zvýšil o 4,8 %. Tato dynamika byla výrazně nižší než nárůst standardních úvěrů, jejichž objem se proti konci roku 1996 zvýšil o 15,1 %. Ve srovnání s dynamikou roku 1996 (při zohlednění vlivu odpisů ztrátových úvěrů a odkupu pohledávek v rámci stabilizačních programů) rostly v roce 1997 úvěry o 4,6 bodu pomaleji. Vyšší dynamika růstu standardních úvěrů je důvodem pro postupné snižování objemu klasifikovaných úvěrů v celkovém úvěrovém portfoliu.

Dynamika růstu klasifikovaných úvěrů byla nižší než v roce 1996

Stále vysoký objem klasifikovaných úvěrů v portfoliu bank do značné míry souvisí s nízkou úrovní odpisu úvěrů proti vytvořeným opravným položkám a rezervám. Jejich objem k 31. 12. 1997 dosáhl 95,2 mld. Kč, tj. o 8,2 % více než na konci roku 1996. Tyto rezervy a opravné položky pokrývají zhruba 55 % potenciálních ztrát z úvěrového portfolia, zbývající objem je pak kryt kvalitním zajištěním.

Přes snižující se podíl cenných papírů v portfoliu bank představuje tato oblast další možná rizika vyplývající z nerovnoměrného vývoje na kapitálových trzích. Nové regulační opatření ČNB proto od 1. července 1997 vyžaduje důslednou tvorbu opravných položek k pokrytí rozdílu mezi pořizovací cenou a tržním oceněním všech cenných papírů v portfoliu bank. Objem opravných položek vytvořených k cenným papírům (bez Konsolidační banky a bank v nucené správě) se proti konci roku 1996 více než zdvojnásobil a k 31. 12. 1997 dosáhl 9,9 mld. Kč.

Zvyšoval se objem krytí potenciálních ztrát z portfolia cenných papírů

Prakticky všechny banky se postupně vyrovnaly s novými obezřetnostními požadavky při krytí rizik portfolia cenných papírů a ke konci roku 1997 vytvořené opravné položky plně pokrývaly rozdíly mezi tržním oceněním a pořizovací cenou cenných papírů v obchodním a investičním portfoliu bank.

Kapitálové vybavení bankovního sektoru se dále zvyšovalo

Kapitálové vybavení bankovního sektoru (bez Konsolidační banky a bank v nucené správě) se na jedné straně zlepšuje v souvislosti s navyšováním základního jmění bank, které se proti konci roku 1996 zvýšilo o 16,9 % na 65,3 mld. Kč zejména v důsledku nových emisí akcií ve skupině malých a zahraničních bank, na druhé straně je však celkový objem vlastních zdrojů bank snižován reálnými ztrátami z hospodaření některých bank, které byly nuceny vytvořit opravné položky ke krytí potenciálních rizik z úvěrového portfolia a portfolia cenných papírů na úkor ztráty. Celkový objem kapitálu bank se proti konci roku 1996 zvýšil o 16,3 % a k 31. 12. 1997 dosáhl 121,2 mld. Kč. Kapitálová přiměřenost ke stejnému datu dosáhla 10,6 %, což je 2,6 bodu nad minimálním 8 % limitem doporučeným mezinárodními standardy.

Zvyšovala se efektivnost činnosti bankovního sektoru

Pozitivní tendencí v roce 1997 byl důraz na zvyšování efektivnosti bankovní činnosti cestou rušení neefektivních bankovních míst, snižováním, resp. stagnací počtu pracovníků a vyšší hospodárností v provozních nákladech. Počet bankovních míst se proti konci roku 1996 snížil o 679 míst na 2 472 míst, počet pracovníků o 4,4 % na 57 082 pracovníků. Na provoz v roce 1997 vynaložily banky 46,8 mld. Kč, tj. o 13,4 % více než v roce 1996. Ve srovnání s celkovým objemem bilanční sumy představovaly tyto náklady 2,15 %, což je na úrovni roku 1996.

Pozn. Veškeré uváděné údaje jsou neauditované.

B.2.

TABULKOVÁ PŘÍLOHA - BANKOVNÍ SEKTOR

I. VÝVOJ AKTIV A PASIV BANKOVNÍHO SEKTORU

Za banky s platnou licencí k 31. 12. 1997 vč. poboček bank

mil. Kč, stav ke konci období

	1994	1995	1996	1997			
	31.12.	31.12.	31.12.	31.03.	30.06.	30.09.	30.12.
AKTIVA	1449297	1814866	2008938	2068312	2158304	2244933	2333074
Pokladní hodnoty	21310	23731	27976	25766	29596	27340	29714
Vklady a úvěry u ČNB	68101	163190	141866	172359	153400	208181	198540
z toho povinné minimální rezervy	50740	74842	113518	119880	89080	104955	91322
Vklady a úvěry u bank	298519	314775	389657	372474	422292	411629	482580
v tom: běžné účty	14710	12499	20879	14905	25786	13728	19892
termínované vklady	158174	172588	277021	291884	328909	330866	388292
poskytnuté úvěry	125635	129688	91756	65685	67598	67035	74395
Státní pokladniční poukázky	27001	33976	49935	55471	68554	52145	40363
Pokladniční poukázky ČNB	46559	121863	62830	62216	44606	83286	93284
Poskytnuté úvěry	766940	831192	928251	979000	1026808	1017876	1047699
v tom: klientům	763103	826328	923282	973358	1014297	1006379	1031970
orgánům republiky a místním orgánům	3837	4864	4969	5642	12511	11497	15729
Cenné papíry k obchodování	87078	146960	171886	166552	144816	144608	103094
v tom: obligace	72927	122149	132388	133396	117186	117796	84944
majetkové cenné papíry	12918	23191	37321	29675	24324	23371	14320
Majetkové účasti bank (investiční)	16618	22497	21548	38096	54159	59045	94594
Hmotný a nehmotný majetek	46477	56535	64639	64041	66189	67217	66732
Ostatní aktiva	70696	100147	150348	132337	147883	173606	176473
PASIVA	1449297	1814866	2008938	2068312	2158304	2244933	2333074
Zdroje od ČNB	77105	73775	71403	71918	82781	88902	97071
Vklady a úvěry od bank	271167	379607	465115	473896	498298	486904	495708
v tom: běžné účty	11684	14968	16776	10479	21041	11787	19704
termínované vklady	162351	240064	330974	347379	363163	359770	351882
přijaté úvěry	97132	124576	117365	116038	114095	115347	124121
Přijaté vklady	801376	916506	1007637	1018711	1057909	1087075	1150752
v tom: od klientů	721842	851611	962219	971473	1005003	1036277	1112050
republikových a místních orgánů	55068	44549	39928	42383	43942	42695	36955
vkladové certifikáty	24466	20346	5491	4855	8964	8104	1748
Emise obligací	27133	48850	62940	75014	89238	97324	92724
Rezervy	74820	42394	39345	39733	36665	38220	40623
Rezervní fondy	41003	57430	63697	63529	72363	72089	72316
Kapitálové fondy	13651	15308	20389	20648	20605	19708	20829
Základní jmění	53521	60589	66832	69683	70019	70519	75884
Nerozdělený zisk	847	1850	1853	16474	1950	1793	1325
Zisk z běžného roku	7239	12135	14445	3975	9361	12367	11093
Ostatní pasiva	81434	206422	195282	214732	219116	270033	274748
Informativně:							
Aktiva bez Konsolidační banky a bank v nucené správě	1262901	1604791	1808779	1865231	1952838	2043243	2122052

II. VÝVOJ A STRUKTURA VÝNOSŮ A NÁKLADŮ BANKOVNÍHO SEKTORU

Za banky s platnou licencí k 31. 12. 1997 vč. poboček bank v zahraničí bez Konsolidační banky a bank v nucené správě

	1994	1995	1996	1997			
	31.12.	31.12.	31.12.	31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
	absolutně v mil. Kč						
Úrokové výnosy	109620	115649	134439	35355	80447	127214	172348
Úrokové náklady	67255	74919	94276	26164	60147	93398	126556
Úrokový zisk	42365	40730	40163	9191	20300	33817	45792
Přijaté poplatky a provize	9210	9884	12531	2797	6621	9758	13526
Zaplacené poplatky a provize	759	1052	1436	274	702	1107	1644
Zisk z poplatků a provizí	8451	8832	11095	2524	5918	8651	11882
Úrokový zisk vč. poplatků a provizí	50816	49562	51258	11714	26218	42468	57674
Výnosy z cenných papírů	4002	5761	11727	3751	6808	9156	13927
Výnosy z devizových operací	5289	7031	6315	1651	4946	7494	12885
Ostatní výnosy z bankovních operací	338	1569	1340	677	1018	1537	1428
Zisk z bankovní činnosti	60445	63923	70640	17794	38991	60654	85913
Všeobecné provozní náklady	24885	31594	38261	8942	19772	30647	43780
Tvorba rezerv a opravných položek (čistá)	22245	14441	6184	4391	8430	11062	15663
Ostatní provozní výnosy (náklady)	-3388	-6947	-19364	-1369	-3638	-10534	-19165
Hrubý provozní zisk	9927	10941	6832	3092	7151	8411	7305
Mimořádné výnosy (náklady)	-173	476	226	-142	-4	129	499
Hrubý zisk před zdaněním	9754	11418	7058	2950	7147	8540	7805
Daně	3342	1680	445	231	566	1228	797
Čistý zisk	6412	9738	6613	2719	6581	7312	7008
	relativně v % 1)						
Zisk z bankovní činnosti k aktivům	5,33	4,64	4,17	3,88	4,14	4,14	4,36
Hrubý zisk k aktivům	0,86	0,83	0,42	0,64	0,76	0,58	0,40
Čistý zisk k aktivům	0,56	0,71	0,39	0,59	0,70	0,50	0,36
Čistý zisk k vlastnímu kapitálu	17,72	21,48	12,30	18,91	22,55	16,48	11,69
Výnosnost úvěrů	12,32	11,31	10,83	10,56	11,54	11,78	11,81
Nákladovost vkladů	7,34	6,90	7,05	7,25	8,07	8,15	8,24
Úrokové rozpětí	4,99	4,41	3,78	3,31	3,47	3,63	3,57
Čistá úroková marže	4,92	4,00	3,00	2,60	2,81	2,98	2,93
	v tis. Kč						
Počet bankovních míst	2840	2722	2763	2617	2458	2180	2169
Počet pracovníků v bankovním sektoru	51074	52985	55311	54245	53836	53274	53188
Na 1 pracovníka připadá	v tis. Kč						
bilanční suma	24727	30288	32702	34385	36274	38353	39897
zisku z bankovní činnosti	1183	1206	1277	1312	1449	1518	1615
čistého zisku	126	184	120	200	244	183	132
provozních nákladů	487	596	692	659	735	767	823

1) V jednotlivých čtvrtletích roku 1997 údaje přepočteny na roční základ

III. VYBRANÉ UKAZATELE OBEZŘETNÉHO PODNIKÁNÍ BANKOVNÍHO SEKTORU

Za banky s platnou licenci k 31. 12. 1997 vč. poboček bank v zahraničí bez Konsolidační banky a bank v nucené správě

	1995	1996	1997			
	31.12.	31.12.	31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Kapitálová přiměřenost 1)						
Vlastní kapitál v mil. Kč	84168	96617	97971	103597	102566	110139
Kapitál celkem v mil. Kč	92555	104250	105882	112740	114418	121214
Aktiva 2) celkem v mil. Kč	1602079	1780576	1816892	1893952	2002687	2104123
Rizikově vážená aktiva v mil. Kč	910550	1042140	1074497	1134514	1139401	1148113
Podíl rizikově vážených aktiv k aktivům celkem v %	56,84	58,53	59,14	59,90	56,89	54,56
Kapitálová přiměřenost v %	10,16	10,00	9,85	9,94	10,04	10,56
Kvalita úvěrového portfolia 3)						
Klasifikované úvěry v mil. Kč	252168	257823	256942	265439	264081	270098
v % z celkového objemu úvěrů	33,04	29,33	27,59	27,14	27,28	26,98
Vážená klasifikace v mil. Kč	154661	165447	168706	176015	172653	174329
v % z celkového objemu úvěrů	20,26	18,82	18,12	18,00	17,83	17,42
Klasifikované úvěry po zohlednění zajištění v mil. Kč	129805	129417	129847	140883	138416	145680
v % z celkového objemu úvěrů	17,01	14,72	13,94	14,41	14,30	14,55
Vážená klasifikace po zohlednění zajištění v mil. Kč	88440	87119	90499	95314	91724	95434
v % z celkového objemu úvěrů	11,59	9,91	9,72	9,75	9,47	9,53
Vytvořené rezervy a opravné položky v mil. Kč	86297	87996	88470	93191	93561	95181
Přebytek (+) resp. nedostatek (-) rezerv a opravných položek v mil. Kč	-2143	877	-2029	-2123	1837	-253
v % z celkového objemu úvěrů	-0,28	0,10	-0,22	-0,22	0,19	-0,03
L i k v i d i t a						
Rychle likvidní aktiva v mil. Kč 4)	332028	290370	311616	294700	371192	363900
v % z celkového objemu aktiv	20,69	16,05	16,71	15,09	18,17	17,15
v % z celkového objemu primárních zdrojů	39,06	30,28	32,15	29,05	35,51	32,73
Kumulativní netto rozvahová pozice 5)						
do 1 měsíce k aktivům celkem v %	-1,02	-4,46	-2,77	-4,10	-4,36	-2,36
do 3 měsíců k aktivům celkem v %	0,89	-2,66	-1,09	-3,63	-2,15	-1,34

1) bez poboček zahraničních bank

2) vč. úvěrového ekvivalentu podrozvahových aktiv

3) klasifikované úvěry poskytnuté klientům, správním orgánům a bankám

4) pokladní hodnoty, vklady u ČNB, běžné účty u jiných bank, státní a jiné pokladniční poukázky

5) po odečtení 80 % netermínovaných vkladů

C.

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ ČNB

Hospodářský výsledek České národní banky za rok 1997 skončil se ziskem ve výši 10 744 567 tis. Kč, přičemž výnosy dosáhly úrovně 91 920 611 tis. Kč a náklady 81 176 044 tis. Kč.

Nejvýznamnější událostí, která ovlivnila hospodářský výsledek ČNB v roce 1997, byl pokles kurzu koruny (zejména pokud se jedná o květnový skok), a současně také růst úrokových sazeb na korunovém trhu, který tento pokles doprovázel.

V důsledku nestability na finančních trzích bylo přistoupeno ke zpřísnění měnové politiky a tudíž nedošlo k původně očekávanému poklesu objemu sterilizačních nákladů (t.j. nákladů na operace spojené se snižováním nadměrného množství peněz v ekonomice), ale naopak k jejich růstu. Tento růst byl dále umocněn potřebou sterilizace prostředků uvolněných v důsledku snížení sazby povinných minimálních rezerv o 2 procentní body.

Důležitým faktorem, který významným způsobem ovlivnil celkovou výši hospodářského výsledku, byla povinnost tvorby rezerv a opravných položek z titulu účasti ČNB při uskutečňování programu konsolidace bankovního sektoru.

Rozdělení hospodářského výsledku v celkové výši 10 744 567 tis. Kč bylo na základě rozhodnutí bankovní rady realizováno následujícím způsobem:

1. Úhrada ztráty z roku 1996 v plné výši, t.j. 8 653 842 tis. Kč.
2. Dotace do fondů banky ve výši 2 090 725 tis. Kč.

D.

BILANCE ČNB, ÚČETNÍ ZÁVĚRKA, ZPRÁVA AUDITORA

AKTIVA

(mil. Kč)

Čís. pol.	P o l o ž k a	Čís. řád.	Běžné účetní období			Minulé účetní období
			Hrubá částka	Úprava	Čistá částka	
a	b	c	1	2	3	4
1.	Zlato	1	3.921,79		3.921,79	3.941,68
2.	Pohledávky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	2	24.962,55	0,00	24.962,55	23.674,68
	a) v cizí měně	3	0,01		0,01	0,14
	b) v Kč	4	24.962,54		24.962,54	23.674,54
3.	Pohledávky vůči zahraničí	5	364.351,13	155,68	364.195,45	368.963,11
	a) v cizí měně	6	364.351,13	155,68	364.195,45	368.963,11
	z toho: vklady u zahraničních peněžních ústavů	7	60.391,97		60.391,97	82.396,82
	poskytnuté úvěry zahr.peněžním ústavům	8	60.148,38		60.148,38	73.800,68
	cenné papíry	9	217.651,57	155,68	217.495,89	186.606,82
	ostatní pohledávky vůči zahraničí	10	26.159,21		26.159,21	26.158,79
	b) v Kč	11				
4.	Pohledávky vůči tuzemským bankám	12	99.131,56	20.764,04	78.367,52	80.471,41
	a) pohledávky z refinancování	13	7.766,58		7.766,58	5.839,26
	b) ostatní pohledávky vůči tuzemským bankám	14	91.364,98	20.764,04	70.600,94	74.632,15
5.	Pohledávky vůči klientům	15	19.645,65	666,68	18.978,97	3.903,91
6.	Tuzemské cenné papíry a účasti	16	150.142,39		150.142,39	63.782,67
	v tom : majetkové účasti a ostatní finanční investice	17	3.844,88		3.844,88	1.366,30
7.	Běžné hospodaření státního rozpočtu	18				
8.	Ostatní pohledávky vůči státnímu rozpočtu	19				294,28
9.	Pokladna	20	2.035,03		2.035,03	1.486,54
10.	Ostatní aktiva	21	14.275,81	1.796,15	12.479,66	13.281,11
	a) hmotný majetek	22	6.912,55	1.613,34	5.299,21	3.914,57
	b) nehmotný majetek	23	524,12	179,64	344,48	221,83
	c) náklady a příjmy příštích období	24	4.741,45		4.741,45	4.579,06
	d) ostatní	25	2.097,69	3,17	2.094,52	4.565,65
	AKTIVA CELKEM	26	678.465,91	23.382,55	655.083,36	559.799,39

PASÍVA

(mil. Kč)

Čís. pol.	P o l o ž k a	Čís. řád.	Stav za běžné účetní období	Stav za minulé účetní období
a	b	c	5	6
1.	Emise oběživa	27	139.145,56	137.854,31
2.	Závazky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	28	24.962,54	23.674,54
	a) v cizí měně	29		
	b) v Kč	30	24.962,54	23.674,54
3.	Závazky vůči zahraničí včetně cenných papírů	31	24.112,52	17.922,18
	a) v cizí měně	32	23.699,44	17.506,23
	z toho : přijaté úvěry ze zahraničí	33	14.339,33	8.598,65
	emise obligací	34	9.360,05	8.905,68
	ostatní závazky vůči zahraničí v cizí měně	35	0,06	1,90
	b) v Kč	36	413,08	415,95
4.	Závazky vůči tuzemským bankám	37	205.119,12	142.450,29
	a) peněžní rezervy bank	38	89.829,51	113.107,61
	b) ostatní závazky	39	115.289,61	29.342,68
5.	Vklady klientů	40	40.828,26	55.543,77
6.	Emitované tuzemské cenné papíry	41	150.000,00	113.531,00
7.	Běžné hospodaření státního rozpočtu	42		
8.	Ostatní závazky vůči státnímu rozpočtu	43	26.825,21	39.335,23
9.	Rezervy	44	27.501,38	19.160,36
10.	Základní jmění	45	1.400,00	1.400,00
11.	Fondy	46	6.185,65	6.222,25
12.	Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta z předchozích období	47	-8.653,84	-8.653,84
13.	Zisk nebo ztráta za účetní období	48	10.744,57	
14.	Ostatní pasíva	49	6.912,39	11.359,30
	a) výnosy a výdaje příštích období	50	1.096,74	5.034,45
	b) ostatní	51	5.815,65	6.324,85
	v tom : uspořádací účty prostředků územních orgánů	52	3.896,71	3.754,64
	P A S Í V A C E L K E M	53	655.083,36	559.799,39

PODROZVAHA

(mil. Kč)

Čís. pol.	P o l o ž k a	Čís. řád	Stav za běžné účetní období	Stav za minulé účetní období
a	b	c	7	8
1.	Budoucí možné závazky k plnění celkem	54	75.960,65	75.280,99
	a) přijaté směnky (akcepty) a indosamenty směnek	55	790,22	740,08
	b) závazky ze záruk	56	75.170,43	74.540,91
	c) závazky ze zástav	57		
2.	Ostatní neodvolatelné závazky	58		
3.	Pohledávky ze spotových, termínových a opčních operací	59	64.708,87	9.624,62
4.	Závazky ze spotových, termínových a opčních operací	60	66.084,62	11.234,99
5.	Přijatá záruka státu	61	22.500,00	22.500,00

Výkaz zisků a ztrát

(mil. Kč)

Číslo pol.	Položka	číslo řádku	Skutečnost v účetním období	
			1997	1996
a	b	c	1	2
1.	Výnosy z úroků a podobné výnosy	1	40.908,81	34.668,27
1.1	Úroky z cenných papírů s pevnými výnosy	2	21.309,49	3.395,20
1.2	Ostatní	3	19.599,32	31.273,07
2.	Náklady na úroky a podobné náklady	4	34.065,42	31.045,49
2.1	Náklady na úroky z cenných papírů s pevnými výnosy	5	0,00	0,00
2.2	Ostatní	6	34.065,42	31.045,49
3.	Výnosy z cenných papírů s proměnlivým výnosem	7	36,55	177,94
3.1	Výnosy z akcií a jiných cenných papírů s proměnlivým výnosem	8	36,55	29,09
3.2	Výnosy z majetkových účastí s podstatným vlivem	9	0,00	0,00
3.3	Výnosy z majetkových účastí s rozhodujícím vlivem	10	0,00	148,85
3.4	Výnosy z majetkových účastí v přidružených subjektech	11	0,00	0,00
4.	Výnosy z poplatků a provizí	12	551,78	513,13
5.	Náklady na placené poplatky a provize	13	100,65	37,75
6.	Zisk (ztráta) z finančních operací	14	39.610,73	-8.869,38
7.	Ostatní výnosy	15	95,31	63,06
7.1	Výnosy z emise bankovek a mincí	16	19,43	23,65
7.2	Ostatní	17	75,88	39,41
8.	Všeobecné provozní náklady	18	1.962,98	1.518,10
8.1	Náklady na zaměstnance	19	608,32	565,19
8.1.1	Mzdy a platy	20	443,61	413,54
8.1.2	Sociální pojištění	21	124,11	113,85
8.1.3	Zdravotní pojištění	22	40,60	37,80
8.2	Ostatní provozní náklady	23	1.354,66	952,91
9.	Tvorba rezerv a opravných položek k hmotnému a nehmotnému majetku	24	0,00	0,00
9.1	Tvorba rezerv k hmotnému majetku	25		
9.2	Tvorba opravných položek k hmotnému majetku	26		
9.3	Tvorba opravných položek k nehmotnému majetku	27		
10.	Použití rezerv a opravných položek k hmotnému a nehmotnému majetku	28	0,00	0,00
10.1	Použití rezerv k hmotnému majetku	29		
10.2	Použití opravných položek k hmotnému majetku	30		
10.3	Použití opravných položek k nehmotnému majetku	31		
11.	Ostatní náklady	32	5.766,56	892,49
11.1	Náklady na tisk bankovek a ražbu mincí	33	366,28	284,78
11.2	Ostatní	34	5.400,28	607,71
12.	Tvorba opravných položek a rezerv k úvěrům a na záruky	35	20.864,44	394,83
13.	Použití opravných položek a rezerv k úvěrům a na záruky	36	922,68	2.651,90
14.	Tvorba opravných položek a rezerv k majetkovým účastem a ostatním finančním investicím	37	0,00	0,00
15.	Použití opravných položek a rezerv k majetkovým účastem a ostatním finančním investicím	38	0,00	0,00
16.	Tvorba ostatních opravných položek a rezerv	39	8.626,30	4.459,27
17.	Použití ostatních opravných položek a rezerv	40	0,00	519,53
18.	Daň z příjmů z běžné činnosti	41		
19.	Zisk nebo ztráta z běžné činnosti po zdanění	42	0,00	0,00
20.	Mimořádné výnosy	43	14,24	21,46
21.	Mimořádné náklady	44	9,18	51,82
22.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti	45	0,00	0,00
23.	Zisk nebo ztráta z mimořádné činnosti po zdanění	46	0,00	0,00
24.	Zisk nebo ztráta za účetní období	47	10.744,57	-8.653,84

Součástí účetní závěrky je textová příloha, která je k dispozici k nahlédnutí v České národní bance

Zpráva auditora pro bankovní radu České národní banky

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky České národní banky (dále jen "banka") k 31. prosinci 1997. Za sestavení účetní závěrky a za vedení účetnictví tak, aby bylo úplné, průkazné a správné, je odpovědné vedení banky. Naši odpovědností je vyjádřit názor na účetní závěrku jako celek na základě ověření provedeného v souladu se zákonem ČNR č. 524/1992 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky a auditorskými směrnicemi vydanými Komorou auditorů České republiky.

Tyto směrnice požadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti. Náš audit zahrnoval ověření informací prokazujících údaje účetní závěrky, posouzení správnosti a vhodnosti použitých účetních zásad a významných odhadů učiněných bankou a zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Naše auditorské postupy byly provedeny výběrovým způsobem a s ohledem na významnost vykazovaných skutečností. Jsme přesvědčeni, že provedený audit poskytuje přiměřený podklad pro vyjádření našeho výroku.

Podle našeho názoru účetní závěrka ve všech významných souvislostech věrně zobrazuje majetek, závazky, vlastní jmění a finanční situaci České národní banky k 31. prosinci 1997 a výsledky jejího hospodaření za rok 1997 v souladu s platnými zákony a účetními předpisy platnými v České republice.

Přestože vydáváme výrok bez výhrad, chtěli bychom upozornit na bod 8f přílohy. Aktiva banky k 31. prosinci 1997 zahrnují částku 26 122 mil. Kč, která představuje pohledávku banky za Národní bankou Slovenska z titulu rozdělení aktiv a pasív původní Státní banky československé a z titulu ztráty z rozdělení federálního oběživa. Navratnost této pohledávky závisí na výsledku jednání mezi oběma stranami a nelze ji v tomto okamžiku přesně posoudit.

V Praze dne 10. března 1998

Coopers & Lybrand Praha, s. r. o.
Licence č. 021

Ing. František Linhart
Auditor, dekret č. 150

ZMR69136.SAM

E.

KALENDÁRIUM UDÁLOSTÍ

Přehled významných událostí, které ovlivnily hospodářský a měnový vývoj v ČR r.1997

---

7. ledna	Prezident Václav Havel přijal demisi ministra spravedlnosti Jana Kalvody ze dne 17. 12. 1997
8. ledna	Prezident Václav Havel jmenoval Vlastu Parkanovou ministryní spravedlnosti.
14. března	BR ČNB vyslovila souhlas s variantou rozdělení licence Agrobanky a.s. na dvě části.
31. března	ČNB odebrala bankovní licenci Bankovnímu domu Skala, a.s.
16. dubna	Vláda schválila materiál „Korekce hospodářské politiky a další transformační opatření“ - tzv. balíček ekonomických opatření I. , jehož součástí byly škrtky ve státním rozpočtu ve výši 25,5 mld. Kč, zavedení dovozních depozit, snížení růstu mezd v rozpočtových a příspěvkových organizacích na 7,3% a zpřísnění pravidel na kapitálovém trhu.
18. dubna	ČNB odebrala bankovní licenci Realitbance, a.s.
30. dubna	Ministr pro místní rozvoj Jaromír Schneider podal demisi, kterou prezident republiky přijal 2. 5. 1997.
8. května	Bankovní rada ČNB rozhodla o snížení sazby povinných minimálních rezerv z 11,5% na 9,5%.
12. května	Prezident Václav Havel jmenoval Tomáše Kvapila ministrem pro místní rozvoj.
16. května	Bankovní rada ČNB zvýšila s okamžitou platností lombardní sazbu ze 14% na 50%.
22. května	ČNB zastavila čerpání lombardního úvěru a současně zastavila nerezidentům přístup k obchodování na domácím peněžním trhu (přístup byl obnoven 17. 6.)
26. května	Bankovní rada ČNB rozhodla o změně kurzového režimu (zrušila flukтуаční pásmo a zavedla systém řízeného floatingu. Referenční měnou se stala DEM. ČNB současně zvýšila diskontní sazbu z 10,5% na 13%.
28. května	Vládní koalice vyhlásila „Stabilizační a ozdravný program“ - tzv. balíček ekonomických opatření II., ve kterém přiznala hrubé chyby v hospodářské politice a vyhlásila sérii úsporných opatření. Současně navrhla několik personálních změn ve vládě.
29. května	Ministr průmyslu a obchodu Vladimír Dlouhý, ministr financí Ivan Kočárník a ministr vnitra Jan Ruml podali demisi. Demisi Jana Rumla prezident republiky nepřijal, ostatní byly přijaty 2. 6. 1997.

31. května	ČNB odebrala bankovní licenci Ekoagrobance, a.s.
2. června	Prezident Václav Havel jmenoval s účinností od 3. 6. 1997 ministrem financí Ivana Pilipa (zrušeno jeho pověření řízením ministerstva školství, sportu a tělovýchovy), ministrem průmyslu a obchodu Karla Kühnla a ministrem školství, mládeže a tělovýchovy Jiřího Grušu.
12. června	ČNB udělila HYPO BANK CZ, a.s. oprávnění vydávat hypotéční zástavní listy
18. června	Vláda schválila rozpočtové škrty ve výši 16,9 mld. Kč a opatření, která přinesou úsporu dalších 3 mld. Kč.
27. června	BR ČNB snížila lombardní sazbu z 50% na 23%.
30. června	ČNB odebrala bankovní licenci Evrobance, a.s.
1. července	Poslanecká sněmovna schválila zákon o rozpočtových pravidlech, kterým se vládě zvýšil zákonný limit pro vydávání státních pokladničních poukázek či přijímání úvěrů ke krytí okamžitého nesouladu mezi příjmy a výdaji státu na 6% z celkového objemu rozpočtu. Senát tento zákon schválil 9. 7. 1997.
23. července	Vláda schválila prodej státního podílu v IPB japonskému bankovnímu domu Nomura International.
20. srpna	Vláda zrušila dovozní depozita a schválila koncepční materiál o dalším postupu privatizace komerčních bank ve vlastnictví státu.
19. září	ČNB udělila povolení působit jako banka Societe Generale, pobočka Praha. Tato banka převzala k 1. 1. 1998 veškerá práva a závazky Societe Generale, a.s., která ukončila svou činnost k 31. 12. 1997.
10. října	Předsedové vlád ČR a SR Václav Klaus a Vladimír Mečiar se sešli v Piešťanech, kde projednali některé sporné body z dělení federálního majetku.
23. října	Ministr zahraničních věcí Josef Zieleniec podal demisi, kterou prezident republiky přijal 23. 10. 1997
30. října	Ministr vnitra Jan Ruml podal demisi, kterou prezident republiky přijal 7. 11. 1997
1. listopadu	Bankovní rada ČNB zrušila opatření ČNB, která stanovují korunové a devizové limity pro věřitelské pozice bank vůči nerezidentům.
5. listopadu	Vláda ČR oficiálně požádala o vstup ČR do NATO.
7. listopadu	Prezident Václav Havel jmenoval s účinností od 8. 11. 1997 Jaroslava Šedivého ministrem zahraničních věcí, Stanislava Voláka ministrem práce a sociálních věcí a Jindřicha Vodičku ministrem vnitra (zrušeno jeho pověření řízením Ministerstva práce a sociálních věcí).

- 19. listopadu** Vláda schválila návrh ministerstva financí na zahájení prodeje zbývajících majetkových účastí státu v KB, ČSOB a ČS.
- 24. listopadu** Ratingová agentura IBCA snížila České republice rating o 1 bod z kategorie A- na BBB+.
- 27. listopadu** Na základě výběrového řízení se partnerem pro prodej zdravé části Agrobanky, a.s. stal General Electric International Holding.
- 30. listopadu** Premiér V. Klaus podal demisi. Prezident republiky přijal podle výkladu Ústavy demisi celé vlády ČR, kterou pověřil vykonáváním jejích funkcí do zvolení vlády nové.
-
- 12. prosince** Poslanecká sněmovna schválila vyrovnaný státní rozpočet na rok 1998 ve výši 536,5 mld. Kč, vláda schválila návrh státního rozpočtu 25. 9. 1997.
- 16. prosince** Prezident Václav Havel odvolal guvernéra ČNB Josefa Tošovského z jeho funkce a pověřil ho sestavením nové vlády. Vedením ČNB byl pověřen viceguvernér Pavel Kysilka.
- 17. prosince** Prezident V. Havel jmenoval Josefa Tošovského předsedou vlády ČR.
- 22. prosince** ČNB přešla k inflačnímu cílení a za cíl své měnové politiky vyhlásila snížení tzv. čisté inflace ke konci roku 2000 na $4,5 \pm 1\%$, přičemž ke konci roku 1998 by se čistá inflace měla pohybovat v rozmezí $6 \pm 0,5\%$.
- 30. prosince** Premiér Josef Tošovský zveřejnil svůj návrh na složení nové vlády. Novou vládu jmenoval prezident Václav Havel 2. 1. 1998.
-

F.

SEZNAM RESPONDENTŮ

Jako ocenění spolupráce s Českou národní bankou uvádíme názvy spolupracujících firem a organizací. Poznatky a zkušenosti jejich vedoucích pracovníků jsou již po několik let významným zdrojem informací pro analytickou práci ČNB v oblasti reálného ekonomického vývoje.

Chemopetrol, a.s.

436 70 Litvínov

ŠKODA a.s.

Tylova 57
316 00 Plzeň

České dráhy, s.o.

Nábřeží L. Svobody 12
110 15 Praha 1

TATRA, a.s.

Štefánikova 1163
742 21 Kopřivnice

Zemědělské obchodní družstvo Loštice

Hradská 107
789 83 Loštice

Oděvní podnik s.r.o. Prostějov

Za drahou 2
797 04 Prostějov

Stavby silnic a železnic, a.s.

Národní 10
113 19 Praha 1

MITAS, a.s.

Švehlova 1900
106 25 Praha 10

Zemědělská obchodní společnost

Šestajovice - Jirny, a.s.

Zámecká 345
250 90 Jirny

Družstvo pro zemědělskou výrobu Nova

257 51 Bystřice

VEBA - textilní závody, a.s.

Přadlácká 89
550 17 Broumov

ARMABETON, a.s.

Antala Staška 30
140 02 Praha 4

AssiDomän Sepap, a.s.

Litoměřická 272
411 08 Štětí

VÍTKOVICE, a.s.

Ruská 101
706 02 Ostrava - Vítkovice

OKD, a.s.

Prokešovo náměstí 6
728 30 Ostrava - Moravská Ostrava

Továrny mlýnských strojů, akciová společnost

Průmyslová 387
532 34 Pardubice

ETA a.s.

Poličská 444
539 16 Hlinsko v Čechách

CRYSTALEX, a.s. Nový Bor

B. Egermanna 634
473 13 Nový Bor

Cement Hranice, akciová společnost

753 39 Hranice

OLMA, a.s.

Pavelkova 18
772 11 Olomouc

PVT, a.s.

Kovanecká 2124/30
190 00 Praha 9

PRIOR Česká republika, a.s.

Lannova 22
371 57 České Budějovice

Karlovarský porcelán THUN, a.s.

Závodu míru 70
360 17 Karlovy Vary

AUDIP, s.r.o.

Lublaňská 19
120 00 Praha 2

Passerinvest group

Jemnická 1
140 00 Praha 4

Auto Palace Praha, k.s.

Na Chodovci 2457/1
141 00 Praha 4

vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
NA PŘÍKOPĚ 28
115 03 PRAHA 1
ČESKÁ REPUBLIKA

kontakt:
ODBOR VEŘEJNÝCH INFORMACÍ
tel.: 02/2441 2061
fax: 02/2441 2179